T. C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞI
İSTANBUL

Sayı No : 1973/4
Esas No : 1973/53
Karar No : 1973/14

TÜSTAV'a
Cevat Ercişli'nin
Bağışıdır.

İDDİANAME

(SABOTAJLAR)

ÜLGEN SÖZER
Dz. Hâkim Kd. Yüzbaşı
Yrd. As. Savcı

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

T.C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞI
İSTANBUL

SELİMİYE
9.2.1973

SAYI NO : 1973/4
ESAS NO : 1973/53
KARAR NO : 1973/14

TÜSTAV'a Cevat Ercişli'nin Bağışıdır.

İ D D İ A N A M E

S U Ç : 1- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamını veya bir kısmını tebdil veya tağyir veya ilgaya cebren teşebbüstetmek.

2- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamının veya bir kısmının tebdil veya tağyir veya ilgasına cebren teşebbüste bulunmak suçuna fer'an iştirak etmek.

3- Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmağa veya memleket içinde müesses iktisadî veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyete girmek.

SANIKLAR : 1- HİLMİ TAŞDEMİR Em - Su. - Mh.-
Kadir oğlu, 1934 de Elife'den Pravadi'de doğma.Eskişehir merkez ilçesi Eskibağlar mah. Cilt:105, Sahife:136, Hane:119 nüfusuna kayıtlı. Kadıköy, Fikirtepe,Londra cad. Şen sokak No:30 da oturur. Denizcilik Bankası Haliç Tersanesi Model Atölyesinde işçi, Tersane-İş Sendikası Genel Başkanı.Evli, 5 çocuklu, sabıkasız.Halen Kartal As.Ceza

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ve Tutukevinde tutuklu.

Gözaltına alınma tarihi : 31.7.1972

Tutuklama Tarihi : 16.8.1972

2-ZEKİ ORDU Em - Su(kaptan) — Mh.

Ali oğlu, 1944 de Şerife'den doğma. Çankırı Merkez ilçesi Korgun bucağı Dikenli köyü Cilt:8/62, Sahife:125, Hane:99 nüfusuna kayıtlı. 4.Levent karşısı, Çelik tepe, Emniyet cad. Özcan apt. No:1 de oturur. Denizcilik Bankası Haliç Tersanesi Makine Atölyesinde işçi olarak çalışır.Evli, 2 çocuklu, sabıkasız.Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.

Gözaltına alınma tarihi: 8.7.1972

Tutuklama Tarihi : 9.8.1972

3- HAMIT KAHYA

Osman oğlu, 1944 de Hanife'den Görele'de doğma. Giresun, Görele ilçesi Menteşe köyü Cilt:11, Sahife: 285, Hane:8 nüfusuna kayıtlı.Bakırköy, Safraköyü Söğütlüçeşme mah. Atatürk cad. Bademli sokak No:11 de oturur. Denizcilik Bankası ,Haliç Tersanesi Malzeme Plânlama Servisinde çalışır. Bekâr, sabıkasız.Halen Kartal As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.

Gözaltına alınma tarihi: 8.7.1972

Tutuklama tarihi : 9.8.1972

4- MUSTAFA ERDEMİR

Mehmet oğlu,1943 de Kadın'dan Görele'de doğma.Fatih ilçesi Şehremini bucağı Veledi Karabaş mah. Barutçu Apti sokak Cilt:32, Sahife:78, Hane:4 nüfusuna kayıtlı. Yedikule İlyasbey cad. No:52 de oturur. Denizcilik Ban-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kasıHaliç Tersanesinde Motorcu olarak çalışır.Evli, 1 çocuklu, sabıkasız. Halen Davutpaşa As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi:8.7.1972
Tutuklama tarihi :9.8.1972

5- ERGÜN SARAÇ

Raif oğlu, 1942 de Sadiye'den Muş'ta doğma. Muş ili Merkez bucağı Minare mah.Cilt:3/1, Sahife:157, Hane:98 nüfusuna kayıtlı.Aksaray,Horhor mah. Karadeniz Çayevi üstü Kat: 4 de oturur. Sağmalcılar,Kartal, Korniş fabrikasında kâtip ve ätölye müdürü olarak çalışır. Bekâr, sabıkasız.Halen Davutpaşa As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi:11.8.1972
Tutuklama tarihi : 31.8.1972

6- HASAN SABRI KISAR

Abdullah oğlu, 1948 de Refika'dan İskilip'de doğma.Çorum, İskilip ilçesi Merkez bucağı Tepe mah.Cilt: 16, Sahife:84, Hane:35 nüfusuna kayıtlı.Harbiye Pangaltı Dolapdere cad. Emek apt. No:132/7 de oturur.İstanbul Tğknik Üniversitesi Makina fakültesi son sınıf öğrencisi.Bekâr, sabıkasız.Halen Davutpaşa As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi: 25.9.1972
Tutuklama tarihi : 25.10.1972

7- LEVEND YILMAZ

Mithat oğlu, 1948 de Münevver'den Ayaş ilçesinde doğma. Rize Pazar ilçesi Hemşin bucağı Nurluca köyü Cilt: 31/3, Sahife:125, Hane:48 nüfusuna kayıtlı.Esentepe Emekli Subay evleri

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

15 nci Blok No:4 de oturur.İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi 4 ncü sınıf öğrencisi.Bekâr, sabıkasız. Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi:11.8.1972
Tutuklama tarihi : 9.9.1972

8- MEHMET YAŞAR YILMAZ

Ahmet oğlu, 1945 de Medine'den Saimbeyli ilçesinde doğma. Tufanbeyli ilçesi, Bozgüney köyü Cilt:8, Sahife:84, Hane:36 nüfusuna kayıtlı. Şişli Öğrenci yurdunda oturur. İ.T.Ü.İnşaat fakültesinde son sınıf öğrencisi.Şişhane,Eralko Handa Statik büroda çalışır.Bekâr,sabıkasız, Halen Kartal As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi:24.8.1972
Tutuklama tarihi :18.9.1972

9- ALİ EKBER KARAGÖZ

İsa oğlu, 1949 da Gülizar'dan Erzincan'da doğma.Erzincan ili Merkez ilçesi Üçkonak köyü Cilt:47, Sahife:23, Hane:19 da nüfusa kayıtlı. Şişli Kuştepe Birinci yol No:98 de oturur.İ.T.Ü.İnşaat fakültesi 1972 Şubat mezunu.Bekâr, sabıkasız.Halen Kartal,As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi:9.8.1972
Tutuklama tarihi :7.9.1972

10- OSMAN KİPER

Ali oğlu, 1945 de Fatma Nuriye'den Afyon'da doğma.Afyon, Fakipaşa mah. Cilt:6, Sahife:162, Hane:98 nüfusuna kayıtlı.Kadıköy,Fikirtepe Nahitbey

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

sokak Melet apt.Daire 15 de oturur. Stajyer Avukat.Bekâr, sabıkasız. Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.

Gözaltına alınma tarihi: 15.9.1972
Tutuklama tarihi : 13.10.1972

11-YÜCEL YAMAN

Osman oğlu, 1946 da Emine'den Sungurlu'da doğma. Çorum ili, Sungurlu ilçesi Merkez bucağı Sunguroğlu mah.Cilt:11, Sahife:19, Hane:26 nüfusuna kayıtlı. Bakırköy,Bahçelievler İskender Fahrettin sokak No: 6/1 de oturur.İstanbul Üniversitesi İktisat fakültesi öğrencisi.Bekâr, sabıkasız.Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.

Gözaltına alınma tarihi:12.10.1972
Tutuklama tarihi : 6.11.1972

12- AVNİ DENİZ

Ömer Lütfü oğlu,1950 de Zülfiye'den İzmir'de doğma. Manisa ili Alaşehir ilçesi, Karaağaç mah. Cilt:29, Sahife:23, Hane:164 nüfusuna kayıtlı. Fatih, Hırka-i Şerif cad. Sürre Emini sokak No:17 Kat 1 de oturur.İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi öğrencisi.Bekâr, sabıkasız.Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.

Gözaltına alınma tarihi: 3.8.1972
Tutuklama tarihi :31.8.1972

13- FEYZULLAH BİGALI

Mehmet oğlu, 1926 da Münevver'den İstanbul'da doğma. İstanbul,Beyoğlu ilçesi Galata bucağı, Karabaş mah.Cilt: 12, Sahife:116, Hane:87 nüfusuna kayıtlı.Kasımpaşa Hacıhüsrev mah.İp-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Mikçi Fırın cad. No:42 de oturur. Denizcilik Bankası Haliç Tersanesi Elektrik atölyesinde işçi olarak çalışır. Evli, 5 çocuklu, sabıkasız. Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi: 4.8.1972
Tutuklama tarihi :23.8.1972

14- CEVAT ZAMANOĞLU

Hızır oğlu, 1944 de Rize'de Ummühan'dan doğma. Rize ili, Derepazarı bucağı Sandıktaş köyü Cilt:27, Sahife:172, Hane: 87 nüfusuna kayıtlı. Haliç, Fener Camcıçeşme yokuşu Setüstü No:46 da oturur. Denizcilik Bankası Haliç Tersanesi Malzeme Planlama bürosunda Puantör olarak çalışır. Vatan Mimarlık Mühendislik okulu 3 ncü sınıf öğrencisi. Bekâr, sabıkasız. Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi: 4.8.1972
Tutuklama tarihi :23.8.1972

15- İRFAN METE

Mehmet Şevki oğlu, 1943 de Havva'dan Rize'de doğma. Rize ili, İyidere bucağı Yapraklar mah. Cilt:6, Sahife:10 Hane:4 de nüfusa kayıtlı. İstanbul Kuzguncuk, İcadiye mah. Meydan sokak No:25 de oturur. Işık Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulu İnşaat fakültesi öğrencisi. Denizcilik Bankası Haliç Tersanesinde Tesviyeci işçi olarak çalışır. Bekâr, sabıkasız. Halen Davutpaşa As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi: 4.8.1972
Tutuklama tarihi :28.8.1972

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

16- KEMAL IREN

Nevlüt oğlu, 1931 de Hüsna'dan Ilıç'ta doğma.Erzincan ili Ilıç kazası Armudan bucağı Erhami mah. Cilt:2, Sahife:65, Hane:83 nüfusuna kayıtlı. İstanbul, Harbiye, Cumhuriyet cad. 271/A da akrabası yanında oturur.Denizcilik Bankası Haliç Tersanesi Makine Atölyesinde Tesviyeci olarak çalışır işçi.Bekâr, sabıkasız.Halen Davutpaşa As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.

Gözaltına alınma tarihi: 4.8.1972
Tutuklama tarihi :25.8.1972

17- AHMET ERGÜN CAVUŞDAK

Ali Rıza oğlu, 1940 da Kudret'ten Çanakkalede doğma. Çanakkale,Bigaillçesi,Camiikebir mah.Cilt:2, Sahife:28, Hane: 33 de nüfusu kayıtlı.Üsküdar Deniz Sitesi Mustafa Pehlivan sokak No:17 de oturur. Denizcilik Bankası Haliç Tersanesinde Elektrikçi olarak çalışır. Işçi,evli,2 çocuklu, sabıkasız.Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.

Gözlatına alınma tarihi: 4.8.1972
Tutuklama tarihi :25.8.1972

18- MAHMUT MERIH KAVUKCUOĞLU

Salih Zihni oğlu, 1945 de Fatma Gülşen'den İncirköy'de doğma.Eminönü ilçesi, Küçükpazar bucağı Hoca Hayreddin mah. Mektep sokak Cilt:5, Sahife:4, Hane:8 de nüfusu kayıtlı. Beşiktaş Yıldız mah.Eğriçınar sokak Yıldıztepe Apt.No:42/4 de oturur.Denizcilik Ban-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kası Haliç Tersanesinde Elektrikçi olarak çalışır işçi. Yıldız Devlet Mühendislik Mimarlık Yüksek Okulu öğrencisi. Bekâr, sabıkasız. Halen Kartal As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi: 4.8.1972
Tutuklama tarihi :24.8.1972

19- HÜSEYİN ESAT YARAR

Ahmet Rıfat oğlu, 1944 de Üsküdar'da Emine' Hadiye'den doğma. Istanbul Kadıköy Rasımpaşa mah.Celâl Muhtar sok.Cilt:35, Sahife:79, Hane:2 nüfusuna kayıtlı. Ankara Sıhhiye Toros sokak Bozkaya Apt. 37/19 da oturur.Imar İskân Bakanlığı Deprem Araştırma Enstitüsü Başkanlığında Uzman olarak çalışır. I.T.Ü.mezunu, evli, çocuksuz, sabıkasız. Halen Selimiye Askeri Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi: 6.12.1972
Tutuklama tarihi : 3.1.1973

20- İRFAN SOLMAZER

Ziya oğlu, 1341 doğumlu, Gönen nüfusuna kayıtlı.Ankara Ataç sokak No:39/15 de oturur. Emekli Personel Binbaşı, gıyabî tutuklu. (Tefrik)
Gıyabî tutuklama tarihi: 19.10.1972

21- MEHMET ALTUN

Ahmet Baki oğlu, 1948 de Gerede'de Bahirey'den doğma. Bolu ili, Gerede ilçesi, Seviller mah. Cilt:3, Sahife:45, Hane: 131 nüfusuna kayıtlı.Makine Mühendisi. İstanbul Kocamustafapaşa cad. 305/2 de oturur. Bekâr, sabıkasız. Halen Selimiye As.Ceza ve Tutukevinde tutuklu.
Gözaltına alınma tarihi: 28.12.1972
Tutuklama tarihi : 12.1.1973

22- NURİ YAZICI

Halil oğlu, 1933 de Hamide'den Çayelinde doğma. Rize, Çayeli, Maden köyü Yazıcılar mah. Cilt:41, Sahife:42, Hane:8 de

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

nüfusa kayıtlı.Aksaray Vatan cad. Zümrüt sokak Onay Apt.da oturur.İstanbul Barosuna kayıtlı avukat. Evli, 5 çocuklu, sabıkasız.

23- ABDÜLVAHAP MUTLUGÜN

Mustafa oğlu, 1939 da Fahriye'den Arapgir'de doğma. Malatya Arapgir ilçesi, Çarşı mah. Cilt:1, Sahife:17, Hane:23/8 de nüfusa kayıtlı. Suadiye, Çınardibi Noter sokak No:8 Daire 9 da oturur. İstanbul Barosunda kayıtlı Avukat, evli, 1 çocuklu, sabıkasız.

TÜSTAV'a Cevat Ercişli'nin Bağışıdır.

24- NABİ YAĞCI

Musa oğlu, 1944 doğumlu. Konya Hadım ilçesi Hocalar mah. nüfusuna kayıtlı. İstanbul Hukuk Fakültesi öğrencisi (Tefrik)

SUÇ TARİHİ : 1- 2.Haziran.1970 tarihinden itibaren 1970, 1971, 1972 yılları 28.Haziran.1972 tarihine kadar.
2- 27.Kasım.1970 (Kültür Sarayı Sabotajı)
3- 22.Eylül.1971 (Kastamonu Gemisi sabotajı)
4- 4-5.Mart.1972 (Marmara Gemisi sabotajı)
5- 27-28.Haziran.1972 (Eminönü Araba Vapuru sabotajı)

HAZİNE ZARARI : 161 Milyon 307 bin 013 lira.

SEVK MADDESİ : T.C.K.nun 146/1, 146/3, 141/5, 173/3, 31, 33, 40, 36 ncı maddeleri.

Yukarıda suç ve açık kimlikleri yazılı sanıklar hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının 7.8.1972 gün ve AD.MÜŞ:1972/3810-210 sayılı, 21.8.1972 gün ve AD.MÜŞ:1972/2056-3810 sayılı, 13.10.1972 gün ve AD.MÜŞ:1972/5205-210 sayılı, 21.9.1972 gün ve AD.MÜŞ:1972/2056 sayılı, 31.8.1972 gün ve AD.MÜŞ:1972/4122-229 sayılı, 13.10.1972 gün ve AD.MÜŞ:1972/3810 sayılı, 4.11.1972 gün ve AD.MÜŞ:1972/3810 sayılı, 6.12.1972 gün ve AD.MÜŞ:1972/6292 sayılı, 18.5.1972 gün ve AD.MÜŞ:1971/438 sayılı, 28.8.1971 gün ve AD.MÜŞ:1971/3332-54 sayılı, 24.12.1971 gün ve AD.MÜŞ:1971/438-54 sayılı, 16.12.1972 gün ve AD.MÜŞ:1972/5740-237 sayılı, 20.12.1972

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

gün ve AD.MÜŞ:1972/6432-133 sayılı, 2.5.1972 gün ve AD.MÜŞ:1972/2056-133 sayılı, 12.1.1973 gün ve AD.MÜŞ:1973/105 sayılı, 30.1.1973 gün ve AD.MÜŞ:1973/105-210 sayılı soruşturma istemleri üzerine yapılan hazırlık soruşturması sonunda :

G İ R İ Ş : Ülkemizin bütünlüğüne, Türk Milletinin bir devlet olarak varlığına, bağımsızlığına, halkımızın özgürlüğüne kastedenler, ekonomik bakımdan geri kalmış bir ülke halkının damla damla, ter ter biriktirerek uzun yıllarda umutla ortaya çıkarabildiği eserleri de kundakladılar.

Sabotajların amacı milli servet ve eserlerimizi yok etmek, kendi deyişleri ile candamarlarımızı kesmek ve işgücümüzü felce uğratmak suretiyle ülkemizin ekonomik çöküntüye uğramasına yol açmak, devletin kuvvet ve itibarını zedeleyerek halkımızı güvensizliğe ve umutsuzluğa düşürmek, bu eylemlerin kendi yararına yapıldığı ve devletin zafiyet içinde bulunduğu intibaını halkta uyandırmak ve yıldırmak, istismarın her türlüsünün kullanıldığı propaganda ve ajitasyon faaliyetlerinin ve eylemlerin etkisi altında kalan halkımızın bu nevi şiddet hareketlerine katılmasını temin etmek ve netice itibariyle bu hareketlerin bir proleterya ihtilâline dönüşmesini sağlamaktır. İnsafsızca gerçekleştirilen sabotajlar ülkemizde uygulamasına geçilen Marksist-Leninist stratejinin bir parçası, bir gereğidir. Halk savaşının eylem biçimlerinden birini teşkil etmektedir.

Ülkemizde komünist bir düzenin tesisi amacı ile aşamalı veya aşamasız devrim stratejilerini uygulamaya girişen muhtelif legal veya illegal örgütlerin giderek anarşik eylemleri vasıta olarak kullanmaya başladıkları teşhis edilerek, içinde bulunduğumuz Sıkıyönetim döneminde bu örgütlerin büyük bir kısmı teşkilâtları, üyeleri ve eylemleri ile ortaya çıkarılmıştır. Sabotaj olaylarında da Tersane-İş Sendikasında oluşturulan sabotaj ekibine direktif, talimat ve para veren üst bir örgütün varlığı sanık ifadelerinden anlaşılmaktadır. Bu meyanda İrfan SOLMAZER ile temas eden sanıklardan biri ifadesinde, adı geçen sanıktan naklen Ulusal Devrim Gücü isminde bir örgütün varlığından sözetmiştir. Adı ne olursa olsun varlığı bilinen üst örgütle eylemci grup arasındaki en önemli halkayı örgütün şehir gerillası eylemlerini yürütmekle görevlendirdiği anlaşılan ve 84 sanıklı davada da bu soruşturmadaki eylemine uygunluk arzeden fiilinden dolayı Anayasa'yı ihlâl cürmünden aslî

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

fail sıfatı ile yargılanan İrfan SOLMAZER teşkil etmektedir. Bu sanığın yurt dışına kaçtığı tesbit edildiğinden ifadesine müracaat edilememiş ve soruşturmanın mensup olduğu örgütü kapsayacak şekilde genişletilmesi mümkün olmamıştır.

Leninist uygulamaya kalkışan ve bu amaçla oluşan örgütler içinde eylemlerinin niteliği itibariyle devletimize en fazla maddî ve manevî zarar vereni kuşkusuz huzurunuza getirilen sanıkların teşkil ettiği örgüttür.

O L A Y L A R :

1- SABOTAJ EKİBİNİN KURULUŞU :

Herşey 1968 yılı sonlarında Haliç Tersanesi Model Atölyesinde işçi olarak çalışan sanık Hilmi TAŞDEMİR ile Fikirtepe'de arzuhalcilikle geçinen sanık Ergün SARAÇ'ın Fikirtepe muhtarlığında tanışmaları ile başlamıştır. Aynı eğilim içerisinde bulunduklarından kısa sürede samimiyetleri ilerlemiştir. Hilmi TAŞDEMİR'in evinde buluştuklarında malûm bir şairden şiirler okumuşlar, Türkiye'nin Sosyal Refaha işçi önderliğinde kavuşacağında fikrî beraberliklerini tekrarlamışlar, gizli komünist partisinin varlığından söz etmişlerdir.

Hilmi TAŞDEMİR 1969 yılında Fikirtepe Kültür ve Turizm Derneği başkanlığına seçilmiştir. Ergün SARAÇ bu derneğe sık sık giderek orada bulunanları kendi fikirleri yönünde etkilemeye çalışmıştır. Ergün SARAÇ bu arada Hilmi TAŞDEMİR'i Ege Üniversitesinde Fizik Asistanı İrfan TAN ile tanıştırmak istemiş, o zaman için bu tanışma mümkün olmamıştır.

1969 yılı sonlarında bir gün Hilmi TAŞDEMİR, İrfan TAN'ın kendisini kahvede beklediğini öğrenmiş karşılaşmalarında İrfan TAN kendisini Ergün SARAÇ'ın gönderdiğini söylemiş ve aralarında hemen samimiyet kurulmuştur. İrfan TAN, devrimci kişiliğini ortaya koymuş, işçi kesiminin bilinçlendirilmesi gerektiğini, bunun için de okumak icabettiğini söyliyerek Hilmi TAŞDEMİR'den Tersane'de devrimci bir sendika oluşturmasını istemiştir.

Aynı tarihlerde Ergün SARAÇ, Hilmi TAŞDEMİR'i gizli komünist Partisi davası sanıklarından malûm bir yazarla ve sol çevrenin entellektüel bilinen bazı kişileriyle tanıştırmıştır. İçki masalarında bu kişiler, işçi sınıfı ve sorunlarından sözetmişler, işçi sınıfının devrimci niteliğini dile getirmişlerdir.

Bu ilişkiler içerisinde Hilmi TAŞDEMİR'in devrimci bir kişilik kazanması sağlanmış, devrimci kadroya dahil edilmiştir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Hilmi TAŞDEMİR 1970 yılı başlarında iş kazası geçirmiş, işveren aleyhine açtığı davayı takip etmesi için İrfan TAN, TAŞDEMİR-i Avukat Ünal ERERDAL ile tanıştırmıştır. Adı geçen Avukat Hilmi TAŞDEMİR'e Tersane'de DİSK'e bağlı devrimci bir sendika kurmasını telkin etmiş, yardım vaadetmiştir. Hilmi TAŞDEMİR Tersane'de çalışan bazı arkadaşlarına bu yöndeki düşüncesini açıklamış, tekliflerde bulunmuştur. Kabul edenlerle kuruluş çalışmaları Eminönü Halk Evinde ve Avukat Ünal ERERDAL'ın yazıhanesinde yürütülmüştür.

2.Haziran.1970 tarihinde son toplantı adı geçen Avukat'ın yazıhanesinde yapılarak, yazıhane Sendika Genel Merkezi gösterilmek suretiyle, "Türkiye Tersane ve Çeki Yerleri İşçileri Sendikası" veya kısa adıyla "Tersane-İş Sendikası" kurulmuş, hazırlanan tüzük kurucular tarafından imzalanmıştır.

Sendika Tüzüğünün dördüncü maddesinde amacın, "Sendikacılık ve işçi hareketlerini devrimci bir düzleme oturtmak" olduğu ve Sendika'nın bu amacın, "Bilimselliğe dayalı, halka dönük bir toplumcu düzen içinde gerçekleşebileceğine inandığı" belirtilmiştir. Beşinci maddede de Sendika'nın devrimci niteliği olmayan sendika ve kuruluşlarla işbirliği yapamıyacağı yer almıştır.

Hilmi TAŞDEMİR sendika genel başkanlığına, Hamit KAHYA da genel sekreterliğine seçilmişlerdir. Yönetici olarak görev alan veya üye olarak bulunan sanıklardan Zeki ORDU, Mustafa ERDEMİR, Ergün CAVULDAK, Merih KAVUKCUOĞLU, İrfan METE, Kemal İREN, Feyzullah BİGALI, Cevat ZAMANOĞLU Tersane-İş Sendikasının tüm faaliyetlerinde bulunmuşlardır.

Gerek Avukat Ünal ERERDAL'ın yazıhanesinde ve gerekse Alemdar Han'daki ve daha sonra taşındığı Kasımpaşa'daki bir iş hanındaki sendika genel merkezine sanıklardan Yaşar YILMAZ, Esat YARAR, Ergün SARAÇ, Hasan Sabri KISAR, Nabi YAĞCI, Ali Ekber KARAGÖZ, Levent YILMAZ ve Mehmet ALTUN sık sık gidip gelmek suretiyle yukarıda isimleri sayılan işçi sanıklarla ilişkiler kurmuşlar, devrimci eğitim dersleri olarak niteledikleri derslerle işçilere Marksist-Leninist bilinç vermek yolunda eğitim çalışmalarında bulunmuşlar, seminerler düzenlemişler, sendikanın bildirilerini ve afişlerini hazırlamışlar, basmışlar, okumaları için Marksist eserler vermişler, sohbet toplantısı şeklindeki toplantılarda bunların eleştirilerini yapmışlar, işçileri toplu halde devrimci eserlerin oynandığı tiyatrolara götürmüşlerdir.

Sendika genel merkezlerinde yapılan ve tüm olarak mütalâa edildiğinde devrimci eğitim dersleri denilebilecek bu konuşmalarda Türkiye'nin bozuk bir düzen içinde bulunduğundan, işçi ve köylülerin

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Amerikan emperyalizmi ve onun işbirlikçisi bir avuç azınlık olan patronlar ve ağalar tarafından sömürüldüğünden, öğrencilerin ve işçilerin haklarını mücadele ile zorla ele geçirmeleri ve düzeni değiştirmeleri gerektiğinden, devrimci şiddet eylemlerine geçmenin zorunluluğundan, tek gayenin işçi-köylü iktidarını kurmak olduğundan, Türkiye'de Marksist-Leninist bir düzen kurulduğunda işçilerin refaha kavuşacaklarından sözetmişlerdir. Konuşmalar sırasında işçilerin seviyesine inilerek eylemlere sokmak için duygusal hitaplarda bulunulmuş, anlayabilecekleri bir dille sefalet edebiyatı yapılarak teşvik ve tahrik edilmişler, müreffeh bir hayat yaşıyanlara karşı kin ve haset duyguları ile beslenmişlerdir. İşlenen tema, daha iyi bir hayat düzeni, gasbedilen hakların bizzat alınması ve sömürü düzenine son verilmesi olmuştur. Fabrikaların patronlar elinde bulunduğu, halbuki yaratılan malların işçiler tarafından yaratıldığı, büyük payın patronlar tarafından alındığı, işçilere ancak yaşayabilecekleri kadar ücret verildiği, Türkiye'nin nimetlerinden zenginlerin istifade ettiği, emek sahibi olmadan lüks bir hayat yaşadıkları, öğrençilerin ve işçilerin yürüyüş, boykot ve işgallerde öldürüldükleri ileri sürülmüş, işçilerin ekonomik durumları istismar edilerek eylemlere girmeleri gerektiği telkin ve teşvik edilmiş, Marksist-Leninist bilinç kazanmaları temin olunmuştur.

Sendikalarda bu yönde faaliyet gösterilmesi Lenin'in önerisidir :

"Sendikalara hulûl etmek ve oralarda yerleşerek ne pahasına olursa olsun komünizmin öngördüğü görevleri yerine getirmek için, her türlü fedakârlığa katlanmak ve hatta -gerekirse- her çeşit stratejiye,manevraya ve illegal yöntemlere, kaçamaklı ve dolambaçlı yollara başvurmak görevimizdir."

Tersane-İş sendikası mensubu sanıklar kendilerine Marksistt bilinç verilmesi yolundaki bu konuşma ve çabaları Emniyet ve Savcılık ifadelerinde samimiyetle beyan etmişler, bu fikirleri benimsediklerini ve empoze olduklarını anlatmışlardır. Sanık Mustafa ERDEMİR kendilerine uygulanan eğitim metodunu açıkladıktan sonra şöyle demektedir :

"Türkiye'de Marksist-Leninist ilkelerin ve bilimsel sosyalizmin uygulanması gerektiği fikrini bize devamlı anlatarak bu görüşleri benimsettiler. İşte bizler ilk önce böyle bir teorik empoze altına sokularak sosyalist fikirlerle aşılandıktan sonra, devrimci hareketler olarak belirtilen, işçi ve köylü iktidarının işbaşına gelmesi için lüzumlu olduğu ifade edilen sabotaj eylemleri içine girdik"

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sanık Hamit KAHYA ifadesinde bu konu hakkında, "...Bizlere gayet güzel ve ağdalı bir dille anlatarak, Türkiye'de uygulanması gereken rejimin Marksist-Leninist fikirler üzerine oturmasının gerektiğini söyleyerek bizi anarşizm yoluna ittiler" demekte, sanık Merih KAVUKÇUOĞLU'da, "Bize Marksist-Leninist felsefe ile ilgili bilinç verme çabasında faaliyette bulunuyorlardı, bize hitapları çok kere hissi oluyordu, bizleri etkiliyordu, dolayısı ile bu şahısların izah ettikleri fikirleri benimsemiştik. Gerek bu etki altında bırakılma ve gerekse aşağıda izah edeceğim eylemler için bize para teklifleri bizleri bu olaylara itmiş oldu." şeklinde açıklamada bulunmaktadır.

Diğer işçi sanıkların ifadeleri de aynı mahiyettedir. Sabotaj olaylarına katılışlarında ekonomik durumlarını ele alarak duygusal yönden yapılan bu telkini konuşmaların ve kendilerine Marksist-Leninist bilinç verilmesinin etkisini ortaya koymuşlardır.

İşçi sanıklara devrimci eğitim programı uygulayan öğrenci sanıklar da bu yöndeki faaliyetlerini açıklıkla belirtmişlerdir. Sanık Yaşar YILMAZ Emniyet ve Savcılık ifadesinde, "... sonraki günlerde sendika merkezindeki sohbet konuşmalarımız işçilerin sosyalist açıdan eğitilmesi ve bilinç verilmesi şeklini aldı." demiştir. Sanık Levent YILMAZ, "Ali Ekber KARAGÖZ'le birkaç gece işçilere eğitim dersi vermiştik." şeklinde konuşmuş, sanık Ali Ekber KARAGÖZ bir keresinde sendika genel merkezine gittiğinde Nabi YAĞCI'nın konuşmasına tanık olduğunu, adı geçen sanığın devrimci bir sendikanın çalışma tarzını izah ettiğini, üstü kapalı bir tarzda işçilerin silâhlı şiddet hareketlerine geçmeleri gerektiği telkininde bulunduğunu söylemiştir. Sanık Hasan Sabri KISAR'da sanık Mehmet ALTUN'un işçi eylemleri konusunda bir konuşma yaptığını ifade etmiştir.

Bu suretle Marksist-Leninist bilince sahip kılınmış, kin ve hasetle bilenmiş, kirli paralarla aldatılmış bir sabotaj ekibi kurulmuştur.

2- KÜLTÜR SARAYI SABOTAJI :

Sendika Genel Merkezi Karaköy Veli Alemdar han'a taşındıktan sonra sanık Ergün SARAÇ Haliç Tersanesinde sanık Hilmi TAŞDEMİR'le yeniden temas kurmuş ve Tersane-İş Sendikasının genel merkez yerini öğrenerek sık sık buraya gelip gitmeye, işçi sanıklarla konuşmalar yapmaya başlamıştır. Sanıklardan Yaşar YILMAZ ve Nusat YARAR ile tanışmış, bunların işçilerin Marksist-Leninist bilinç kazanmalarını sağlamak için seminerler yürüttüklerini, devrimci eğitim dersleri verdiklerini müşahade ile kendisi de bu çalışmalara katılmıştır. Ergün SARAÇ işçilerle konuşmaları sırasında özellikle halklar meselesi üzerin

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

rinde durmuş, Kürtlerin federatif bir devlet olarak kurulması gerektiğini ileri sürmüştür. Doğu Devrimci Kültür Ocakları ile ilişkisi bulunduğundan bu kanaldan sendikaya kırtasiye temin etmiştir.

Hilmi TAŞDEMİR'de Ergün SARAÇ'a arkadaşlarının sağlam ve militan olduklarını, bazı eylemleri yürütebileceklerini, ancak para sıkıntısı çektiklerini, faaliyete geçebilmek için paraya ihtiyaçları bulunduğunu söylemiştir.

Ergün SARAÇ 1970 yılı Kasım ayının ilk günlerinde daha önce Ankara'dan tanıdığı sanık Osman KİPER ile karşılaşmış, KİPER kendisi ile konuşacak şeyleri olduğunu söyleyerek ertesi günü için sözleşilmiştir. Ertesi gün buluştuklarında Osman KIPER ortaya büyük bir eylem koymak gerektiğini, devrimci arkadaşların zor durumda bulunanlarını, feraha kavuşturmak mecburiyetinde olduklarını, teorik ve stratejik bazı hatalar olmasına rağmen onlara yardımcı olunması ve polisi şaşırtıcı bazı şeyler yapılması icabettiğini, eylem koyarak arkadaşlarını rahat bir çalışma imkânına sokabileceklerini, işçilerin öğrenci eylemlerini desteklemeleri ve harekete geçmeleri gerektiğini ifade etmiştir. Ergün SARAÇ'da her türlü eylemin konulabileceğini söyleyerek "siz paradan haber verin" şeklinde konuşmuştur. KİPER buna karşılık paranın bir araç olduğunu, eylem koyabilecek güçleri organize etmek gerektiğini, paranın kolay bulunacağını beyan etmiştir. Üç gün sonra buluşmak üzere sözleşerek ayrılmışlardır.

Ergün SARAÇ ertesi günü sendikaya giderek Hilmi TAŞDEMİR'i bulmuş ve birlikte içki içmeye davet etmiştir. İki sanığın konuşmaları sırasında Ergün SARAÇ konuyu açarak Hilmi TAŞDEMİR'e devrimci mücadeleye bir örgüt kurarak katılmasını takdir ettiğini, malî durumunu bildiğini, yakın günlerde İstanbul'da bir eylem yapmayı düşündüklerini, bu eylemin yeni kurulacak bir örgüte maddi menfaat sağlamak için yapılacağını, bazı kişilerin kendilerine "Ortaya bir eylem koyun ki, size güvenelim ve ondan sonra para verelim" dediklerini, kendisinin ve arkadaşlarının bu eylemi plânladıklarını, ön safta görev alacaklarını, sendikadaki işçilerden de güvenilen, Marksizme ve Leninizme inanmış ve bu uğurda savaş verecek işçilerden bir gurubun da eyleme katılması gerektiğini, parayı isterlerse kendi ihtiyaçları için harcayabileceklerini, isterlerse sendikanın faaliyetlerinde kullanabileceklerini, konunun önem taşıdığını ve gizli kalması gerektiğini söylemiştir. Hilmi TAŞDEMİR'de elinde militan bir kadro bulunduğunu, her türlü eylemi yapabileceğini, ancak çok para gerektiğini ifade etmiştir.

Ergün SARAÇ ve Osman KİPER buluştuklarında, KİPER Kültür

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

tür Sarayı, Belediye Sarayı, ve Hilton gibi yerlere sabotaj yapılması gerektiğini beyan etmiş, SARAÇ'da Hilmi TAŞDEMİR'le konuşmalarında geçtiği üzere 400.000 bin lira civarında bir paranın şart olduğunu söylemiştir. Osman KİPER'de bu paranın hazır olacağını ifade etmiştir.

1970 yılı Kasım ayının ilk haftasından itibaren Ergün SARAÇ'ın Osman KİPER ve Hilmi TAŞDEMİR'le temasları devam etmiş, içkili lokantalarda buluşularak içki masalarında sabotaj plânlanmıştır. Sabotaj için kendi deyimleri ile "Küçük bir zümreyi teşkil eden egemen sınıfların eğlenmeleri için milyonlar harcanarak vücuda getirilen Kültür Sarayı" seçilmiştir. Ergün SARAÇ eylemde Devrimci Doğu Kültür Ocağından kendisinin bir arkadaşı ile birlikte yer alacağını, İşçi-Köylü gurubundan Hasan Sabri KISAR ile Mehmet ALTUN'a görev verileceğini, Hilmi TAŞDEMİR'in seçeceği kişilerle katılacağını, Levent YILMAZ ve Ali Ekber KARAGÖZ'ün de görev alacaklarını TAŞDEMİR'e söylemiştir. Hilmi TAŞDEMİR sendikalı işçiler arasında seçim yaparak bu eyleme katılacakları tespit etmiş ve kendilerine teklifte bulunmuştur. Bu temasları neticesinde kabul edenlerin isimlerini SARAÇ'a vermiştir. Sendikalı işçilerden Hamit KAHYA, Kemal İREN, Ergün CAVULDAK, Feyzullah BİGALI, Mustafa ERDEMİR, Merih KAVUKÇUOĞLU, İrfan METE ve Cevat ZAMANOĞLU'nun eylemde görev alması böylece kararlaştırılmıştır. Eyleme katılacak işçiler tesbit edildiğinde meslekleri ve nerede görevlendirilebilecekleri üzerinde durulmuş, elektrikçiye ihtiyaç bulunması nedeniyle Ergün CAVULDAK ve Merih KAVUKÇUOĞLU'nun ve yangın söndürme cihazlarının özelliklerini bildiğinden Kemal İREN'in Kültür Sarayının içinde görev alabilecekleri tesbit edilmiştir. Yapılan plâna göre Taksim'de eski Maksim gazinosu karşısındaki ön kısmı camlı kahveye Ergün SARAÇ'ın getireceği patlayıcı ve yanıcı maddeleri Zeki ORDU Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR teslim alarak Kültür Sarayı içine sokacaklar, Cevat ZAMANOĞLU ve İrfan METE Kültür Sarayının iki ayrı köşesinde, Feyzullah BİGALI 27 Mayıs sembolü olan Süngü'nün önünde gözcülük yapacaklar, Hilmi TAŞDEMİR'de aralarında dolaşarak irtibat sağlayacak ve ayrıca yanıcı maddenin Sarayın içindeki görevlilere ulaşmasını temin edecektir.

Hilmi TAŞDEMİR ve Ergün SARAÇ Emniyet ve Askerî Savcılık ifadelerinde yukarıda açıklanan temas ve kararları anlatmışlar, tutuklanmaları sırasında Askerî Mahkeme huzurunda da bu beyanlarının doğruluğunu teyit etmişlerdir.Osman KİPER ise, aşağıda yer verileceği gibi Ergün SARAÇ ilettemaslarını Emniyet ve Savcılık ifadelerinde

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

inkâr etmiş, Emniyet ifadesinde ise paranın SARAÇ'a intikâli meselesini açıklamıştır.

Kültür Sarayı'nın sabota edildiği 27.Kasım.1970 tarihinden bir hafta önceki Cumartesi, yani 21 Kasım.1970 Cumartesi günü öğleden sonra eyleme katılacakların Sendika genel Merkezinde bir toplantı yapmaları kararlaştırılmıştır. Aynı gün sendikada yapılan genel nitelikteki bir toplantıdan sonra kalabalığın dağılması ile Sendika genel merkezinde Ergün SARAÇ, Hasan Sabri KISAR, Ali Ekber KARAGÖZ, Levent YILMAZ, Mehmet ALTUN, Yaşar YILMAZ, Hilmi TAŞDEMİR, Zeki ORDU, Mustafa ERDEMİR, Hamit KAHYA, Ergün CAVUŞDAK, Merih KAVUKÇUOĞLU, İrfan METE, Kemal ÜREN, Feyzullah BİNALI, Cevat ZAMANOĞLU kalmışlardır. Ergun SARAÇ herkesin kendisini taktim etmesini teklif etmiş, bu yerine geldikten sonra Ali Ekber KARAGÖZ söz alarak Kültür Sarayının orada bulunanlar da dahil işçilerin vergileri ile yapıldığını, işçilerin giremiyecekleri bu binanın küçük bir zümreyi teşkil eden eğemen sınıfların eğlenmelerine hizmet ettiğini ve elbirliği ile yakılması gerektiğini söylemiştir. Levent YILMAZ, Hasan Sabri KISAR ve Yaşar YILMAZ da birer konuşma yaparak komprador ve burjuvaların Kültür Sarayından istifade ettiklerini, bu konuda yalan söylemediklerini, gidip Kültür Sarayının önüne bakıldığında hep özel arabalarla dolu olduğunun görüleceğini, işçilerin bu binanın önünden dahi geçemiyeceklerini, bu binanın yakılacağını ve burjuva köpeklerine bırakılmayacağını ifade etmişlerdir. Levent YILMAZ ayrıca kendisinin tiyatrocu ve folklorcu olduğunu belirterek kırlarda ve köhne tiyatro binalarında oyunlar ortaya koyduğunu, bu oyunlarla işçiye Marksist-Leninist bilinç vermeye çalıştığını, o güne kadar Kültür Sarayında oynamadığını, oynamasına da olanak bulunmadığını, işçilerin parası ile yapılan bu binanın adına Kültür Sarayı değil Küfür Sarayı demenin uygun olacağını, proleteryaya faydası olmayan bu yerin kökünü kazımak gerektiğini ifade etmiştir. Mehmet ALTUN ise önüne bir dosya koyarak İstanbul'da o tarihe kadar yapılan muhtelif işçi eylemlerini sıralamış ve birçok işçi yoldaşın bu eylemlerde öldüğünü, bunların hesabının sorulması gerektiğini, proleterler olarak bu davalara eğilmenin zorunlu olduğunu, özel fabrikalarda çalışan işçilerin eylemler ortaya koyduklarını, grev ve şiddet hareketlerinde bulunduklarını, devlet teşekküllerinde çalışan işçilerin ise tembel olduklarını, pasif durumda kaldıklarını, iş garantileri olduğu için umursamaz bir tutum takındıklarını, harekete geçmeleri gerektiğini beyan etmiştir. Hilmi TAŞDEMİR de söz alarak, işçilerin fakirlikten ve yoksulluktan bu düzen içinde hiçbir zaman kurtulamıyacaklarını, bu sömürü

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

düzeninde daha fakir hale düşeceklerini, eğemen sınıfların eğlence yeri olan Kültür Sarayına sabotaj yapılacağını ve bu işten külliyetli miktarda para alınacağını, bu paralarla ihtiyaçlarının büyük bir kısmının görüleceğini, sendikanın gelişemediğini, devrimci kadrolar içersinde faal bir duruma geçmesi gerektiğini, Kültür Sarayına yapılacak sabotajın önemli bir adım olduğunu, yapılacak sabotaj hakkında hiçkimseye birşey söylenmemesi icabettiğini söylemiştir. + (sh.16)

Bu toplantıdan sonra Ergün SARAÇ, Osman KİPER ile sözleşerek buluşmuştur. Osman KİPER parayı getireceğini vaadetmiş olmasına rağmen getirmemiş, birlikte Kadıköy'e geçerlerken paranın ertesi sabah hazır olacağını, Kadıköy iskelesinde beklemesini söylemiştir. Ertesi sabah buluştuklarında Osman KİPER paranın akşama hazır olabileceğini ifade etmiş, aynı gün akşam üzeri Karaköy iskelesinde buluşmayı kararlaştırmışlardır. Bu konuşmadan sonra Ergün SARAÇ, Hilmi TAŞDEMİR'e telefon ederek akşama paranın teslim edileceğini bildirmiş, TAŞDEMİR'de saat 17.00 ile 18.00 arasında sendikada bekleyeceğini söylemiştir. Akşamüstü saat 17.00 sıralarında Ergün SARAÇ ile Osman KİPER Karaköy iskelesinde buluşmuşlar, birlikte Tersane-İş sendikasına giderlerken kendilerine katılan kimliği tesbit edilemiyen bir şahısla birlikte sendika genel merkezine girmişlerdir. Ergün SARAÇ, KİPER'den aldığı gazete kağıdına sarılı parayı Hilmi TAŞDEMİR'in masasına bırakmıştır. Paranın geleceğini öğrenen Hilmi TAŞDEMİR eyleme katılacaklara haber verdiğinden Ergün SARAÇ parayı teslim ettiğinde diğer sanıklar da sendika genel merkezinde hazır bulunmuşlar ve o akşam paranın taksimi toplantısı denilebilecek bir toplantı daha yapılmıştır.

Osman KİPER'in Emniyet ifadesinde eylemcilere verilen paranın İrfan SOLMAZER'den temin edildiği anlaşılmaktadır. KİPER bu ifadesinde özetle şöyle demiştir :

"...İrfan SOLMAZER ile ilişkilerimiz gelişti. Kendisinin devrimci bir kişi olduğunu fikirlerinden öğrenerek etkilenmeye başladım. İrfan SOLMAZER ile daha ziyade Kızılay'da ve orada bulunan pastahanelerde buluşarak konuşuyor, zaman zaman da konferans ve açık oturumlarda rastlaşarak görüşüyorduk. Konuşmalarımızın mevzuu genellikle politika, öğrenci eylemleri, Türkiye'de solun durumu idi. O sıralarda oldukça para sıkıntısı çekiyordum. İrfan SOLMAZER de bu hususu bildiğinden zaman zaman harçlık mahiyetinde banayardımlarda bulunuyordu.... 1970 senesinin sonlarına doğru...İrfan SOLMAZER beni bir görevle İstanbul'a göndereceğini söyledi, kabul ettim. Cebinden bir resim çıkararak " bu resme iyi bak, bu şahısla buluşacaksın, tanıyor musun?" dedi. Ben de resmi alıp baktım. Resim Ergün SARAÇ'ın boy fo-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

toğrafı idi. Bunun üzerine şaşırmış bir vaziyette İrfan SOLMAZER'e "ben bu resimdeki şahsı tanıyorum. Bu Ergün SARAÇ, devrimci bir arkadaştır. Ben İstanbul da iken de kendisi ile zaman zaman görüşürdüm" dedim. Bunun üzerine İrfan SOLMAZER bana, "peki öyle ise, sana vereceğim bu paketi götürüp bu resimdeki şahsa vereceksin, randevu yeriniz Karaköy'deki Karaköy Vapur İskelesinin merdivanbaşıdır" diyerek çok dikkat etmemi, paketin içinde büyük miktarda para olduğunu bana söyledi. İrfan SOLMAZER bana ayrıca Ergün SARAÇ'la randevuya gitmeden önce Kadıköy'de iskele önünde bir randevu saati vererek orada beklememi,beni bir şahsın "beni İrfan SOLMAZER yolladı" diyerek benimle buluşacağını, Ergün SARAÇ'a paketi vermeye bu şahısla gideceğimi bana söyledi.....Randevu saatine yakın yanımda paket olduğu halde Kadıköy iskelesine gittim. Randevu saatini biraz geçtikten sonra 25-30 yaşlarında, sportmen yapılı, saçları uzun olmayan, favorileri kısa olan, orta boylu, kumral biri yanıma geldi, beni İrfan SOLMAZER yolladı, dedi. Vapura binerek Karaköy'e geçtik, randevu saatinde Karaköy iskelesinde yanımda Kadıköy'de buluştuğum şahıs olduğu halde Ergün SARAÇ'la buluştuk... Elimdeki Para paketini Ergün SARAÇ'a verdim. Kadıköy'de buluşmuş olduğum şahıs, biz beni burada bir müddet bekleyin, dedi... Ergün SARAÇ'la birlikte paket Ergün SARAÇ'ın elinde olduğu halde Tophane istikametinde yürüyerek oradaki Denizcilik Bankası binasının köşesinde gözden kayboldular, Muhtemelen onbeş dakika veya daha fazla orada bekledim. Kadıköy'de buluşmuş olduğum şahıs geri geldi ve bana "İşin tamam olduğunu, paketin gereken yere ulaştırılmış olduğunu İrfan SOLMAZER'e söylememi" tembih etti.... Tarihi kesinlikle hatırlayamıyorum Kültür Sarayı yanması olayı yeni vukubulmuş ve sabotaj ihtimali belirmişti. O günlerde İrfan SOLMAZER ile Kızılay'da tesadüfî olarak karşılaştık. Kendisi ile Kızılay caddesi üzerinde yürürken Kültür Sarayı olayını açtım. İrfan SOLMAZER de bana , "Bu olay hakkında orada burada konuşma, bu bizimkilerin işi, senin sağda solda konuşman dikkati çekebilir, bu konuyu bir daha açma" mealinde sözler sarfetti."

Osman KİPER ile Ergün SARAÇ'ın detaylarda değişik, ancak esas itibariyle birbirini doğrulayan ve tamamlayan ifadelerinden eylemcilere verilen paranın İrfan SOLMAZER kanaliyle temin edildiği ve eylem direktifinin bu yoldan geldiği anlaşılmaktadır.Osman KİPER ifadesinde İrfan SOLMAZER'in kendisine bazı tabii senatörlerin de dahil olduğu Ulusal Devrim Gücü adında gizli bir örgütün varlığından ve kendisinin de bu örgüt mensubu olduğundan söz ettiğini beyan etmişse de, bu örgütün açıklığa kavuşturabilecek bilinen yegâne şahıs

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

olan İrfan SOLMAZER'in yurt dışına kaçmış bulunması soruşturmanın bu yönden genişletilmesini imkânsız hale getirmiştir. Ancak, eylemcileri azmettiren SOLMAZER'in gizli bir örgüt mensubu olduğu muhakkaktır.

21 Kasım 970

Sendikada, ilk yapılan toplantı ile para dağıtımı toplantısı arasında sabotajın plânlanması için muayyen kişilerin katılması ile iki toplantı daha yapılmıştır. Bu toplantılardan birinde Hamit KAHYA, Hilmi TAŞDEMİR, Hasan Sabri KISAR, Ergün CAVULDAK, Ali Ekber KARAGÖZ ve Levent YILMAZ Kültür Sarayının plânı üzerinde çalışarak salona giriş ve çıkışları, salon ve sahnenin durumlarını incelemişlerdir. Bu toplantıdan sonra Levent YILMAZ ve Ali Ekber KARAGÖZ Kültür Sarayına giderek inceleme yapmışlardır. Yapılan ikinci toplantıya da aynı sanıklar katılmışlar, kimliği tesbit edilemiyen mühendis olduğu belirtilen bir şahıs Kültür Sarayı plânı hakkında detaylı bilgi vermiş ve bilhassa sabotajın sahne tarafından yapılması gerektiğini, zira burada tahta ve bez akşamın yanmaya müsait olduğunu tavsiye etmiş, aynı toplantıda yakma sırasında elektrik sigortasında attırılması düşünülmüş ve iki elektrikçi işçinin bunu sağlaması kararlaştırılmıştır. Hasan Sabri KISAR plân üzerinde göstererek koridordan geçileceğini, sahnenin arkasına gidileceğini ve oradan elektrik şebekesinin bulunduğu yere girileceğini, burada elektrik kontağı yapılarak yangın çıkartılmasının kolaylaştırılacağını, ayrıca sahne kısmında dekor ve perdelerin yakılacağını söylemiştir. Levent YILMAZ ayrıca, Cadı Kazanı temsili hakkında bilgi vermiştir.

Ergün SARAÇ parayı getirdiğinde sendika genel merkezinde ilk toplantıya katılan sanıklar Mehmet ALTUN hariç hazır bulunmuşlardır. Henüz para gelmeden taksimi konusu görüşülmüş, ve içerde görev alacaklardan Ali Ekber KARAGÖZ, Levent YILMAZ ve Hasan Sabri KISAR görevlerinin önemli olduğunu, yangın sırasında yanmalarının söz konusu bulunduğunu öne sürerek altmışar bin lira istemişlerdir. Buna karşılık işçilerden de içeride görev alacaklar olduğu, olayın ortaya çıkması halinde sendikanın lekelenebileceği ileri sürülmüştür. Sonuçta içeri girecğk üç öğrencinin kırkar bin lira, üç işçinin otuzar bin lira, sadece gözetleme görevi olan Feyzullah BİGALI'nın onbeş bin lira ve diğer sanıkların da yirmişer bin lira almaları kararlaştırılmıştır. Ergün SARAÇ'ın tesliminden sonra dörtyüz bin lira kararlaştırıldığı gibi dağıtılmıştır. Kalan ellibeş bin lira Ergün SARAÇ'a yangın çıkarıcı maddeyi temin edeceği şahsa vermek ve bir kısmını kendisine alıkoymak üzere verilmiştir.

Paranın dağıtılmasından sonra içeri girecek öğrenci ve işçilerin en iyi bir şekilde giyinmeleri, gerek bu şahıslar ve gerekse

TÜSTAV'a Cevat Ercişli'nin Bağışıdır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

de yangın çıkarıcı maddeyi içeriye sokacak Hamit KAHYA, Zeki ORDU ve Mustafa ERDEMİR için temsil biletlerinin Ali Ekber KARAGÖZ ve Levent YILMAZ tarafından temini meselesi karar altına alınmış, görev bölümü tekrarlanmış ve Kültür Sarayının 27.Kasım.1970 günü akşamı yakılması kararlaştırılmıştır.

27.Kasım.1970 günü akşamı Ali Ekber KARAGÖZ ve Hasan Sabri KISAR birlikte seyirci gibi içeri girmişlerdir. Ergün CAVULDAK'ı Levent YILMAZ Kültür Sarayına sokmuş ve elektrik tablolarının bulunduğu merkeze götürmüştür. Merih KAVUKCUOGLU, Hasan Sabri KISAR'ın arkadaşı olarak bildiği açık kimliği tesbit edilemiyen bir şahısla birlikte, Kemal İREN'de Yaşar YILMAZ ile Kültür Sarayına girmişlerdir. Gözetleme ile görevli diğer sanıklar saat 20.00 sıralarında Taksim'de buluşarak yerlerini almışlardır.

Ergün SARAÇ, açık kimliği tesbit edilemiyen Metin ismindeki şahıs aracılığı ile yangın çıkarıcı maddeyi temin ederek 27. Kasım.1970 günü akşamı Hamit KAHYA, Zeki ORDU ve Mustafa ERDEMİR'e ulaştırmıştır.Adı geçen sanıklar da yangın çıkarıcı maddeyi ihtiva eden paketi Kültür Sarayına götürerek Hilmi TAŞDEMİR'e tevdi etmişlerdir.

Temsil başladıktan sonra Levent YILMAZ, Ergün CAVULDAK'ı elektrik tablolarının bulunduğu odaya götürmüş ve yangının başladığı yolundaki haberi verdiğinde kısa devre yapmasını istemiştir. Ergün CAVULDAK kolonun bağlantı uçlarını yanında getirdiği kablonun açık uçlarına temas ettirerek kontak yapmasını sağlamak için hazırlık yapmış ve yangın başlangıcı haberini beklemiştir. Aynı zamanda Merih KAVUKCUOĞLU da Yaşar YILMAZ'ın talimatı ile aynı odada bulunan diğer tablodaki sigortaları çıkartarak sigortalar içine giren iki hattı birbirine kablo ile bağlamış, aynı zamanda lama denilen sigortalara cereyan veren yerden iki kablo bağlayarak dışarı çıkartmış, Yaşar YILMAZ'ın verdiği mahiyeti tesbit edilemiyen, bu gün artık tesbitinede mümkün olmayan kutuyu elektrik tablosunun arkasındaki boşluğa yerleştirmiştir. Merih KAVUKÇUOĞLU'nun ifadesine göre sigortalar üzerinde yaptığı işlem sigortalılık durumunu ortadan kaldırmış, sigortanın devresi tamamlanarak ceryanın direk geçmesi sağlanmıştır.

Diğer taraftan, Ergün SARAÇ tarafından getirilen yangın çıkarıcı maddeyi Hamit KAHYA, Mustafa ERDEMİR ve Zeki ORDU bekledikleri kahvede alarak Kültür Sarayına götürmüşler ve kendilerini bekleyen Hilmi TAŞDEMİR'e teslim etmişlerdir.Hilmi TAŞDEMİR bu paketi sahne arkasında yangın çıkartmakla görevli Hasan Sabri KISAR, Ali Ekber KARAGÖZ ve Levent YILMAZ'a vermiştir. Cadı Kazanı temsilinin üçüncü perdesi başladığı

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

perdesi başladığı sırada saat 22.46'da sahnede Sofito kısmında yangın adı geçen sanıklar tarafından başlatılmış, bu sanıklar bilahare elektrikçi sanıkların çalıştığı odaya gelerek yangının başladığını ve gerekli işlemin yapılması gerektiğini haber vermişlerdir. Bunun üzerine kısa devre yapılarak paniğe kapılan seyirci kalabalığı arasında karışılmış ve Kültür Sarayı terkedilmiştir.

Kemal İREN'i Kültür Sarayına soktuktan sonra Yaşar YILMAZ salona girişe göre sağ taraftaki bir dolabı göstererek içinde bulunan yangın söndürücü cihazları işlemez hale getireceğini, yangın başladıktan sonra panikten faydalanarak bu işlemi yapacağını söylemiş, yangın başlayıncaya kadar gizlenmesi için merdivenin altına götürmüştür. Kemal İREN bağrışmalar duyunca saklandığı yerden çıkarak gösterilen dolaptan minimaksları çıkarmış ve bir kısmını işlemez duruma getirmiştir.

Yangın çıkarıcı maddenin, sahnenin seyircilere göre sağ ileri tavanındaki Sofito boşluğunda asılı bulunan dekor malzemesi üzerinde ateşlendiği anlaşılmaktadır. Yangın hızla inkişaf ederek tavanda asılı on ton kadar olan fon, perde ve dekor malzemesini birkaç dakika içinde sarmış, Sofito malzemesi sahne döşemesine düşmüş ve bütün sahne düşey ve yatay doğrultuda yanmaya başlamış, sahne ağzından seyirci salonuna doğru ve kısmen de alevli olarak taşma olanağı bulan alevler hızla seyirci salonuna, fuayeleri sarmıştır.

Bu suretle 1946 yılında yapımına başlanan ve 1969 yılı Nisan ayında hizmete açılarak yirmiüç yılda tamamlanan, devletimize o zamanın rayicine göre 115 milyon 688 bin 700 liraya mal olduğu bildirilen Kültür Sarayı yakılmıştır. Bayındırlık Bakanlığı Yapı ve İmâr İşleri Reisliğinin 21.12.1972 günlü yazılarında Kültür Sarayının eski haline getirilmesi için yapılan tesbit ve keşiflere göre 47.milyon 600 bin liraya ihtiyaç bulunduğu bildirilmiştir. Kültür Sarayının yakıldığı 27.Kasım.1970 tarihinden tekrar hizmete açılacağı belirtilen 1972 yılı Ocak ayına kadar halkımızın bu kültür merkezinden faydalanamamış olması ve sigorta bedellerinin ödendiği anlaşılmakla birlikte Kültür Sarayında teşhir halinde iken yanan paha biçilmez tarihi eserler telâfisi asla mümkün olmayan zararlardır. xxx

Aradan iki yılı aşkın bir süre geçtikten sonra bir sabotaj olayının bütün detaylarını, en ince teferruatına kadar ortaya koymak elbetteki olanaksızdır, bir ekip çalışması içinde olduklarından her bir sanığın diğer sanıkların görevlerini ve yaptıkları işlemi ayrıntıları ile bilmesine, hatırlamasına imkân yoktur. Olayın safahatını ancak sanıkların birbirini tamamlayan, doğrulayan ifadelerinde iz-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

lemek olanağına sahibiz. Bir soruşturmada yalnızca sanıklardan birinin ikrarı bir delil niteliğinde sayılmayabilir. Ancak, aşağıda görüleceği gibi sanıkların ifadeleri, ikrarları yekdiğerlerini itmam ve teyit edici nitelik taşımaktadır. Bu nedenle olayda ön önemli delil olan bu ifadelerden özetlerin, bilirkişi raporuna değinmesinden önce kaydedilmesi gerekli görülmüştür.

Tersane-İş Sendikası Genel Başkanı olan ve tüm sabotaj olaylarında en önemli rolü oynayan sanık Hilmi TAŞDEMİR Emniyette ve As.Savcılığımızda verdiği ifadelerinde şöyle demiştir :

"...Kültür Sarayının 27.Kasım.1970 günü gecesi yakılmasına karar verildi. 27Kasım.1970 de Hamit KAHYA, Zeki ORDU, Mustafa ERDEMİR Maksim Gazinosu karşısındaki kahve önünde, Cevat ZAMANOĞLU ile İrfan METE ise Kültür Sarayı'nın Taksime bakan sağ ve sol köşelerinde, Feyzullah BİGALI Süngü'nün yanında, Ergün CAVULDAK, Kemal İREN, Merih KAVUKÇUOĞLU, Levent YILMAZ, Ali Ekber KARAGÖZ, Hasan Sabri KISAR Kültür Sarayının daha önceden alınan biletlerle içinde, saat 20.00 den sonra bekleme durumuna girdiler. Ben etrafta dolaşıyordum.... Beklemeye geçişten bir zaman sonra Hamit KAHYA, Zeki ORDU ve Mustafa ERDEMİR, Ergün SARAÇ'tan paketi almış şekilde bulunduğum Beşiktaş dolmuşlarının kalktığı yönden Opera'ya doğru gittiler. Bu paket Mustafa ERDEMİR'in elinde bulunuyordu."

Sanık Hamit KAHYA, Emniyet ifadesinde olay hakkında, "...Ben, İrfan METE, Zeki ORDU, Mustafa ERDEMİR, Feyzullah BİGALI, Hilmi TAŞDEMİR ve şimdi kesin olarak hatırlayamadığım Cevat ZAMANOĞLU, Kemal İREN gözcü olarak Kültür Sarayı civarında yerleri belirtilerek görevlendirildiler. Benim yerim çevremde yakın mesafelerde Mustafa ERDEMİR ve Zeki ORDU olduğu halde Kültür Sarayı köşesinden Dolmabahçeye inen yolun bulunduğu kısımda gözcülük yapmaktı...27.Kasım. 1970 gecesi saat 21.30 da Kültür Sarayının Dolmabahçeye ayrılan yol kenarına yanlız olarak gittim. Kültür Sarayı önünde ve Taksim alanı civarında otobüs duraklarının yanında bir tur attım. Hilmi TAŞDEMİR, Merih KAVUKÇUOĞLU, Ergün CAVULDAK, Mustafa ERDEMİR, Feyzullah BİGALI, Zeki ORDU, İrfan METE, Hasan Sabri KISAR, Yaşar YILMAZ ismini hatırlamadığım iki öğrenci ve ismini hatırlayamadığım bizden iki arkadaş görev başında idiler... Ben Ergün SARAÇ'ı elinde paketle gördüm ve kendisinden bu yanıcı madde paketini alarak içeri girecek olan Ergün CAVULDAK ve yanında bulunan şimdi isimlerini hatırlayamadığım arkadaşlara verdim." şeklinde konuşmuş, sanık Zeki ORDU Emniyet ve As. Savcılığımızdaki ifadelerinde olayı şu suretle nakletmiştir:

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

"... Hilmi TAŞDEMİR sabotaj plânını ve kimlerin nerede bekleyeceklerini bizlere izah etti. Verilen talimata göre, Ben ve Hamit KAHYA Taksim'deki otobüs duraklarının bulunduğu yere gelecektik. Bilahare buraya gelecek olan Ergün SARAÇ'tan yanıcı madde paketini alıp Kültür Sarayına yakın yerde bulunan Hilmi TAŞDEMİR'e teslim edecektik. Bundan sonra da Kültür Sarayı etrafında gözcülük görevine devam edecektim. Benim yanımda Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR bulunacaklardı. Diğer arkadaşlara muayyen görevleri Hilmi TAŞDEMİR vermişti... Olay gecesi belirtilen saatte belirtilen yere gittim. Biraz sonra yanıma Hamit KAHYA geldi. Beklerken Ergün SARAÇ bir paketle gelerek bunu bize verdi. Biz de Kültür Sarayı yakınında bekleyen Hilmi TAŞDEMİR'e götürerek bu paketi verdik."

Sanık Mustafa ERDEMİR Emniyet ifadesinde olayı şöyle anlatmıştır :

"..1 Hilmi TAŞDEMİR'in bize anlattığı plâna göre, bizden elektrikçi olan Ergün CAVULDAK, Merih KAVUKÇUOĞLU ve ismini hatırlamadığım bir kişi ile Hasan Sabri KISAR ve ismini hatırlamadığım iki öğrenci Kültür Sarayından içeri gireceklerdi... Benim yerim Kültür Sarayının Dolmabahçe tarafında bulunan ön kısmı tarafında dolaşmak ve etrafı gözlemekti. Zeki ORDU, Hamit KAHYA da benim yakınımda gözcülük görevi ile görevlendirilmişlerdi... Sabotaj eyleminin yapılacağı gece saat 21.00 de görev verilen mahalde yerimi aldım ve Kültür Sarayı civarında görev almış arkadaşlarımdan Hilmi TAŞDEMİR, Zeki ORDU, Hamit KAHYA, İrfan METE ,Ergün CAVULDAK, Merih KAVUKÇUOĞLU, Hasan Sabri KISAR, ve isminibilmediğim içeriye girecek iki öğrenciyi gördüm. Bilahare Merih KAVUKÇUOĞLU, Ergün CAVULDAK ve bizden şimdi ismini hatırlamadığım bir kişi ile Hasan Sabri KISAR ve diğer iki şahısın Kültür Sarayına girdiklerini gördüm. Yanlış hatırlamıyorsam Hasan Sabri KISAR'ın elinde bir paket vardı."

Yukarıda olayla ilgili ifadeleri özetlenen sanıklar Hilmi TAŞDEMİR, Hamit KAHYA, Zeki ORDU ve Mustafa ERDEMİR gerek Emniyette ve Gerekse Askerî Savcılığımızda ifadeleri ilk tesbit edilen sanıklardır. İfade tarihlerinden de bu husus görülmektedir. Daha sonraki tarihlerde tesbit edilen sanıkların ifadelerinin ilk tesbit edilen bu ifadelere uygunluk arzetmesi büyük bir delil değeri taşımaktadır.

Dava sanıklarından Levent YILMAZ Emniyette ve Savcılığımızda olay hakkında şu şekilde beyanda bulunmuştur :

"... Bu yakma işini Ali Ekber KARAGÖZ, Ben, Hasan Sabri KISAR, Hamit KAHYA ve Ergün CAVULDAK yapacaktık. Ali Ekber KARAGÖZ, Ben, Hasan Sabri KISAR ve Ergün CAVULDAK içeriye girecektik, Hilmi

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TAŞDEMİR ve Hamit KAHYA ise fuayede ve dışarıda bizlere gözcülük yapacaklardı. Ergün CAVULDAK ve ben birçok si ortalırın bağlı olduğu, elektrik tablosunun bulunduğu bir odaya girmiştik. Ergün CAVULDAK içeridəki sigortaları çıkarıp birşeyler yapıyor, teller birleştiriyordu. Bu sırada Hasan Sabri KISAR ve Ali Ekber KARAGÖZ sahnenin yan tarafında bir yere gitmişlerdi. Ben buradan hem Ergün CAVULDAK'a ve hem de Ali Ekber KARAGÖZ ve Hasan Sabri KISAR'a gözcülük yapacaktım. Yakma işini sağlayacak malzeme ise Hilmi TAŞDEMİR tarafından temin edilecekti.Ayrıca yakma işi yapılırken si ortaların attırılarak kısa devre yapılması gerekiyordu. Hatırladığım kadarı ile Hasan Sabri ve Ali Ekber'in elinde çiçekli bir kağıda sarılmış bir paket bulunuyordu. Bir ara Hasan Sabri KISAR ve Ali Ekber KARAGÖZ sahne tarafından bizim bulunduğumuz tarafa doğru gelmeye başladılar, yangının çıktığını işaret veriyorlardı. Ben de Ergün CAVULDAK'ın çalıştığı odaya gürerek, tamam, diye beyanda bulundum."

Sanık Hasan Sabri KISAR Emniyet ifadesinde olay hakkında şöyle demiştir :

"... 1970 senesi Ekim aylarına doğru, Kasım ayı başı da olabilir Tersane-İş sendikası başkanı Hilmi TAŞDEMİR fakülteye gelip beni buldu. Benimle konuşmak istediğini söyledi... TAŞDEMİR devrimci bir eylem yapacaklarını, benim de bu eyleme katılmamın istendiğini söyledi. Eylemin ne olduğunu kendisine sordum. "Meselâ Kültür Sarayına bir sabotaj" cevabını verdi... Ayrıca benden eylem için teknik bilgisinden yararlanabileceğimiz, güvenebileceğimiz bir kişiyi daha getirmemi, bunun Mehmet ALTUN olmasının istendiğini söyledi... Mehmet ALTUN'a konuyu özetle anlattım. İlk önce tereddüt etti, bilahare para meselesini de ortaya koyunca kabul etti. İşçi-Köylü'nün paraca çok sıkıntıda olduğunu, bana düşen payı İşçi-Köylü'ye vermemi istedi. Muhtemelen o akşam Tersane-İş sendikasına gittim ve Hilmi TAŞDEMİR ile konuştum. Mehmet ALTUN ve benim eylemi kabul ettiğimizi söyledim... Kararlaştırılan gün ve saatte Mehmet ALTUN ile buluşup Tersane-İş sendikası merkezine gittik. Sendikada Levent YILMAZ, Hilmi TAŞDEMİR, Hamit KAHYA, Kemal İREN, Mustafa ERDEMİR, Ali Ekber KARAGÖZ varlardı. Ortaya Kültür Sarayı plânı çıkarıldı. Ben ve Ali Ekber KARAGÖZ plânı inceledik ve üzerinde bilgi verdik.Levent YILMAZ'da Kültür Sarayında oynanan eserler hakkında bize bilgi verdi...Bir toplantı günü kararlaştırılarak ayrılındı. Kararlaştırılmış olan günde yine Tersane-İş Sendika merkezine gittim, yine aynı şahıslar vardı. Hilmi TAŞDEMİR sabotajın ne zaman yapılacağını, hangi oyun sırasında yapılacağını söyledi. Yangın söndürme tertibatlarının durumu, elektrik kontağı yapılması hakkında konuştuğumuzu hatırlıyorum. Bu arada Kültür Sarayına üçü işçi

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

üçü işçi olmak üzere Ali Ekber, Levent YILMAZ ve benim gireceğim konuşuldu. Yangının sahne tarafından çıkartılması kararlaştırıldı... Ayrıca su tertibatının işlemez hale getirilmesi ve Kültür Sarayı çevresindeki emniyet sağlanacaktı. Muhtemelen sendika merkezinde bir kere daha toplanarak konuştuk, olay gecesi Kültür Sarayına giriş için biletlerimiz temin edilecekti. Ve neticede olay günü buluşmaya karar verdik. Hatırımda kaldığı kadarı ile ben o gece Ali Ekber KARAGÖZ, Levent YILMAZ, Hamit KAHYA, Hilmi TAŞDEMİR, Ergün CAVULDAK'ı olay yerinde gördüm. Ben Ali Ekber ile içeriye girdim. Sahne kısmında yangın çıkabilmesi için gerekli herşey yapılmıştı. Kararlaştırdığımız saatte sahne tarafına geçip oradaki elektrik tablosunda kısa devre yaptım ve akabinde Kültür Sarayı'nın ön kapısından dışarıya çıktım."

Dava sanıklarından Ali Ekber KARAGÖZ'ün Emniyet ifadesi şu şekildedir.

"... Kararlaştırdığımız randevu gün ve saatinde Hasan Sabri ile Taksim'de buluştuk. Kültür Sarayına doğru giderken az ilerde Sendikada görmüş olduğum Hamit KAHYA da bize katıldı. Hamit KAHYA'nın elinde bir paket bulunup bulunmadığını şimdi hatırlamıyorum. Daha önceden Hasan Sabri tarafından alınan biletlerle seyirci gibi içeri girdik. Bir müddet oyunu seyrettikten sonra Hasan Sabri bana arkalarından gelmemi söyleyerek Hamit KAHYA ile birlikte oyun salonundan dışarı çıktılar. Ben de arkalarından gittim.Az ilerde bir kişi Hasan Sabri ve Hamit KAHYA'nın yanına geldi. Bu kişinin Hasan Sabri'nin bahsettiği Kültür Sarayında çalışan Elektrikçi olduğunu tahmin ettim. Bu üç kişi perdelerin arkasındaki kısımda ilerlerken ben koridorun başında bekledim... Aradan ne kadar zaman geçtiğini tahmin edemiyorum, beklemeye devam ederken bir ara bağrışmalar ve gürültüler işitmeye başladım. Eylemin yapılmış olduğunu anlamıştım."

Kültür Sarayı'nın içinde görev alan sanıklardan Ahmet ERGÜN CAVULDAK Emniyette ve Askerî Savcılığımızda verdiği ifadelerde sabotaj eylemini şöyle anlatmıştır :

"... Konuşmalardan sonra Hilmi TAŞDEMİR, Yaşar YILMAZ, Ergün SARAÇ, Ali Ekber KARAGÖZ ve Levent YILMAZ sabotaj plânını ve kimlerin nerede görev alacaklarını açıkladılar. Bu plâna göre işçilerden Merih KAVUKÇUOĞLU, Kemal İREN, Cevat ZAMANOĞLU, Hamit KAHYA ve ben içeri girecektik. Diğer şahıslar ise Yaşar YILMAZ, Ali Ekber KARAGÖZ, Levent YILMAZ ve Hasan Sabri KISAR içeri gireceklerdi. Diğer işçilere de muhtelif yerlerde gözcülük ve patlayıcı maddeleri getirmek görevleri verilmişti... Bu toplantıların sonunda 27.Kasım.1970 günü

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

saat 21.00 sıralarında Taksim'de otobüs durakları tarafındaki girişte Heykel Kaidesinin civarında buluşmamız kararlaştırıldı... Hilmi TAŞDEMİR bana, Levent YILMAZ ile birlikte gideceğimi ve bu şahsın göstereceği elektrik tablosunda arıza çıkaracak işlemi yapacağımı, kısa devre meydana getireceğimi söyledi... Ben Levent YILMAZ ile birlikte Kültür Sarayı'na girdim, yanıma yarım metre uzunluğunda uçları açık bir kablo ile tornovida almıştım. Temsil başlamıştı... Koridor gibi bir yerden geçerek oda gibi bir yere geldik. Burada elektrik tabloları vardı. Levent YILMAZ bana bir tabloyu göstererek "arızayı bu tabloda çıkaracaksın, ben yangın çıkarmaya gidiyorum, iş bitince senin yanına gelip işaret vereceğim, elektrik arızasını yapacaksın" dedi. Ve yanımdan ayrılarak geldiğimiz istikamete doğru gitti. Ben bu arada tablonun kapağını kornovida ile açtım, tablonun içinde devrenin açılıp kapatılmasına yarayan ve aynı zamanda sigorta vazifesi gören orijinal anahtarlar vardı. Ve ayrıca tabloyu besleyen kolon bulunuyordu. Merih KAVUKCUOĞLU'nuubiraz ilerimde gördümb O da bir tablonun önünde bazı işler yapıyordu.Ayrıca Yaşar YILMAZ orada idi. Ali Ekber KARAGÖZ de orada idi zannediyorum. Bir müddet sonra Levent YILMAZ hızla adımlarla yanıma geldi "İş tamam sen arızayı çıkar" dedi. Ben de kolonun bağlantı uçlarına elimdeki kablonun açık uçlarını temas ettirerek kontak yapmasını sağladım... Muhtemelen benim kısa devre yapmam kolona bağlı sigortaları attırmış veya elektrikle çalışan bir tertibatı işlemez duruma getirmiştir."

Keza, Kültür Sarayının elektrik santralında sabotaj eyleminde görev ifa eden dava sanıklarından Mahmut Merih KAVUKCUOĞLU Emniyet ve Savcılık ifadelerinde şöyle demiştir :

"... Ben 27.Kasım.1970 günü akşamı saat 18.00 de Sendika genel merkezine gittim. Sendikada Hilmi DAŞDEMİR ve Hasan Sabri KISAR'ın ismini bilmediğim bir arkadaşı vardı. Aldığımız talimat üzerine Hasan Sabri'nin arkadaşı ile Sinema-Tek'e gittik. Ahmet bizi bekliyordu. Ahmet ismindeki şahıs, birlikte Kültür Sarayına gideceğimizi, orada Yaşar YILMAZ ve Yaşar YILMAZ'ın hatırımda kaldığına göre ismi Ömer olan bir arkadaşının bizi bekleyeceklerini söyledi. Sinematek'te iken Hasan Sabri'nin arkadaşı ve Ahmet omuz çantasının içine bir miktar kablo ile transformatör büyüklüğünde iki üç tane kutu koydular. Saat 21.00 sıralarında biz üçümüz sinematek'ten çıktık., Kültür Sarayına gittik. Yolda giderken Mustafa ERDEMİR, Hamit KAMYA, Zeki ORDU ve Feyzullah BİGALI'yı Taksim meydanında gördük. Kültür Sarayının kapısından üçümüz birlikte girdik. Hemen biraz ileride Ömer ismindeki şahıs vardı. Bizi karşıladı, bir koridordan geçirerek elektrik tablolarının bulunduğu bir odaya götürdü. Bu odada Yaşar YILMAZ ve Ergün

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

a vardı. Yaşar YILMAZ Ahmet'e, hemen başlayın, dedi. Hasan R'ın arkadaşı yanında getirdiği çantadan kutu ve kabloları Yaşar bana,bu elektirik tablosunun üzerindeki sigortaların ı çıkarmamı ve sigorta içine giren iki hattı birbirine kablo amı, ayrıca lamadan, yani hemen sigortaların yanındaki si- ceryan veren lama dediğimiz yerden iki kablo bağlayarak dı- artmamı ve verdiği kutuyu da elektrik tablosunun arkasındaki yerleştirmemi söyledi. Ben bunun dediklerini yaptım. Ver- ile sigortanın içindeki iki elektrik hattını,yani iki fazı m, lamadan kablo ekleyerek iki hat çıkarttım. Kutuyu da kasına yerleştirdim. Benim işim bittikten sonra Yaşar YIL- m işim bitti, dedim. Bunun üzerine, sen Ergün ÇAVULDAR'a dedi. Ahmet ismindeki şahıs zaten Hasan'ların da işi biti- dışarı çıkıp bekleyelim, sen bize haber verirsin, dedi. Yaşar YILMAZ bu konuşmadan önce Hasan Sabri KISAR ekibinin işinin bittiğini, yani bitmek üzere olduğunu söylemişti. Ben Yaşar YILMAZ'ın gösterdiği işi yaptığım sırada, diğerleri de kutuları biryerlere yerleştirip tabloların üzerinde çalışıyorlardı. Yukarıda söylediğim konuşma üzerine biz Ahmet'le birlikte çıktık. Yalnız, Yaşar YILMAZ odaya girdiğimizde bana odada bulunan tablodaki sigortalar üzerinde çalışmamı, sigorta durumunu ortadan kaldırmamı, cereyanın direk geçmesini, sigortanın devresini tamamlamamasını, bunu ayarlamamı söylemişti. Yerleştirilen kutuların mahiyetini bilmemekle beraber bomba, yanıcı madde veya elektrik akımında kısa devre meydana getirecek yangın çıkartıcı bir madde olduğunu tahmin ediyorum."

Kültür Sarayının giriş bölümündeki yangın söndürme cihazlarını işlemez hale getirmekle görevlendirilen sanık Kemal İREN Emniyette ve Askerî Savcılığımızda verdiği ifadelerde şunları söylemiştir :

"... Yaşar YILMAZ bana 27.Kasım.1970 günü saat 20.00 de buluşmak üzere randevu verdi, sana yapacağın işi söyleyeceğim, dedi. Mezkûr gün ve saatte buluştuk. Kültür Sarayının önüne geldiğimizde Yaşar YILMAZ, "Senin vazifen yangın söndürme cihazlarını işlemez hale getirmektir." dedi. Kapının önünde Cevat ZAMANOĞLU ve Levent YILMAZ ile buluştuk. Yaşar YILMAZ kapıda biletleri vererek dördümüz içeriye girdik.Yaşar YILMAZ bana Kültür Sarayının holünde bulunan girişe göre sağ taraftaki bir dolabı göstererek, "senin işlemez hale getireceğin cihazlar bunların içindedir. Şimdi ben ayrılıyorum. Bu işi yapacaksın." dedi ve bir merdiveni göstererek, "bu merdivenin altına inersin, gürültüler gelinceye kadar saklanırsın, panik başlayınca cihazları iptal edersin" dedi. Ben merdivenin altına indim. Yaşar

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

YILMAZ da kendisini bekleyen Levent YILMAZ ile Cevat ZAMANOĞLU'nun yanına gitti... Bağırışmaları duyunca bulunduğum yerden çıkarak gösterilen dolabın yanına gittim, kapağı açtım, içindeki beş-altı minimaksı çalışmaz duruma getirdim. Ben bunların emniyetini çıkartıp yere vurarak bıraktım ve kendi kendine boşalmaya başladı. Muazzam bir panik olduğundan kimse kimseye dikkat etmiyordu."

Kültür Sarayı sabotajında gözcülük yapan sanıklardan Cevat ZAMANOĞLU, Emniyet ve Savcılık ifadelerinde olayı şu şekilde anlatmıştır :

"... Kültür Sarayının yakılması olayından bir gün önce Hilmi TAŞDEMİR Tersanede bana sendikaya gelmeni söyledi. O akşam sendikaya gittiğimde benden başka Hilmi TAŞDEMİR, Hamit KAHYA, Zeki ORDU, Mustafa ERDEMİR, İrfan METE, Kemal İREN, Ergün CAVULDAK, Merih KAVUKÇUOĞLU, Feyzullah BİGALI adlı şahıslar vardı. Ayrıca öğrencilerden hatırımda kaldığına göre Yaşar YILMAZ'da orada idi...Bu toplantının sonunda ertesi gün yani 27.Kasım.1970 tarihinde saat 20.30 da Kültür Sarayının önünde buluşulması kararlaştırıldı. 27.Kasım.1970 günü mezkûr saatte Kültür Sarayının önüne gittim. Toplantıda bulunan diğer şahıslar da gelmişlerdi. Bana verilen vazife gözcülük yapmaktı. Feyzullah BİGALI Taksim meydanındaki 27.Mayıs sembolü olan Süngü'nün önünde, ben bunun Kültür Sarayına doğru 20-25 metre önünde,Kemal İREN' de (İrfan METE olması lâzım) aynı istikametde benden 10-15 metre ötede bulunacaktı ve aramızda devamlı göz irtibatı yapacaktık. Toplum polisi gelir veya başka bir şüpheli durum olursa tehlikeyi haber verecektik. Hamit KAHYA'yı bir ara Kültür Sarayının önünde gördüm. Zeki ORDU' da Hamit KAHYA'nın yanında idi. Bunlarla da irtibat halinde idik. Hilmi TAŞDEMİR bizim aramızda dolaşıp irtibat sağlayacaktı. Benim bildiğime göre içeri girecek olan şahıslar Kemal İREN, Ergün CAVULDAK ve Merih KAVUKÇUOĞLU idi.Bu bu şahısları içeri girerken gördüm. Hilmi TAŞDEMİR herkesin vazifesini ayrı ayrı verdiği için herkes vazifesini kendisi biliyordu. Bu sebeple içeride yakma olayını ne şekilde yaptıklarını bilmiyorum. Yerimizi almamızdan kısa bir süre sonra Hilmi TAŞDEMİR yanımıza gelerek yangının çıktığını ve dağılmamızı söyledi."

Dava sanıklarından İrfan METE de Emniyet ifadesinde, 25 veya 27.Kasım.1970 günü Hilmi TAŞDEMİR'in tersanede kendisini görerek Kültür Sarayına sabotaj yapılacağının bildirdiğini, 27.Kasım.1970 günü saat 20.00 sıralarında Gümüşsuyu Park Oteli karşısına düşen yol üstünde buluşmak üzere sözleştiklerini, sendikada yapılan son toplantıya katılmadığı için kendisine kızdığını ve hissene düşen paradır, diyerek 20 bin Lira verdiğini, 27.Kasım.1970 günü mezkûr saatte Hilmi

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TAŞDEMİR'le buluştuklarını, birlikte Kültür Sarayının önüne kadar gittiklerini, Zeki ORDU ile Hamit KAHYA'nın da kendilerini takip ettiğini, kendisinin Kültür Sarayının gişelerinin bulunduğu köşede görev aldığını, Feyzullah BİGALI'nın da meydandaki Süngü'nün önlerinde gözcü olduğunu söylemiş Askerî Savcılığımızda bu ifadesini inkâr ile tevil yoluna kaçmış, "... o gün sendikaya gittiğimde... Ergün SARAÇ, Levent YILMAZ ve ayrıca isimlerini hatırlamadığım bazı öğrenciler Kültür Sarayı konusunda konuşmalar yaptılar." diyerek, bu konuşmaları özetlemiştir.

Taksim meydanındaki 27.Mayıs sembolünün önünde gözcülükle görevlendirilen sanık Feyzullah BİGALI Emniyet ve Savcılık ifadelerinde :

"... Sendikadaki toplantılardan önce Hilmi TAŞDEMİR bana gelerek Kültür Sarayına sabotaj yapılacağını, buna katılıp katılmıyacağımı sormuştu. Ben de kabul ettiğimi bildirmiştim... Para taksim edildikten sonra Hilmi TAŞDEMİR bana Kültür Sarayı karşısında bulunan Süngü'nün yanında bulunacağımı, burada gözcülük yapacağımı, toplum polisi geldiğinde benim 25 metre kadar ilerimde bulunacak olan Cevat ZAMANOĞLU'na işaret vereceğimi, Cevat ZAMANOĞLU'nun da kendisine yakın durumda bulunacak olan İrfan METE'ye tehlikeyi haber vereceği/söyledi ve diğer arkadaşlara da ne görev yapacaklarını teker teker anlattı. Hatırımda kaldığına göre Nerih KAVUKÇUOĞLU, Ergün CAVULDAK ve Kemal İREM Kültür Sarayının içine gireceklerdi ve sabotajda kullanılacak malzemeyi Ergün SARAÇ getirecekti... 27.Kasım.1970 gecesi saat 20.30 da Taksim'de Kültür Sarayının karşısında buluşmak üzere gözleşildi. Ben mezkûr saatte Taksim meydanına gittim, orada toplandık. Süngü'nün altında yerimi aldım, Cevat ZAMANOĞLU Kültür Sarayına doğru benim ilerimde idi. İrfan METE'de onun yakınında idi." demiştir.

Sanık Osman KİPER'in İrfan SOLMAZER ile temaslarını ve paranın eylemcilere intikali için Ergün SARAÇ ile buluşmalarını ve parayı teslimini açıklayan Emniyet ifadesi özetle yukarıya alınmıştı. Buna karşılık sanık Ergün SARAÇ gerek Emniyette ve gerekse Askerî Savcılığımızda verdiği ifadelerde Osman KİPER ile buluşmalarını, eylem teklifini Hilmi TAŞDEMİR'e ulaştırışını, teklifin kabulü üzerine aracı oluşunu ikrar etmiş, Osman KİPER ile Karaköy iskelesinde buluşmalarını müteakip davranışlarını KİPER'in ifadesini teyit eder şekilde izah ederek şunları söylemiştir :

"... Tersane-iş'e doğru yürümeye başladık... Bir ara yanımıza sarışın, uzunca boylu bir şahıs geldi. Osman KİPER, ben ve bu şahıs sendikaya gittik... Sendikaya girerken Osman KİPER para paketini

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TÜSTAV'a Cevat Ercişli'nin Bağışıdır.

ni bana vermişti. Sendikaya girdiğimizde içerisi çok kalabalıktı. Hilmi TAŞDEMİR durumu bildiği için paket ile içeri girdiğimde doğruca yanıma gitmiş ve paketi masasına bırakmıştım. Hilmi de bu paketi alıp dolap gibi bir yere koymuştu. Para bir gazete kağıdına sarılmış, iple bağlanmış bir şekilde idi."

Kültür Sarayı yangınını müteakip Cumhuriyet Savcılığınca yapılan soruşturma sırasında bilirkişi tensip olunan kurulun vermiş olduğu mufassal bilirkişi raporunda yangının çıkışı, seyri ve ihtimallerine yer verilmiş olup, olaydan hemen sonra belirtilen bu hususlar sabotaj eylemine tam bir uygunluk göstermektedir ve en önemli delili teşkil etmektedir.

Bilirkişi raporunun Kısım-A,23 ncü sayfasında, "Bütün araştırmalardan sonra diğer ihtimallerin bu yangında zayıf oluşu, kasıt ihtimalini kuvvetlendirmektedir." denilmekte, Kısım-B, 3 ve 4 ncü sayfalarda -"Yangının muhtemel sebebi " bölümünde şu satırlara yer verilmektedir :

"Yukarıda arzedilen hususlar teker teker incelenmiş ve bütün ihtimaller tetkik edilmiş ve bilirkişi heyetimiz yangının ilk başlaması için fenni bir ihtimal tesbit edememiştir. Yangının mucip olduğu ilk büyük tahribat herhangi bir delil bırakmamış olmakla beraber yangının bir müdahale neticesi çıkmış olması ihtimali mevcuttur... Dekorların çok kısa bir zamanda yanmış olması iki şekilde izah edilebilir. Birincisi yangının görünmesinden evvel birçok dekor malzemesinin alensiz olarak için için, anî bir tutuşmaya hazırlık mahiyetinde yanmakta bulunmasıdır ki, bu yangında çok zayıf bir ihtimal olarak gözönüne alınabilir. İkincisi sahne tavanında dekor ve perdeler arasındaki yangını süratlendirmek için bu dekor ve perdelere çabuk yanıcı ve yanma süratini teşvik edici bir maddenin katılmış olması halidir. Bu hal birincisinden çok daha muhtemel olmakla beraber, yangının büyük tahribatı yüzünden herhangi bir iz bırakmaması tabiidir."

Raporun Kısım-B, 24 ncü sayfasında da, yangının bir müdahale sonucu çıkmış olmasının en kuvvetli ihtimal olarak görüldüğü belirtilmiş, 7 nci sayfada şu müşahade dersedilmiştir:

"Şehir itfaiye kuvvetleri gelinceye kadar yangının sirayetini yavaşlatmak ve bazı hallerde yangını söndürmek için Kültür Sarayı'nın muhtelif bölümlerinde duvarlara yerleştirilmiş halde 100 adet hortum bağlantılı duvar hidrantları vardır... Hortumlara su gelebilmesi için hidrofor tesisatının ve motopompun işler durumda olmaları lâzımdır. Halbuki yerinde yapılan tetkikattan anlaşıldığına göre, bunlar elektrik akımını kesmek suretiyle işlemeyecek hale

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

getirilmiş ve su hatlarının vanaları kapatılmış idi."

Bilirkişi raporunda sanıklar tarafından sabotaj sırasında yapılan elektrikî işlemi teyit edici nitelikte diğer bir müşahade raporun Ek 6-5, 27 ve 28 nci sayfalarında yer almıştır :

"Düğmeli yangın ihbar santralında tarafımızdan yapılan incelemede, santral içindeki 2,5 A'lık ana sigortanın yanık olduğu tesbit edildi. Konuyu derinleştirmek için santral şeması incelendikten birkaç gün sonra tekrar santral odasına gidildiğinde yanık sigorta bulunmadı. Sözü geçen sigorta santralın içini korumaktadır, dış devre ile ilgisi yoktur... Santralın içindeki bu 2,5 A.lık sigortanın santralın çalışması ile erimiş olması makul bir şekilde izah edilemez. Çünkü santralda hiçbir arıza yoktur. Bu sigortanın herhangi bir sebeple santralın içine yapılan müdahale ile yanıldığı veya değiştirildiğini kabul etmek zorunluluğu vardır. Aslında santralın içine böyle bir müdahalenin önlenmesi için santral, özel bir kilitleme düzenine haizdir. Fakat nedense, bunun anahtarı, ionizasyon detektörlü santralın anahtarı gibi her zaman kendi santralı üzerinde durmakta idi. Söz konusu sigortanın atması halinde, müstakil bir pil bataryası ile beslenen ve santraller odasındaki görevlileri ikaz etmeye yarayan zilin, yangının ertesi günü, özel anahtarı ile susturulmuş durumda bulunulduğu mühendis Nezih EZGİ tarafından ifade edilmiştir. Bu husus, sigortanın kendiliğinden atmamış olduğu görüşünü destekliyecek mahiyettedir. Alarm klaksonları santralın zayıf bir akımla kumanda ettiği iki kontaktör aracılığı ile sigortasız olarak bataryaya bağlıdır... Santralde yapılan incelemede klaksonlara giden besleme hakkına ait tellerden birinin çözülmüş olduğu tesbit edildi. Olay gecesinde tel çözülü idiyse klaksonların çalmaması tabiidir."

Görüldüğü gibi yukarıda Emniyet ifadeleri özetlenen sanıkların eylemlerini izah ediş şekilleri ile bilirkişi raporundan alınan müşahade ve tesbit özetleri birbirine uygundur ve sabotaj eyleminin oluşunu açıklığa kavuşturmaktadır. Bilirkişi raporunda, yangının sahnenin Sofito bölümünde başlayarak fon, dekor ve ahşap döşemelerin tutuşması ile süratle yayıldığı, bu bölümde yangını süratlendirmek için dekor ve perdelere çabuk yanıcı ve yanma süratini teşvik edici bir maddenin katılmasının en kuvvetli ihtimal olduğu, duvar hidrantlarının çalışmamasının elektrik akımının kesilmesi suretiyle işlemiyecek hale getirilmiş olmalarından doğduğu, santral içindeki ana sigortanın yanmış bulunmasının santralın içine yapılan bir müdahaleyi gösterdiği belirtilmiştir ve bu izahlar sanıklar tarafından anlatılan oluşa uymaktadır. Muhakkak ki, sanıklardan Kültür Sarayında çalışan

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

veya iç teşkilatını bilen şahıs veya şahıslar yardım etmişler yahut bazı fiilleri bizzat ika etmişlerdir. Ancak bunların tesbiti mümkün olamamıştır. Ayrıca işledikleri cürmün ağırlığını bilen sanıkların ikrarlarında teferruata inerek eylemlerini bütün ayrıntıları ile açıklamaları beklenemezdi. Esasen görev verilen her bir sanık kendi fiilini, katkısını bilebilecek durumdadır. Burada şu hususu belirtmek gerekir ki, Savcılığımızda eylemlerini ikrar eden sanıklar, biri hariç, tutuklanmaları sırasında da mahkeme huzurunda ifadelerinin doğruluğunu kabul etmişlerdir.

3- MARMARA GEMİSİ SABOTAJI :

1971 yılı yaz aylarında Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi üyesi olan sanık Avni DENİZ, Kemal Zeki DEMİRTÜRK'ten kendisini devrimci işçilerle tanıştırmasını istemiştir. Bunun üzerine Kemal Zeki DEMİRTÜRK, Avni DENİZ'i Tersane-İş sendikasının kuruluş çalışmaları sırasında Esat YARAR vasıtası ile tanıdığı Hilmi TAŞDEMİR ile, Fikirtepe'deki evine götürerek tanıştırmıştır. DEMİRTÜRK, tanıştırmadan önce Hilmi TAŞDEMİR'e kendisini devrimci bir arkadaşla tanıştırmak arzusunda olduğunu, bu arkadaşının devrimci bir işçi kadrosuna ihtiyaç duyduğunu söylemiş ve olumlu karşılanmıştır. Avni DENİZ tanıştırma sırasında Asaf olarak takdim edilmiştir. Günün aktüel konularına bu arada Banka soygunlarına değinildiğinde, Avni DENİZ, Lenin'in de ideolojisinin gerçekleşmesi için banka soymuş büyük bir lider olduğunu söylemiştir.

Zamanla Hilmi TAŞDEMİR ve Avni DENİZ arasındaki samimiyet ilerlemiştir. Avni DENİZ, TAŞDEMİR'in Fikirtepe'deki evine sık sık gelmeye başlamıştır. Konuşmaları sırasında Hilmi TAŞDEMİR Tersane'de birçok devrimci arkadaşın bulunduğunu, bunlarla keşif bir çalışma içersinde olduklarını, elindeki işçi ve imkânlarla bazoka dahi yapabileceğini söylemiştir. Avni DENİZ de işçilerin illegal bir örgütte toplanmalarını, Marksist-Leninist bilince ulaşmaları için teorik eğitime tabi tutulmalarını, bu bilince ulaşanların Marksist-Leninist bir partide toplanmalarının mümkün olacağını, bu örgütün disiplinel bir örgüt olacağını ve verilen görevlerin kesinlikle yerine getirileceğini, bu hususların gerekli olduğunu Hilmi TAŞDEMİR'e telkin etmiş, Tersane içinde THKC'ne bağlı işçilerden oluşan hücreler kurulmasını teklif etmiş ve bu teklifi olumlu karşılanmıştır.

Hilmi TAŞDEMİR, sanıklardan Cevat ZAMANOĞLU, Feyzullah BİGALİ ve Zeki ORDU'ya THKC'si üyeliği için teklifte bulunmuş ve kabul etmeleri üzerine de kendisine bağlı bir THKC hücresi oluşmuştur.

Daha sonraki günlerde Hilmi TAŞDEMİR, Avni DENİZ'den teo-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

rik eğitim çalışmalarının sürdürüldüğü Tersane-İş sendikası genel merkezine de gelip gitmesini istemiştir. Kültür Sarayı sabotajından sonra Kasımpaşa'daki bir iş hanına taşınmış olan Sendika genel merkezinde Avni DENİZ, işçilerden Hamit KAHYA, Zeki ORDU, Feyzullah BİGALI ve Cevat ZAMANOĞLU ile tanışmıştır.O tarihle de bir gece Hilmi TAŞDEMİR'in evinde Şadi ALKILIÇ ile Feyzullah BİGALI, Cevat ZAMANOĞLU ve Avni DENİZ toplanmışlar, konuşma sırasında Avni DENİZ'in Ömer DENİZ'in oğlu olduğu anlaşılmış, malûm bir şairden hatıralar yadedilmiştir.

Avni DENİZ tanıştığı işçilerle yaptığı konuşmalarda, Denizcilik Bankası'nın işçileri olup bu müessesede çalıştıkları halde lüks gemilerdeki seyahatlerden istifade edemediklerini, seyahatlerini ikinci mevkide yaptıklarını, ayrıca yemek parası verdiklerini, aileleri ile birlikte yemek yiyemediklerini, sendikacı olarak bu konulara el atmak gerektiğini söylemiş, ayrıca THKC mensubu olup aranan arkadaşlarını gizlemelerini istemiştir.

Bu ilişkiler içersinde temasta bulunduğu işçilerin bir sabotaj ekibi teşkil ettiklerini, Kültür Sarayı sabotajını yaptıklarını Avni DENİZ öğrenmiştir.

SanıkAvni DENİZ 1971 yılı sonbahar aylarında bir gün Avukat olan babasının yazıhanesine gittiğinde Avukat Vahap MUTLUGÜN ile karşılaşarak tanışmış ve daha sonraki günlerde Vahap MUTLUGÜN'ün yazıhanesine gelip giden Avukat Nuri YAZICI ile de arkadaşlık tesis etmiştir.Avni DENİZ adı geçen iki sanığa devrimci ve THKC mensubu olduğunu, bu örgütün işçi kesimi üzerinde faaliyet gösterdiğini açıklamıştır.Avukat Nuri YAZICI ve Vahap MUTLUGÜN'ün konuşmalarından ve yazıhanelerine gelip giden şahıslarla ilişkilerinden Marksist-Leninist bir örgüt mensubu olduklarını, bomba olayları ile ilgili bulunduklarını anlamıştır.

1- Avukat Nuri YAZICI'nın yazıhanesinde bulundukları bir gün Avni DENİZ, Nuri YAZICI ve Vahap MUTLUGÜN'e İstanbul'un her yerinde sabotaj yapabilecek bir ekiple temas halinde bulunduğunu, sabotaj ekibinin Tersane işçilerinden oluştuğunu, Tersane-İş sendikası genel başkanı Hilmi TAŞDEMİR'in bu işleri yönettiğini söylemiştir. Bunun üzerine adı geçen iki sanık Avukat bu ekiple temaslarını kesmemesini, dış hatlara çalışan bir gemiye sabotaj yapılmasını istediklerini, bu konuyu Hilmi TAŞDEMİR ile görüşmesini, karşılığında ne kadar para istediğini öğrenmesini Avni DENİZ'den istemişlerdir.

Avni DENİZ 1972 yılı Şubat ayı içersinde bir gün Kasımpaşa'daki Tersane-İş Sendikası genel merkezine gittiğinde orada bulunan sanıklardan Hilmi TAŞDEMİR, Cevat ZAMANOĞLU, Hamit KAHYA, Zeki

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ORDU, Feyzullah BİGALI, Ergün CAVULDAK ve Nerih KAVAKÇUOĞLU'na hitaben kendisinin devrimci bir örgütte çalıştığını bildiklerini, Kültür Sarayı sabotajını yaptıklarından haberi bulunduğunu, kendi mensup olduğu örgütün de bir sabotaj işi olduğunu söyleyerek tehditkâr bir ifade ve tavırla "bunu da yapacaksınız" demiş ve sendikadan ayrılmıştır. Bu konuşma sırasında sendikada bulunan sanık işçiler Avni DENİZ'in ayrılmasından sonra, aralarında konuşarak gösterilecek sabotaj eylemini gerçekleştirmeyi kararlaştırmışlardır.

Sendikadaki konuşmadan bir veya iki gün sonra Avni DENİZ, Hilmi TAŞDEMİR'in evine giderek sabotaj teklifini kabul edip etmediklerini sormuş, olumlu cevap alınca ertesi günü Karaköy'deki bir kahvede buluşmayı kararlaştırmışlardır. Avni DENİZ bu arada Nuri YAZICI ve Vahap MUTLUGÜN ile temaslarını sürdürmüş ve Marmara Gemisine sabotaj teklifinde bulunması ve pazarlığını yapması talimatını almıştır. Kahvede buluştuklarında Avni DENİZ Marmara Gemisinin mensup olduğu örgütce yakılmasının istendiğini söyleyerek bunun için ne miktar para isdekilerini sormuş, Hilmi TAŞDEMİR milyonun üzerinde talepte bulunnunca da, "siz de devrimcisiniz biz de devrimciyiz, bu devrimci bir eylem olacaktır" diyerek ikna ya çalışmış ve sonuçta 450 bin liraya bu sabotajın yapılması, 15 bin lira da kaparo verilmesi hususunda anlaşılmıştır. Ertesi günü saat 15.00-16.00 arasında Belediye Sarayı karşısındaki parkta buluşmak üzere sözleşmişlerdir.

Sanık Avni DENİZ parkta buluşacakları günün sabahı Avukat Nuri YAZICI'nın yazıhanesine giderek pazarlık sonucunu açıklamış ve netice uygun görülmüştür. O gün Belediye Sarayının karşısındaki parka her iki sanık gitmişlerse de buluşma vaki olmamıştır. Aynı günün gecesi Avni DENİZ, Hilmi TAŞDEMİR'in evine giderek randevuya niçin gelmediğini sormuş, TAŞDEMİR'de geldiğini ancak kendisini bulamadığını söylemiştir. Ertesi günü saat 18.00-18.30 arasında Belediye Sarayı sırasında Beyazıt istikametinde Cami karşısına düşen kahvede buluşmayı kararlaştırmışlardır. Bu kahvedeki buluşmada Avni DENİZ teklif edilen şartların kabul edildiğini, gerekli plân ve hazırlığı yapmalarını, birkaç gün sonra kaparoyu vereceğini ifade etmiştir.

Bu buluşmadan birkaç gün sonra Avni DENİZ Tersane-İş Sendikasına giderek Hilmi TAŞDEMİR'i görmüş ve ertesi günü öğle paydosunda Sarı Madam'ın kahvesinde kendisini beklemesini, kaparoyu getireceğini söylemiştir. Sözleşilen günün sabahı Avni DENİZ, Nuri YAZICI'nın yazıhanesine giderek Nuri YAZICI ve Vahap MUTLUGÜN'den bir paket halinde 15 bin lirayı almış, Nuri YAZICI ile birlikte bir taksi ile Sarı Madam'ın kahvesi önüne gelmişlerdir. Burada Nuri YAZICI ayrılmış,

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Avni DENİZ kendisini bekleyen Hilmi TAŞDEMİR ile buluşmuştur. TAŞDEMİR ve DENİZ Şişhane'den Unkapanı Köprüsü yönünde birlikte yürürlerken para paketini Tersane-İş sendikası başkanı teslim almıştır.

2- Kaparoyu teslim ettikten sonra Nuri YAZICI'nın yazıhanesine dönen Avni DENİZ'el ilk adımın atıldığı YAZICI tarafından ifade edilmiştir. İki gün sonra da adı geçen iki sanık Avukat sabotaj ekibine verilecek paranın tamamının hazır olduğunu söylemişlerdir.

Hilmi TAŞDEMİR ise 15 bin lirayı sendikadaki masasının gözüne kitlemiş ve sonraki günlerde Hamit KAHYA, Zeki ORDU, Mustafa ERDEMİR, Feyzullah BİGALI, Cevat ZAMANOĞLU ve İrfan METE'ye Avni DENİZ'in sözünü ettiği sabotajın Haliç Tersanesi rıhtımında bulunan Marmara Gemisini yakmak olduğunu ifade ile eyleme katılıp katılmayacaklarını bir kez daha yoklamış ve olumlu cevap almıştır.

Sabotaj ekibine verilecek paranın hazır olduğunun bildirilmesi üzerine Avni DENİZ, Hilmi TAŞDEMİR'in evine giderek bir sonraki günde saat 17.00-18.00 arasında Karaköy alt geçidindeki "Tatlıcılar" önünde kendisini beklemesini istemiş ve paranın geri kalanını vereceğini bildirmiştir.

Sanık Avni DENİZ,ZHilmi TAŞDEMİR'e buluşmak üzere söz verduğu gün öğleden sonraki bir saatte Nuri YAZICI'nın yazıhanesine giderek o gün saat 17.99 de parayı "Tatlıcılar'ın önünde teslim edeceğini söylemiştir. Bir süre sonra üç sanık yazıhaneden çıkmışlar, Vahap MUTLUGÜN'ün ayrılmasından sonra izlenip izlenmediklerini anlamak için bir süre dolaşmışlardır. Yazıhaneden çıkarken Nuri YAZICI gazete kağıdına sarılı bir paketi yanına almıştır. Sözleşilen saatte Karaköy alt geçidine Tatlıcılar'ın önüne inmişler, Nuri YAZICI yanında getirdiği paketi açarak gazete kağıdını çıkarmış ve "Tatlıcılar'ın ambalaj kağıdına sarılmış olan parayı DENİZ'e vermiştir. Avni DENİZ para paketini TAŞDEMİR'e teslim ederken, aldığı talimat gereğince tehditkâr bir ifade ile bu işin olması gerektiğini, olmadığı taktirde durumu bileceğini söylemiştir.

Parayı teslim ettikten sonra Avni DENİZ, YAZICI'nın yazıhanesine gitmiş ve kendisini bekleyen Nuri YAZICI ve Vahap MUTLUGÜN ile sabotaj işinin kesinleştiği konusunda konuşma yapılmıştır.

Hilmi TAŞDEMİR sabotaj kararının alınmasından sonra plân ve hazırlığın yapılması için 1972 yılı Şubat ayı ortalarında sanıklardan Hamit KAHYA, Mustafa ERDEMİR ve Zeki ORDU'ya Tersanede ayrı ayrı, akşam sendikaya gelmelerini bildirmiştir. Sanık Hilmi TAŞDEMİR yukarıda isimleri geçen sanıklarla akşam sendika merkezinde yapılan toplantıda, yeni bir görev aldıklarını, Marmara Gemisine sabotaj yapılacağını, büyük miktarda para verileceğini, sabotajın gemide yangın

ç

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

çıkartma şeklinde olacağını söylemiştir. Toplantıda bu konuşmayı takiben yangının ne şekilde çıkarılabileceği müzakere edilmiş, Zeki ORDU ile Mustafa ERDEMİR'in sabotajın yapılacağı gece nöbetçi olan gemi görevlilerinden birini içki içmeye götürmeleri, sarhoş edilecek gemiciyi yatırmak bahanesiyle tersaneye ve gemiye girilmesi, önceden hazırlanacak ve rıhtım kenarında gizlenecek mazotlu üstüpülerle Marmara Gemisinde yangın çıkarılması tartışılmıştır. Sanıkların beyanları Marmara Gemisinden bir kamarotun elde edilerek bu süretle gemiye girildiği noktasında birleşmekte ise de, sanık Mustafa ERDEMİR'in olay akabinde sanık Kemal İREN'e anlattığı ve bu sanığın naklettiği giriş tarzının oluşa daha uygun olduğu anlaşılmaktadır. Her iki giriş şekline de aşağıda değinilecektir ve asıl olan nasıl olursa olsun üç sanığın gemiye girerek yangın çıkarmış olmalarıdır. Sendikada yapılan bu toplantıda sanıklardan Mustafa ERDEMİR, Zeki ORDU ve Hamit KAHYA'nın gemide yangın çıkarmaları kararlaştırılmıştır.

Bu toplantıdan sonra bir gece yukarıdaki toplantıya katılan sanıkların dışında Ergün CAVULDAK, Merih KAVUKÇUOĞLU, Feyzullah BIGALI, Cevat ZAMANOĞLU, Kemal İREN ve İrfan METE Sendika lokalinde toplanmışlardır. Hilmi TAŞDEMİR, diğer sanık işçilere tesislerinde çalıştıkları halde Denizcilik Bankası gemilerinden yeteri kadar faydalanamadıklarını, devrimci mücadelede emekçi olan kendilerinin de katkısının bulunması gerektiğini, devrimin gerçekleşmesi için mücadele vermek icabettiğini söylemiş, bu toplantıda görev bölümü yapılmıştır. Ergün CAVULDAK ve Merih KAVUKÇUOĞLU'nun geminin elektrik tesisatı üzerinde sabotaj yapılacağı gün gerekli bozmayı yapmaları, Feyzullah BIGALI, Cevat ZAMANOĞLU, İrfan METE ve Hilmi TAŞDEMİR'in tersane giriş kapısında gözcülük etmeleri karar altına alınmıştır.

Paranın tamamını teslim ettikten sonra sabotajın gecikmesi üzerine Avni DENİZ birkaç kez Hilmi TAŞDEMİR'in evine giderek gecikmesinin sebebini sormuş, TAŞDEMİR'de geminin tamirde olduğunu, içinde fazla görevlinin çalıştığını, tamir biterken eylemin gerçekleştirileceğini söylemiştir.

Geminin tamiratının sona ermesine yakın Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR, Hilmi TAŞDEMİR'e bu durumu iletmişler ve 4.Mart.1972 Cumartesi günü eylemin gerçekleştirilmesine karar alınmıştır. O günlerde Hilmi TAŞDEMİR, Ergün CAVULDAK'ı sendikada görerek 4.Mart.1972 günü sabahı Marmara Gemisinde gerekli bozmaların yapılmasını söylemiştir. Cumartesi sabahı Ergün CAVULDAK tersanede Merih KAVUKÇUOĞLU'nu bulmuş, görevin yerine getirileceğini ifade etmiş, birlikte saat 12.00-13.00 arasında Marmara Gemisine girmişlerdir. Tersanede elektrikçi olarak çalıştıklarından ve gemi tamirde olduğundan dikkati çek-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

memişlerdir. Birlikte geminin kıç tarafındaki D güvertesinin sigorta tablosunun yanına gitmişlerdir.Ergün CAVUŞDAK, KAVUKÇUOĞLU'ndan tablo üzerinde bulunan sigortaların gücünü arttırmasını, yani sigortayı çıkararak telini değiştirip daha yüksek amperajlı tel koyup sigortayı tekrar sıkmasını istemiş ve yanlarında getirilen telle bu işlem gerçekleştirilmiştir.Ergün CAVUŞDAK da kendi ifadesine göre aynı bölümdeki alarm sistemini çalışmaz duruma getirmiş, alarm kutusunu çıkartarak kabloların uçlarını boşaltmıştır.

4.Mart.1972 günü sabahı 15 bin lira kaporoyu tersanede model atölyesinin arkasında Mustafa ERDEMİR'e veren Hilmi TAŞDEMİR yangının o gece çıkarılacağını, gereğinin yapılmasını söylemiştir.

Eyleme katılan sanıkların Emniyet ve Savcılık ifadelerindeki beyanlarına göre, Zeki ORDU ve Mustafa ERDEMİR Marmara Gemisinde görevli bir kamarotu elde etmişlerdir. Kamarotun nöbetçi kaldığı geceyi tesbit ederek kaporoyu alan sanıklar Hamit KAHYA, Zeki ORDU ve Mustafa ERDEMİR 4.Mart.1972 Cumartesi günü kamarotu içki içmeye götürmüşlerdir. Kamarotu sarhoş ettikten sonra adeta taşıyarak tersaneye getirmişler ve Marmara Gemisinde görevli olduğunu, yatağına yatıracaklarını söyleyerek tersane kapısından girmişlerdir. Tersanenin Haliç rıhtımında bağlı bulunan Marmara Gemisine girildikten sonra Zeki ORDU kamarotu kamarasına götürmüş, daha sonra adı geçen üç şahıs rıhtım kenarındaki hurdalıkta daha önceden hazırladıkları mazotlu üstüpüleri alarak tekrar Marmara Gemisine girmişler ve kıç tarafa doğru giderek D güvertesinde mazotlu üstüpüleri sıkmak suretiyle mazotu yeter derecede yaydıktan sonra üstüpüleri ateşlemişler ve gemiyi terketmişlerdir.

Elde ettiklerini ifade ettikleri kamarotun bu fiile iştirak etmediğinin anlaşılması ve Marmara Gemisi yangını hakkında olay akabinde tersane görevlileri ile ilgili soruşturmada alınan ifadelerden Marmara Gemisine sanıkların anlattıkları şekilde girmiş olmaları az bir ihtimal olarak görülmektedir. Nitekim, sabotaj eyleminden sonra aşağıda aynen verileceği gibi Mustafa ERDEMİR eyleme katılmayan bir sanığa Hamit KAHYA, Zeki ORDU ve kendisinin 4.Mart.1972 günü günlük yevmiye kartlarını bastıktan sonra dışarıya çıkmayarak tersanede kaldıklarını, Marmara Gemisinin rıhtımda bulunduğu yerin karşısına isabet eden motorcu ve atölye ustabaşılarının soyundukları kısma geçerek gizlendiklerini, hava kararıktan sonra üstüpüleri mazot havuzunda mazota batırıp naylon torbalara koyduklarını, Hamit KAHYA ve Zeki ORDU'nun içeriye girdiklerini,kendisinin dışarıda gözcülük yaptığını, Hamit KAHYA ve Zeki ORDU'nun geminin elektrik kablolarının geçtiği orta bölmedeki elektrik tablosunun üzerine mazotlu üstüpüleri yerleştirdiklerini, daha sonra kendisine de işaret verdiklerinde gemiye

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

girdiğini ve üçünün birlikte üstüpüleri ateşleyip gemiyi terkettiklerini ve saklandıkları kısma geldiklerini, daha sonra da yangını söndürmeye katılanların arasına karıştıklarını söylemiştir. Geniye girişin bu anlatım tarzının gerçeğe daha uygun olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim Haliç Tersanesi Müdürlüğü yazılı deliller dosyasında bulunan yazısında ve ekindeki krokide motorcu ve atölye ustabaşılarının soyundukları kısmın rıhtımda geminin bağlı bulunduğu yerin karşısına isabet ettiğini bildirmiştir. Önemli olan ne şekilde ve hangi yoldan girerlerse girsinler ve hangisi kabul edilirse edilsin adı geçen üç sanığın 4.Mart.1972 gecesi Marmara Gemisine girerek mazotlu üstüpüleri tutuşturmak suretiyle yangın çıkarmış ve sabotajı gerçekleştirmiş olmalarıdır.

Sanıklardan Cevat ZAMANOĞLU ve Feyzullah BİGALI kendilerine gözcülük görevi verilen 4.Mart.1972 günü akşamı saat 21.00 sıralarında tersanenin Şişhane kapısı karşısında yerlerini almışlardır. İrfan METE görev aldığı halde gelmemiştir. Sanık Hilmi TAŞDEMİR hem plânlanan eylemi yerinde görmek, kontrol etmek, hem de gözcülük yapmak için aynı saatte Şişhane kapısının karşısında beklemiştir. Gözcüler Marmara Gemisinden duman çıktığını gördükten sonra o mahalli terketmişlerdir.

Marmara Gemisinin yanarak batmasından sonraki üç gün içinde Hilmi TAŞDEMİR sendikada sanıklardan KAHYA, ORDU ve ERDEMİR'e 75'er bin lira, BİGALI, METE ve ZAMANOĞLU'na 45'er bin lira, İREN ve KAVUKÇUOĞLU'na 20 şer binllira, CAVULDAK'a 10 bin lira vermiş kendisi de 45 bin lira almıştır. Kaparodan 10 bin lira da Mustafa ERDEMİR'e kalmış ve böylece 465 bin lira bölüşülmüştür.

Marmara Gemisi sabotaj eylemini gerçekleştiren sanıkların bir kısmı Emniyet ifadelerinde, bir kısmı hem Emniyet hem Savcılık ifadelerinde ve tutuklanmaları sırasında Askeri Mahkeme önünde bu ifadelerini doğrulayarak eylemlerini anlatmışlardır. Bilirkişi raporlarını ve diğer delilleri serdetmeden önce bu ifadeler birbirini tamamlar ve doğrular nitelikte bulunduğundan bu eylemle ilgili bölümlerinden özetler alarak bu durumu ve bu suretle delil değeri kazanması hususunu ortaya koymak gerekmiştir.

Dava sanıklarından Avni DENİZ Emniyette ve Savcılığımızda verdiği ifadede özetle şöyle demiştir :

"... Hilmi TAŞDEMİR ve arkadaşları ile örgütsel temasım başladıktan sonra idi, bir gün Kasımpaşa'da bir kahvede konuşurken Cevat ZAMANOĞLU bana Kültür Sarayı sabotajı olayının kendi ekiplerinin yaptığını, kendisinin de görev aldığını, Hilmi TAŞDEMİR'in bu işi organize ettiğini anlatmıştı. Bir gün Avukat Nuri YAZICI'nın yazıhanesinde Nuri YAZICI ve Vahap MUTLUGÜN ile konuşurken ben İstanbul'un

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

her yerinde sabotaj yapabilecek bir ekiple temas halindeyim demiştim... Sabotaj ekibinin tersane işçilerinden oluştuğunu Tersane-İş sendikası genel başkanı Hilmi TAŞDEMİR'in bu işleri yönettiğini izah ettim. Her iki şahıs da bana bu ekiple görüşmemi, onlarla temasa devam etmemi, kendilerinin de dış hatlara çalışan bir gemiye sabotaj yaptırmak istediklerini, bu teklif kabul edildiği taktirde ne kadar para istediklerini öğrenmemi söylemişlerdi... Ben de bu teklif üzerine Şubat 1972 ayı içersinde Tersane-İş sendikasına bir kez gidişimde bu lokalde Hilmi TAŞDEMİR, Cevat ZAMANOĞLU, Feyzullah BIGALI, Zeki ORDU, Hamit KAHYA ve isimlerini bilemediğim bir iki kişi daha bulunuyordu. Oraya gittiğimde hepsinin bulunduğu bir sırada kendilerine, "benim de devrimci olduğumu, bir örgütte çalıştığımı hepiniz biliyorsunuz, sizlerin Kültür Sarayını yaktığınızı biliyorum, şimdi beni dinleyin, Benim örgütümün de bir sabotaj işi var, bunu da yapacaksınız" şeklinde konuştum... Sendikadaki konuşmamdan sonra Hilmi TAŞDEMİR'in Fikirtepe'deki evine gittim yine aynı meseleyi kendisine açtım, Hilmi evindeki konuşmada bu gemi sabotajı olayını kabul etti. Hilmi ile ertesi günü Galata köprüsünde bir kahvede buluşmak üzere randevu vermiştim. Hilmi ile görüştükten sonra Vahap ve Nuri ile görüşmüştüm. Bu şahıslar benden, Marmara Gemisine sabotaj yapılabilir mi? bunu o ekiple onuş, pazarlığını yap demişlerdi. Kahvede buluştuğumuzda Hilmi'ye sizin tersanede tamirde bulunan Marmara Gemisinin benim örgütümce yakılması isteniyor, bunun için ne istersiniz, diye konuştum.... Randevu saatinden bir süre önce Tatlıcılar'ın önüne gittik, hemen orada Nuri YAZICI benim yanımdan ayrıldı. Randevu saatinde Hilmi TAŞDEMİR Tatlıcılar'ın önüne geldi. Bu sırada Nuri YAZICI'da bizi gözetliyordu. Nuri YAZICI'nın talimatı ile Hilmi TAŞDEMİR'e, bu işin mutlaka olması gerektiğini, olmadığı taktirde durumu bileceklerini tehditvari bir ifadeyle söyledim. Ve Nuri YAZICI'nın yanında taşıdığı gazete kağıdından çıkartarak bana verdiği Tatlıcılar'ın renkli ambalaj kağıdına sarılmış olan parayı Hilmi TAŞDEMİR'e verdim... Parayı verdikten sonra eylem bir süre gecikmişti. Ben birkaç defa Hilmi TAŞDEMİR'in evine giderek niye geciktiğini sordum, bana hazırlık yapıldığını ve bu işin zor bir iş olduğunu ifade etti. Netice itibariyle 4.Mart.1972 gecesi sabotaj tahakkuk etti."

Marmara Gemisine yapılan sabotajı organize eden sanık Hilmi TAŞDEMİR Emniyet ve Savcılıkta verdiği ifadelerde eylemi şu şekilde anlatmıştır :

"... Bu buluşmada Avni bana 'para durumunu görüştünüz mü? Marmara Gemisinin yakılması için ne kadar para istiyorsunuz?" dedi, ben 450 bin liraya bu işi yaparız, dedim... Ertesi günü randevu yerine gittim Avni DENİZ bana teklif ettiğiniz şartlar kabul edilmiştir,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

sana tekrar randevu verip kaporoyu getireceğim, siz şimdiden hazırlıa başlayın, ve plânlarınızı yapın, dedi.... Kaporoyu aldıktan sonra Hamit KAHYA, Zeki ORDU, Mustafa ERDEMİR, Feyzullah BİGALI, Cevat ZAMANOĞLU, İrfan METE'ye Marmara Gemisini yakacağımızı telkin ettim... Kaporoyu aldıktan iki üç gün sonra Avni DENİZ evime gelerek paranın gerisini vermek üzere Karaköy alt geçidinde Tatlıcılar'ın önünde randevu verdi. Ertesi gün bu mahalle gittiğimde Avni DENİZ beni bekliyordu. Elinde bulunan Tatlıcılar'ın markasını taşıyan kağıda sarılı içinde para bulunan kutuyu bana verdi ve iş olmazsa sonunu düşün, dedi. Ertesi günü Hamit KAHYA, Mustafa ERDEMİR, Zeki ORDU'yu sendikaya çağırdım ve kendilerine talimat vererek Hamit ve Mustafa Karadenizli olduklarından gemideki Karadenizli personelden birini içkiye davet etmelerini ve sarhoş ettikten sonra gemisine götürmek bahanesiyle tersaneye girmelerini istedim. Bir gün sonra da İrfan METE, Cevat ZAMANOĞLU ve Feyzullah BİGALI'yı sendikaya çağırarak Şişhane kapısının karşısındaki meydanda gözcülük etmelerini istedim. Ben de gözcüler arasında dolaşacaktım..... Eylemin yapılacağı geçe saat 20.00-21.00 arasında ben, Feyzullah BİGALI ve Cevat ZAMANOĞLU gözetleme yerlerimize geldik, İrfan METE görev almasına ve haberi olmasına rağmen gelmedi... Adı geçen üç arkadaş yanlarında bunlardan daha uzun boylu bir şahıs olduğu halde Azap kapı kapısından ters neye girdiler... Gemiye giren şahıslar bilahare bana mazotlu üstüpüleri tutuşturarak yangın çıkarttıklarını ve üstüpüyü kamaranın içinde tutuşturduklarını söylemişlerdi."

Sanık Zeki ORDU Emniyetteki ifadesinde olayı şu surette ifade etmiştir :

"... 1972 senesi Şubat ayı içersinde bir gün Hilmi TAŞDEMİR bana gelerek "yeni bir görev aldık, Marmara Gemisine sabotaj yapacağız, akşam sendikada bulun" dedi. O akşam Kasımpaşa'daki sendika merkezine gittim. Mustafa ERDEMİR, Hilmi TAŞDEMİR, Hamit KAHYA, ve ben bu konuyu görüştük. Hilmi TAŞDEMİR Marmara Gemisine sabotaj görevini yukarıdan aldığını, bu görevimiz için büyük miktarda para verileceğini söyledi. Ve bu sabotajınız yangın çıkartmak şeklinde olacaktır, dedi. Aramızda sabotajı nasıl yapacağımızı tartıştık. Mustafa ERDEMİR ve benim gemi personelin bir şahsı elde etmemiz kararlaştırıldı... Olay günü akşamı kamarotla kararlaştırdığımız randevu icabı ben, Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR'in kamarotla içkiye gitmemiz, Hilmi TAŞDEMİR, Feyzullah BİGALI, Kemal İREN, Merih KAVUKÇUOĞLU ve diğer bir ikisinin de Tersane dışında gözcülük yapmaları kararlaştırıldı..... Şişhane kapısından, gemi adamıdır gemiye bırakacağız,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

diyerek tersaneye girdik. Marmara gemisine dört kişi olarak girdik, hiçkimse bizi görmedi. Kamarotu ben,gösterdiği kamarasına götürerek yatırdım. Bilahare Mustafa ERDEMİR, ben ve Hamit KAHYA geminin dışına çıkarak orada rıhtım kenarındaki hurdalıkta evvelce hazırladığımız mazotlu yağlı üstüpüleri aldık ve tekrar Marmara Gemisine dönerek kıç tarafa doğru gittik. Ben elimdeki mazotlu üstüpüleri ateşliyerek koridora ve bir kamaraya attım.Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR'de açık olan kapılardan ve lumboz deliklerinden ateşleyerek mazotlu üstüpüleri attılar ve gemiyi terkederek Çiçhane kapısından tersaneden ayrıldık."

Sanık Mustafa ERDEMİR Emniyet ifadesinde olay hakkında, "neticede kamarotun içkiye götürülerek sarhoş edilmesine, bilahare onunla birlikte tersaneye ve gemiye girilmesine ve mazotlu üstüpülerle gemide sabotaj ve yangın çıkartılmasına karar verildi. Hilmi TAŞDEMİR bizlere bu eylemimizde Kemal İREN, Feyzullah BİÇALI, İrfan METE'nin ve şimdi isimlerini hatırlayamadığım birkaç kişinin de gözcü olarak görev yapacaklarını bize söyledi. 4.Mart.1972 günü içki içmeye gitmeyi kararlaştırdık..... Dört kişi olarak hep beraber gemiden içeri girdik..... Mazotlu üstüpüleri kıç tarafta bulunan bir iki kamaraya, tuvalete ve içerde koltukları bulunan muhtemelen oturma veya yemek salonuna Zeki ORDU, Hamit KAHYA ve ben yakarak attık." demiştir.

Marmara Gemisini kundaklayanlardan sanık Hamit KAHYA'nın Emniyet ifadesi yukarıda özetleri verilen Zeki ORDU ve Mustafa ERDEMİR'in ifadelerine uygundur. Hamit KAHYA olayı şöyle anlatmıştır :

"....Gemiden içeri girdik.Makine dairesinin iniş kapısından Mustafa ERDEMİR, siz burada bekleyin ben mazotlu üstüpüleri getireyim diyerek makine dairesine girdi... Üstüpülerdeki mazotları ben kamaradaki yatakların ve komidinlerin üzerine sıktım ve üstüpüleri de yerlere serpiştirdim. Diğer kamaralarda aynı ameliyeyi Mustafa ERDEMİR ve Zeki ORDU da yaptılar. Hepimiz ayrı ayrı kamaraları ateşledik. Kamara kapılarını açık bıraktık. Ayrıca kamara kapıları önünde koridorda da mazotlu üstüpülerin bir kısmı kalmıştı."

4.Mart.1972 günü sabahı Marmara Gemisinin D güvertesi sigorta tablosu üzerinde kendi deyimlerince "bozma" işlemini uygulayan sanık Ahmet Ergün CAVULDAK'ın Emniyette ve Askerî Savcılığımızdaki ifadelerinin bu olayla ilgili bölümü özetle şöyledir :

"...1972 yılı Mart ayı başlarında bir Cumartesi günü Marmara Gemisine yapılacak sabotaj olayının gerçekleştirileceği, bu itibarla bana ve Merih'e verilen görevin yerine getirilmesini sendikada, birkaç gün önce Hilmi TAŞDEMİR söylemişti.Olay günü ben ve Merih

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

KAVUKÇUOĞLU Marmara Gemisinde kıç taraftaki kamaraların bulunduğu koridora gittik. Merih KAVUKÇUOĞLU'nu üzerinde çalışması gereken elektrik tablosunun önüne götürdüm. Merih KAVUKÇUOĞLU sigortaların gücünü arttıracak, kalın tel/takmak suretiyle elektriğin amperaj gücünü yükseltecekti. Ben ise daha ilerde bulunan o bölümdeki alarm teşkilâtını çalışmaz duruma soktum. Buradaki alarm kutusunu çıkarttım. Kabloların uçlarını boşalttım, dolayısı ile alarm tertibatının çalışmaz hale getirilmesini sağlamıştım. O gün her ikimizde işçi elbiseliydik. Mesai saati süresinde bu işleri yaptığımızdan ve elektrikçi olduğumuzdan kimse de bizim başka maksatla çalıştığımızı anlamamış ve şüphelenmemişti. Ayrıca biz istenileni Merih'le birlikte yaptıktan sonra belirtilen zamana göre Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR de muhtemelen mazotlu üstüpü ile yangının çıkarılacağı kamaralarda yangını başlatacaklardı."

Marmara Gemisinin elktrik aksamı üzerinde çalışan sanık Mahmut Merih KAVUKÇUOĞLU Emniyette ve Askerî Savcılığımızda verdiği ifadelerde olay hakkında şöyle demiştir :

"... 1972 yılı Ocak ayı sonları veya Şubat ayı başları idi. Sendikada Hilmi TAŞDEMİR beni bir kenara çekerek Marmara Gemisinde yangın çıkarmak şeklinde sabotaj yapacağımızı, benim bu işte ne görev alacağımı sordu. Ben de kendisine elektrik tesisatında kısa devre çıkartırım, dedim. Bunun üzerine Hilmi TAŞDEMİR ben size gününü söyliyeceğim. Ergün CAVULDAK'la birlikte Marmara Gemisinin sahilden aldığı cereyan üzerinde Ergün'ün direktifi ile gereken bozmaları yaparsınız, dedi ve ayrıca bu işten elimize külliyetli maktarda para geçeceğini, kimseye birşey söylememiz gerektiğini ifade etti ve tembihatta bulundu. Bu konuşmadan birkaç gün sonra bir Cumartesi sabahı Ergün CAVULDAK bana gelerek Hilmi TAŞDEMİR'in sabotajın bu gece yapılacağını, bize düşen görevin öğleye kadar yerine getirilmesi gerektiğini söylediğini ifade etti. Ergün CAVULDAK ile birlikte o gün, yani Cumartesi günü saat 12.00 ile 13.00 arası Marmara Gemisine girdik. Orada çalıştığımız için mesai saatinde içeri girmek basitti. Elektrikçi olduğumuz bilindiği için elektrik aksamı üzerinde rahatça çalışabiliriz. Gemiye girdikten sonra yine Ergün'ün isteği üzerine yanımızda kalın kablo teli olduğu halde üst koridora çıktık. En üst kattan bir kat aşağıda kamaraların bulunduğu koridor kısmında bulunan elektrik tablosunun bulunduğu yere gittik. Ergün CAVULDAK bana bu tablo üzerinde bulunan otomatik olmayan sigortaların gücünü arttırmamı, yani sigortayı açarak telini değiştirip daha kalın amperajı daha yüksek tel koyup sigortayı tekrar takmamı söyledi. Ben bu

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

tablo üzerindeki sigortaların hepsini istenilen hale getirdim. Ergün CAVULDAK da karadan gelen ana elektrik kablosunun bağlantılı olduğu ana tablo üzerinde aynı işlemi yaptı. Bu durumda sigorta atmıyacağı için kablolar yanacaktı. Bunun dışında Ergün CAVULDAK ara emniyet kapılarının iptalini sağladı. Bunu nasıl gerçekleştirdiğini bilmiyorum. Herhalde onun da tablosu olması lâzım. Bu işleri yaptıktan sonra gemiden ayrıldık. Fabrikaya giderek Hilmi TAŞDEMİR'e yaptığımız işi bildirdim. Ancak bu yaptığımız için gemide yangın çıkmasını sağlıyamıyacağını ifade ettim. O da bana, sen orasına karışma, sabotajla görevli başka arkadaşlarımız var, dedi."

Marmara Gemisi yangınında gözcülük yapan sanık Feyzullah BİGALI Emniyet ve Savcılık ifadelerinde olayı şu şekilde anlatmıştır:

"... Hilmi TAŞDEMİR sendika merkezimizde bana yarın akşam sen Azapkapı'daki kapı karşısındaki kaldırımda bulunacaksın, işi yarın yapıyoruz, Cevat ZAMANOĞLU, İrfan METE ve ben de orada bulunacağım, göreviniz gözcülük, Hamit KAHYA, Zeki ORDU ve Mustafa ERDEMİR Marmara Gemisine girecekler, dedi. Olay akşamı gözcülük görevini yapmak üzere Şişhane kapısı karşısındaki yerime gittim. Bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladım. Burada Hilmi TAŞDEMİR ve Cevat ZAMANOĞLU'nu da gördüm, ancak hava çok puslu idi, İrfan METE'yi çevremizde görmedim. Saat 00.30 ile 01.00 arasında Zeki ORDU, Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR yanlarında uzun boylu bir şahıs olduğu halde Şişhane kapısından girdiler, bu şahsı aralarına almışlardı. Bir süre sonra Hilmi TAŞDEMİR yanıma gelerek bizim görevimiz burda bitiyor, dedi."

Keza gözcü olarak görev alan sanık Cevat ZAMANOĞLU Emniyet ve Savcılık ifadelerinde olayı şu suretle nakletmiştir:

"...Marmara Gemisinin yakılması olayından birgün önce Hilmi TAŞDEMİR bana sendikada bir toplantı olduğunu benim de gelmem gerektiğini söylemişti. Oraya gittiğimde Hilmi TAŞDEMİR, Hamit KAHYA, Zeki ORDU, Mustafa ERDEMİR, Ergün CAVULDAK, Merih KAVUKÇUOĞLU, Feyzullah BIGALI, Kemal İREN ve İrfan METE de sendikada bulunuyorlardı. Hilmi TAŞDEMİR Deniz Yolları tesislerinde çalıştığımız halde bu gemilerde seyahatlerden yeteri kadar faydalanamadığımızı, devrimci mücadelede emekçi olan bizlerin de katkısının bulunması gerektiği, devrimin tahakkuku için bizlerin de mücadele vermesi icap ettiği mealinde konuşmasını takiben Haliç Tersanesinde bulunan Marmara Gemisini yakacağımızı söyledi... Hilmi TAŞDEMİR tarafından bana verilen görev tersane kapısı civarında (Şişhane-Azapkapı) gözcülük yapmak, etrafı kontrol etmek, tersanedeki bekçileri gözetlemekti. Yine Hilmi TAŞDEMİR tarafından yapılan görev taksimatına göre Ergün CAVULDAK, Merih

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

KAVUKÇUOĞLU, Mustafa ERDEMİR, Zeki ORDU ve Hamit KAHYA ise Marmara Gemisi içerisinde bulunacaklar ve yangını onlar çıkaracaklardı. Daha önceki toplantıda bulunan arkadaşlardan Feyzullah BİGALI, Kemal İREN ve İrfan METE de aynı görevi yerine getirecekti.... Belirtilen saatte görev yerine gelmiştim.Feyzullah BİGALI ise kendisine tayin edilen yerde bekliyordu.İrfan METE'yi göremedim.Olay gecesi gemide duman çıktığını gördüm ve olay mahallinden ayrıldım."

Gözcü olarak görev verilmesine rağmen görev mahalline gelmediği anlaşılan sanık İrfan METE Emniyet ifadesinde Hilmi TAŞDEMİR'in kendisine tersanede tamir gören Marmara Gemisinin yakılacağını bildirerek 4.Mart.1972 günü saat 20.00-21.00 sıralarında tersanenin Gişhane tarafındaki kapısında gözcü olarak bulunmasını istediğini, bu görevi kabul etmesine rağmen korktuğundan randevu yerine gitmediğini söylemiştir.

Marmara Gemisinin yakılması eylemine katılmıyan Kemal İREN Emniyette ve Askerî Savcılığımızda verdiği ifadelerde olayla ilgili olarak şunları söylemiştir :

"... 4-5.Mart.1972 günü Marmara Gemisinin yakılması fiiline ben bizzat katılmadım.Bu olayda görev almadım. Bu olaydan 3-4 gün kadar önce yine Sendikada toplanılmıştı.Orada ben, H.TAŞDEMİR, H.KAHYA, Z.ORDU,M.ERDEMİR,M.KAVUKÇUOĞLU,E.CAVUŞDAK,İ.METE,F.BİGALI,C.ZAMANOĞLU bulunuyorduk. Ben buraya gittiğimde yukarıda bahsettiğim arkadaşlar Marmara Gemisinde bir yangın çıkarılacağı mevzuunu konuşuyorlardı.Ben bu olaya iştirak edenlere ne görevler verildiği konuşulduğunda yoktum.Bilâhare Mustafa ERDEMİR'i Tersanede olaydan sonra gördüğümde gemiyi nasıl yakdıklarını sormuştum. Mustafa ERDEMİR'de olayı şöyle anlatmıştı: "Mesaiden sonra Tersanede ben, Hamit KAHYA ve Zeki ORDU günlük yevmiye kartlarımızı saate bastıktan sonra dışarıya çıkmıyarak tersanede kaldık. Marmara Gemisinin rıhtımda bulunduğu yerin tam karşısına isabet eden motorcu ve atölye ustabaşılarının soyundukları kısma geçtik. Buradan dışarıyı devamlı kontrol ettik. Hava kararıktan sonra da üçümüz üstüpüleri mazot havuzunda mazota batırıp naylon torbalara koyduk. Hamit KAHYA ile Zeki ORDU torbaları alarak içeriye girdiler. Bendışarıda gözcülük yaptım.Hamit ile Zeki geminin elektrik kablolarının geçtiği orta bölmedeki elektrik kablosunun üzerine mazotlu üstüpüleri yerleştirdiler. Daha sonra bana da işaret vererek bende gemiye girdim.Üçümüz birlikte üstüpüleri ateşleyip sonra da geniyi terkederek ilk saklandığımız kısma geldik.Sabahleyin de geminin yandığını görerek yangını söndürmeye katılanların arasına karıştık. "

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sanık Avni DENİZ'in suçlamasına rağmen sabotaj olaylarında iştirakinin bulunmadığı neticesine varılarak hakkında takipsizlik kararı verilen Ömer Lütfü DENİZ sanık sıfatıyla alınan ifadesinde Avni DENİZ'in 1972 yılı başlarında Avukat Nuri YAZICI ve Avukat Vahap MUTLUGÜN ile temashhalinde bulunduğunu, adı geçen Avukatların yazıhanelerine sık sık geldiğini beyan etmiştir. Bu ifadeden Marmara Gemisinin sabotajından önceki günlerde yukarda isimleri geçen sanıkların temas halinde bulundukları anlaşılmakta, sanıkların ifadelerinin doğruluğu tespit edilmektedir.

Tersane-İş sendikası ile ilişkileri tesbit edilen ve sanık sıfatıyla sorgusu yapıldıktan sonra hakkında takipsizlik kararı verilmiş bulunan Elektrik Mühendisleri odası yönetim kurulu üyesi Hasan Engin GÜNÇE'nin Emniyet ve Askerî Savcılığımızca alınan ifadeleri önemli bir delil niteliğindedir. İşçi muhitinde sevilen bir şahıs olduğu anlaşılan ve devrimci bir kişiliğe sahip olan GÜNÇE bu ifadelerinde, Hilmi TAŞDEMİR ve Ergün CAVULDAK'ın kendisine gelerek Tersane-İş sendikası merkezinde işçilere devrimci bilinçlerini arttıracak sendikacılık ve işçi hakları konularında dersler vermesini ve eğitim yaptırmasını istediklerini, sendikanın çıkaracağı bir yayın organının yazı işleri müdürlüğünü teklif ettikler ni, işçilere teorik bilinçlenme dersleri verip veremiyeceğini sorduklarını, geceleri işçilerin sendikada toplanıp eğitim çalışmaları yaptıklarını söyledikleri ni, bu isteklere olumsuz cevap verdiğ ni, Hilmi TAŞDEMİR'in 1971 yılı ortalarında bir gün bürosuna gelerek sendikanın teşkilâtlanma faaliyetini ve işçilerin eğitimini Halçın YUSUFOĞLU ve Nabi YAĞCI'nın yürütmekte olduğunu söylediğini beyan etmiştir. Engin GÜNÇE yine 1971 yılı ortalarında Halçın YUSUFOĞLU ile tanıştıklarını, bu şahsın ve Hilmi TAŞDEMİR, Ergün CAVULDAK ve Nerih KAVAKÇIOĞLU'nun müteaddit defalar kendisine gelerek tekliflerinde ısrar ettiklerini,bu arada Halçın YUSUFOĞLU'nun, "sendikaya girersen ne işler yapmayız, iyi eylemler koyarız" şeklinde konuştuğunu ifade etmiştir. 1972 yılı Mayıs ayında Elektrik Mühendisleri Odası kütüphenesinin elektrik tesisatının onarılması maksadıyla Ergün CAVULDAK'ı Oda'ya çağırdığını, konuşmaları sırasında gemi yangını olayına değinildiğini belirten Engin GÜNÇE, CAVULDAK'ın kendisine, "Abi gemi yangını iyi plânlanırsa bütün Türkiye gelse söndüremez, önemli olan büyük bir eylem koymaktı, o da kondu.... Soba yanarsa, elektrik sürekli açık kalırsa, kısa devre yaptırılırsa neler olmaz.Beni fazla söyletme, Halçın YUSUFOĞLU büyük adam, eylem dediğin böyle konur" dediğini söylemiştir.

Sanık sıfatı ile ifadesi tesbit edilen Kemal Zeki DEMİRTÜRK de sanıklardan Avni DENİZ ile Hilmi TAŞDEMİR'in ifadelerini

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

teyit ederek şu beyanda bulunmuştur :

"... Avni DENİZ ile tanıştıktan sonra samimiyetim arttı "arksist-Leninist idi. Fikrî beraberliğimiz vardı. Bu arada konuşmalarımızda sarı sendikalara karşı kurulan devrimci sendikaların eğitilmek suretiyle bilinçlendirilmesi gerektiği, işçileri devrimci sendikalara çekmek icap ettiği, bunun için de öğrencilerin sendikalara giderek bilfiil çalışmaları ve işçilere yardımcı olmaları, sosyalist bir şuur vermeleri, işçilerin bir sınıf halinde kendi seslerini duyurmak imkânını sağlamaları gerektiği ve Anayasanın bu gibi çalışmalara imkân sağladığı üzerinde dururduk. Bu konularda fikir birliği halinde idik. Konuşmamız sırasında Avni DENİZ benden devrimci sendikalarda görev almak istediğini söyleyerek bu gibi sendikacılardan tanıdığım olup olmadığını sordu, ben de Tersane-İş sendikası başkanı Hilmi TAŞDEMİR'i tanıdığımı söyledim. 1971 yılı son aylarında Avni DENİZ'i Hilmi TAŞDEMİR'in evine götürerek tanıştırdım. Birlikte yemek yedik. TAŞDEMİR devrimci öğrencilere ihtiyacı olduğunu söyledi."

Marmara Gemisinin yanarak batmasını takiben teşkil olunan heyetin tanzim ettiği tarihsiz idarî tahkikat raporunda, kamarot Hüseyin AKSOY'un beyanına ve yangın yerini tesbit etmek üzere D güvertesine inen kaptan Sencer ANAR'ın kapısını açtırdığında çok kesif bir dumanla karşılaştığı yolundaki ifadesine atfen yangının 151 numaralı kamaradan çıktığı kanaatinin kuvvet kazandığı, yangının bir kaza sonucu çıkmasının mümkün görülemediği, sabotaj ihtimalinin de halihazır duruma göre (Gemi batık olduğundan) tesbitine imkân bulunmadığı, Marmara Gemisinin çıkarılmasını müteakip elde edilecek delillerin değerlendirilmesine göre neticenin alınabileceği belirtilmiştir.

"armara Gemisi yangını hakkında Cumhuriyet Savcılığınca yapılan soruşturma esnasında bilirkişi tensip olunan yangın uzmanı Yüksek Mühendis Mümtüz ÇORUH'un 13.3.1972 tarihli raporunda kamaralardan birisine gemi müretteb tı tarafından ısıtıcı cihaz sokulmuş bulunması ve yangının böylece başlamış olmasının en kuvvetli ihtimal "faraziye" olarak belirttiği kaydedilerek netice bölümünde şu kaanaate yer verilmiştir :

"Yangının çıkış sebebi olarak yapılan eleştirmede, "kast", "elektrik tesisatı arızası", "kendiliğinden kızışarak yanma" gibi ihtimaller pek zayıf kalmaktadır.

Yangının kamaralara sokulacak bir ısıtma cihazı yolu ile çıkmış olması ihtimali yüksektir. Çünkü, yangının başlangıç zamanı mürettebatın uyumak için kamaralarına çekilme saatlerinin hemen sonrasına rastlamakta ve geminin soğuk oluşu bu kabil bir ihtimali kuvvet-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

lendirmektedir.Daha ziyade dikkatleri Hüseyin AKSOY üzerine çekmektedir. Çünkü, bu şahıs kamarottur ve gemi büfesinde çalışmaktadır.Gemi büfesinde de bir elektrik ocağı belki de bir elektrik sobası mevcuttur. Elbette Hüseyin AKSOY'dan gayri bir şahıs da kamarasına bu kabil bir ısıtma cihazı sokmuş ve yangına sebebiyet vermiş olabilir."

Kuzey Deniz Saha Komutanlığınca tayin olunan Askerî Heyetin geminin yüzdürülüşünü müteakip gemide yaptıkları inceleme sonucu tanzim ettikleri 8.Ocak.1975 tarihli raporda; D güvertesindeki kamaralarda tahribatın çok büyük ve kamara teşkilâtının tamamen harap olduğunun görüldüğü, geni plânı üzerinde lâvabolar, kapılar, kapı kilitleri ve yatak yerlerinin yardımı ile kamaraların yerlerinin kısmen tesbitinin mümkün olabildiği, 151 numaralı kamaranın yangında fazla hasar görmediğinin tesbit edildiği, kapısı bulunamadığından kilitli olup olmadığı tesbit edilemiyen 163 numaralı kamaradaki tahribatın bitişik kamaralara nazaran daha büyük olduğunun anlaşıldığı, mezkûr kamarada enkaz arasında yapılan araştırmada ocak, soba, vb. gibi ısınma vasıtaları emarelerine rastlanmadığı, 151, 153, 149, 156, 157 numaralı kamaraların kapılarının kilitli olduğu, 147 numaralı kamaranın kilitli olmadığının görüldüğü, 152, 154, 161, 159, 165, 167 numaralı kamaraların bulunduğu mevki tamamen yanmış olduğundan kapı durumlarının tesbit edilemediği, aynı bölmede roda halinde yanmamış vaziyette ikibuçuk pusluk bir adet yangın hortumunun bulunduğu, bölmede hiçbir seyyar yangın söndürme aperatına rastlanmadığı, D güvertesindeki kamaraları besleyen sigorta tablosu üzerinde mevcut 32 adet sigortanın teker teker incelendiğinde, genellikle sigortaların beheri 4 amperlik en fazla 4 adet tel ile takviyeli olduklarının anlaşıldığı, bu tabloya giren kablolar yangın ve deniz suyu sebebiyle tahrip olduğundan devre takibinin yapılamadığı belirtilmiş, geminin yangını söndürme ve alarm tertibatı hususlarındaki müşahadelere de yer verilerek neticeler ve karar bölümlerinde aynen şu kanaatler derceedilmiştir :

"1) (E) güvertesi kıç taraf kamaralarının yangından zarar görmemiş olmasına, (D) güvertesi kıç taraf kamaralarında ise yangın tahribatının büyük oluşuna ve yangının yayılma prensibine istinaden yangının (D) güvertesi kıç taraf vasat kamaraları iskele tarafına rastlayan 163, 165,167 numaralı kamaralar bölgesinde başlamış olacağı kanaatinde bulunulmaktadır.

2) Bu kamaraların bulunduğu bölmeden diğer bölmelere yangın sirayetini önleyen ve (T) merdivenine açılan iki adet yangın kapısı açık olarak bulunmuştur. Bu kapıların baş tarafında bulunan kamaralarda da yangın tahribatına rastlandığından kapıların yangın

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

anında açık olduğu kanaatine varılmıştır. Yangının, mezkûr yangın kapılarının açık olmasına rağmen kıç tarafa daha şiddetli yürümesi bu mahaldeki şakûli açıklığın üst güverteye kadar devam etmesi sebebiyledir. Tahribatın nisbeten az olduğu ve kapıların baş tarafına rastlayan bölmedeki şakûli açıklık ise (B) güvertesinde son bulmaktadır.

") Bulunan yangın hortumunun roda halinde açılmamış oluşu ve bölmede her hangi bir yangın söndürücüye rastlanmamış bulunuşu yangınla etkili bir ilk mücadelenin yapılmadığını göstermektedir.

4) Yangın mahallindeki sprinkler katoflarının açık ve ünite metallerinin ermiş olmaları ş yet devrede su mevcut değilse suyun püskürdüğüne delâlet etmez. Nitekim sprinkler sarnıcı ana çıkış vanası kapalı denecek durumda ve otomatik sprinkler tulumbası besleme şalteri de açık (ceryansız) olarak tesbit edilmiştir. Bu durumda püskürme olması imkânsız görülmektedir.

5) Bu bölmedeki kamaraları besleyen sigortalara sarılmış bulunan takviye telleri yangın çıkaracak nitelikte görülmemiştir.

6) (D) güvertesinin üstüne rastlayan (C,B,A) güvertelerindeki yangın tahribatının büyük oluşu yangın yayılış prensibine ve neticeler kısmı (Madde 1) deki görüşe uymaktadır.

7) Köprü üstündeki alarm panosunda bulunan SEYİR veya LİMAN durumunu gösterir sviçin liman durumunda olması icap ederken seyir durumunda görülmüş olması alarmların çalmayışlarının cevabı olabilir. Zira bu durumda (Seyir durumunda) sadece köprü üstü ihbar zili ve sinyal lâmbası faaliyete geçer.

3 8) Otomatik alarmdan ayrı olarak monte edilmiş olan cebri alarm kolununda (OFF) durumda tesbit edilmiş olması alarmların çalmamış olmasının bir diğer nedeni olarak düşünülebilinir.

9) Sahilden ceryan alma şalter kutusu kapalı ve kablo giriş yerinin kapalı olması geminin hadise esnasında sahilden ceryan almayıp kendi jeneratörleri ile beslendiğini göstermektedir.

KARAR: Gerek yangının ve gerekse yangından sonra geminin uzun süre Haliç suları içinde batık olarak kalmasının tahribatları delilleri ortadan kaldırmış olduğundan yangının çıkış sebebi hakkında kat'i bir karara varılamamıştır. Ancak gemide mevcut bulunan çok modern ve kifayetli yangın alarm ve söndürme sistemlerinin yangın başladıktan sonra faaliyete geçmemesi yukarda açıklanmış bulgular nedeniyle sabotaj veya ihmal neticesi olabilir."

Askerî Savcılığımızca bilirkişi tayin edilen Prof.Hoiz ESKENAZİ, Prof.Mesut SAVCI ve Yüksek Mühendis Mümtaz ÇORUH'un Marmara Gemisinin yüzdürülmesinden sonra mezkûr gemide incelemeler yaparak

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

tanzim ettikleri 23.Ocak.1973 tarihli bilirkişi raporunda, "Yangının Sebebi ve Çıkış Mahalli" bölümünde, ifadelere göre yangın haberi üzerine geminin D güvertesine inen ilgililerin burada 151 numaralı kamaranın kapısını açtıkları ve dumanla karşılaştıkları, dumanı daha iyi görebilmek için Burhan YILDIRIM'ın tavan lâmbasının anahtarına bastığı fakat lâmbanın yanmadığı, yangının çıtırdısını, duman kokusunu ve dumanını ilk olarak bu 151 numaralı kamaranın karşısındaki 163 numaralı kamarada o gece için yatmakta olan kamarot Hüseyin AKSOY'un duyduğu, çıtırdı ve duman kokusu üzerine hemen kamarasından çıkan Hüseyin AKSOY'un 151 numaralı kamaranın kapısını çaldığı, fakat ses alamadığı, duruma göre Hüseyin AKSOY'un ilk yangın haberini verişinden itibaren geçen ilk 15 dakika zarfında bu yangına hiçbir müdahalede bulunulmadığı, ancak 4 ncü kaptan Sencer ANAR'ın kendi ifadesine göre, bu 15 dakika sonunda haberi aldığı ve hemen D güvertesine giderek 151 numaralı kamarayı açtırdığı, [eğer 151 yerine diğer kamaralardan birini açmış olsa idi yine duman ile karşılaşılacağı, çünkü bu mahaldeki kamara ve koridorların güverte ile tavan arasındaki boşluklarının dumanın kamaralar üzerinde gezmelerine müsait olduğu,] geminin yüzdürülmesinden sonra bu güvertede yapılan tetkikâtta 151 ve 153 numaralı kamaraların yangından fazla tahribata uğramadıklarının görüldüğü, yangının bu kamaralarda başlamış olmadığının muhakkak bulunduğu, halbuki Hüseyin AKSOY'un o gece yattığı 163 numaralı kamarının tamamen yandığı, 163 numaralı kamaraya bitişik olan ve ahşap bir perde ile ayrılan 156 numaralı kamarada ayrıca ahşap perdenin 163 numaralı kamaraya bakan yüzünün daha fazla yandığının tesbit edildiği kaydedilerek, aynen şöyle devam edilmiştir :

"Bu durumda yangının başlangıç merkezi olarak Hüseyin AKSOY'un yatmış olduğu 163 numaralı kamara dikkatleri üzerine çekmektedir. Bu kamaralar mevkiinin, uzun zamandanberi herhangi yangının çıkmamış olmasına rağmen o gece bu mahalde Hüseyin AKSOY'un yatması ile yangına sahne olması bilirkişileri düşünceye sevketmiştir.Kamaraların çok soğuk oluşu yüzünden Hüseyin AKSOY bu kamarada elektrikle işleyen bir ısıtma cihazını prize takmış olması, yine Hüseyin AKSOY'un yanar halde sigarayı bu kamarada yanıcı maddeler (yatak, battaniye v.s) üzerinde unutmuş olması gibi ihtimaller üzerinde durulmuştur. Mamafih geminin tekrar yüzdürülmesinden sonra 163 numaralı kamarada yapılan incelemelerde herhangi bir ısıtıcı cihaz kalıntısına rastlanmamıştır. Hüseyin AKSOY'un böyle bir cihazı yangın esnasında sökerek yok etmesi de elbette mümkündür. Bu kamaranın elektrik (aydınlatma) donanımı üzerinde de ince tetkikâtta bulunma imkânı kalmamıştır. Çünkü bu kamara yok olacak derecede yangının tahribatına uğramıştır. Bu kamaranın benzeri

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

olan ve fakat yangından kısmen kurtulmuş bulunan kamaralarda yapılan incelemelerde bir başka alâka çekici husus tesbit edilmiştir. Kamaralardaki lâvaboların üzerine rastlayan fluorescent lambasına akım getiren kablodan alınan şube hat ince tel ile çekilmiş ve formikadan mamul duvarın çakûli yüzeyi ile metal dolap arasına sıkışmış, ayrıca kablo bağlantıları, fen ve sanat kaidelerine aykırı olarak klemens kullanılmadan, sadece burularak ve izole bant sarılarak yapılmış ve buat gibi bir muhafaza içine alınmamışlardır. Bu yüzden Hüseyin AKSOY'un kendi kamarasındaki aydınlatma lâmbasını açık bırakması, kendi kamarasında nevcut prize bir ısıtıcı alet takması gibi hallerde, yukarda izahı yapılan yanlış, kusurlu tel bağlantıları muvacehesinde, hatlarda aşırı ısınma ve yangın meydana gelebilir. Ne var ki bu yangında hemen tamamen yanarak yok olmuş bulunan 163 numaralı kamaranın da söz konusu tel bağlantılarının bu mahaldeki diğer kamaralarınkiler gibi kusurlu olduğunu kat'i şekilde iddia edebilmek mümkün değildir.

Buraya kadar olan kısmı özetleyecek olursak şu hususlar meydana çıkacaktır :

a. Yangın, D güvertesindeki bu kamaralar bölgesinden çıkmıştır.

b. Yangın tezahürünü ilk olarak kamarot Hüseyin AKSOY sezmiştir.

c. Bu yerdeki kamaraların hepsi kilitlidir. Sadece Hüseyin AKSOY'un yattığı 163 numaralı kamara açıktır. (Kilitli değildir)

d. Hüseyin AKSOY'un kamarasındaki yangın tahribatı çoktur.

e. 151 numaralı diye bilinen ve Hüseyin AKSOY tarafından ilk olarak dumanın görüldüğü söylenen kamara yangından pek müteessir olmamıştır. Bu kamaranın dolabı içindeki ahşap askılar, elbise, bir paket Samsun sigarası sağlam kalmıştır.

f. Hüseyin AKSOY, yanma çıtırtısını duyduğuna göre böyle hafif bir sesin kendine yakın bulunması ve belki de kendi kamarası içinde olması mümkündür.

g. Bu yangın bölmesi kamaralarından alınan numunelere göre kamaraların lâvaboları üzerindeki fluorescent lâmbalara akım götüren kablo, şube v.s. bağlantıları usulsüz yapılmıştır. Bu bağlantılar bu halleriyle bizatihi yangın çıkarabilmekniteliğindedirler. Kamaranın aydınlatma sisteminin veya elektrik prizinin kullanılması halinde bu yangın çıkarma niteliği teşvik edilmiş olabilecektir.

h. Hüseyin AKSOY'un kendi 163 numaralı kamarasına, elektrikli bir ısıtıcı sobası, bu soba yüzünden elektrik devresinin aşırı şekilde ısınarak yangın çıkarması veya bu sobanın (veya ocağın)

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

formika, ahşap, battaniye gibi yanıcı maddelere yakın olarak konulması sonucu yangının başlaması ve nahiyet Hüseyin AKSOY'un yanar haldeki sigara ile uyuya kalması ve yanmanın bu ve benzeri şekilde başlamış olması ihtimalleri mevcuttur. Ne var ki, geminin tekrar yüzdürülüşünden sonra yapılan incelemede 163 numaralı kamara içinde herhangi bir ısıtıcıya rastlanmamıştır. Yine Hüseyin AKSOY'un sigara içtiğine dair bir beyan da ifadelerde yoktür. Bütün bu arada kamaralardaki kusurlu aydınlatma donanımı bir yangın menbaı olarak dikkatlerimizi kuvvetle üzerine çekmektedir.

ı. Eğer 163 numaralı kamaraya Hüseyin AKSOY tarafından bir ısıtıcı aperey sokulmuşsa bu apereyin sonradan kendisi tarafından yokedilmiş olması mümkündür. Bu arada kendisi yine kendi kamarası içindeki yangınla bir müddet için mücadele etmiş olabilir. (Kendisinin herhangi bir yanık yarası alıp almadığı ifadelerde belirtilmiş değildir).

ğ. Hüseyin AKSOY'un yangını ilk sezen kişi olmasına rağmen yangın yerine gelmeyip 15-20 dikaka etrafda dolaşması da manidar bulunmuştur.

k. Hüseyin AKSOY'un, her şeye rağmen yangına hemen müdahalede bulunması gerekirdi. Gerçekten etrafda ilk müdahaleyi yapmakta kullanılacak söndürme cihazları yoktur. Bu cihazlar daha önce bakım ve tamir için gemiden çıkarılmışlardır. Buna rağmen ateşe yaklaşmaya gayret etmesi ve o anda elinde mümkün olan herhangi bir cisim ile ateşi bastırmıya çalışması lâzımdı. Yangın tekniği "yangına ilk müdahale ile birlikte yangın haberini yayma" işlemlerini icap ettirmektedir. Hüseyin AKSOY bir dereceye kadar haberi yaymıştır, ama müdahaleye 'anında müdahale' denilir. 15 dakika sonra yapılan müdahale ise geç kalmış olabilir.

l. Yangına otomatik olarak müdahale etmesi gereken sprinkler sistemi de çalışmamıştır."

Raporun "Yangının Seyri ve Yayılış Sebebleri" paragrafında D güvertesi kıç kamara mevkiinden çıkan yangının, yanan kıç kamaralar şakûli yangın bölmesi içinde bulunan aşağıdan yukarıya doğru E, D,C,B,A diye bilinen güverteleri birbirine bağlayan merdiven sahanlığı yangına karşı korunmadığından bu sahanlık yolu ile bütün diğer güvertelere rahatça intikal ettiği, kısmen açık unutulmuş ve açık kalmış yangın kapıları ve kısmen de bir yüzü ısınan bölmelerin diğer yüzlerine bu ısıyı ve ateşi "Conduction" yolu ile intikal ettirmeleri sebebiyle yangının ufkî olarak da yayıldığı, esasen yangın bir saatten fazla sürmüş olduğu için kapıların veya bölmelerin kendi yangın durduruculuk vazifelerini yapabilmelerinin mümkün olmadığı, zira bu bölmele-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

rin bir saat için yangına tahammül edebilecek gibi inşa olundukları, belirtilerek netice kısmında aynen şöyle denilmiştir :

"1- Bu yangın geminin D güverte, kış kamaralar mevkiinde çıkmıştır.

2- Bu bölge, geminin A,B,C,D,E güvertelerine (katlarına) kadar inen şakûli bir yangın BÖLMESİDİR.

3- Bu BÖLME içinde yangın D güvertesinden yukarıya doğru rahatca çıkarak C,B,A, güvertelerini yakmıştır.Aşağıya E güvertesine pek inememiştir.

4- Bu yangın söz konusu rahat intikalini bu BÖLME içindeki kış şakûli merdiveni sayesinde gerçekleştirmiştir. Bu merdiven sahanlığı dumanı üst güvertelere geçirmeyecek şekilde KORUNMUŞ DEĞİLDİR.

5- Yangını ilk olarak D güvertesinde 163 numaralı kamarada uyuyan Hüseyin AKSOY sezmiştir.

6- Hüseyin AKSOY'un uykuya çekiliş saati ve yeri ile yangının başlangıç saati ve yeri arasında yakınlık vardır.

7- Hüseyin AKSOY bu yangına müdahalede bulunmamıştır. Zaten Hüseyin AKSOY'un kolayında yangın göndürme cihazı yoktur. Yine Hüseyin AKSOY'un duman geliyor dediği kamaranın ve bu bölme içindeki diğer kamaraların hepsinin kapıları kilitlidir.

8- Hüseyin AKSOY'un yangının duman kokusunu duyduğu ve çıtırtısını işittiği esnada koridorlarda ışıkyyanmaktadır.

9- Hüseyin AKSOY hemen zabıtan kamaralarına doğru giderek yangın haberini yaymıştır. Bu esnada hiç kimse yangına müdahalede bulunmamıştır.

10- Yangın haberi, nöbetçi 4 ncü kaptan tarafından ancak 15 dakika sonra alınabilmiştir. Bu kaptan Sencer ANAR hemen yangın mahalline koşmuş 151 numaralı kapıyı açtırmış ve duman ile karşılaşmıştır. Hüseyin AKSOY kendisine 151 numaralı kamaradan bahsetmemiş olduğu halde Sencer ANAR'ın bu kamaranın kapısını açtırış sebebini, kamarot Burhan YILDIRIM'ın kolayında bu kamara anahtarının bulunmakta olduğu hakikatına bağlamak mümkündür. Zaten bu kamara içinden geçilerek 153 numaralı kamaraya Burhan YILDIRIM arada sırada geçmektedir ve 153 numaralı kamarada fazla battaniye ve yastıklar depolanmaktadır. Hüseyin AKSOY da Burhan YILDIRIM'ı 151numaralı kamarada yatıyor diye bilmektedir. Belki bu yüzden Hüseyin AKSOY 151 numaralı kamaranın kapısını çalmıştır. (eğer çaldı ise). 151 numaralı kamara "İşleyen" bir kamara olduğu için herkes bu kamara ile uğraşmıştır. Yangının başka kamaralarda da çıkmış olması mümkündür. Meselâ Hüseyin AKSOY'un yattığı 163 numaralı kamaranın kapısı açılmış olsaydı, kuvvetle muhtemeldir ki aynı şekilde duman ile karşılaşılacaktı.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

11- Diğer kamaralar daima kilitli bulunduğuna göre ve bu kilitli halleriyle yangına sahne olmadıklarına göre, Hüseyin AKSOY'un o kamaralar bölgesinde bir gece yatmasıyla ve yatması esnasında bura kamaralarında yangının başgöstermesi pek izah edilemez. O halde yangının Hüseyin AKSOY'un hal ve hareketi ile âkalı bulunması ihtimali kuvvet kazanmaktadır. Bu kısımda Hüseyin AKSOY'dan başka kimse kalmamaktadır. ve bütün diğer kamaralar kilitlidirler.

12- O halde Hüseyin AKSOY :

a. Soğuk olduğu bilinen 163 numaralı kamaraya bir ısıtıcı alet, soba, sokmuş ve bu yolla kamaranın bir kısmını tutuşturmuş ve bu aleti yok ederek kamarasından kaçmış olabilir.

b. Hüseyin AKSOY bu kamarada yanar haldeki sigara ile uyuyakalmış ve bu yolla kamarasını tutuşturmuş olabilir.

c. Hüseyin AKSOY kamarasındaki prize elektrikle işler bir cihaz takmış olabilir. Diğer kamaralarda yapılan tetkikâtta bu kamaralardaki elektrik donanımının kusurlu ve yangın çıkarabilir karakterde olduğu tesbit edilmiştir. Hüseyin AKSOY'un kamarası yanmış olduğu için bu kamaranın aydınlatma sistemi ve elektrik donanımı pek incelenememiştir. Buna rağmen buradaki sistemin de diğerlerindeki gibi kusurlu olduğunu kabûl etmek mümkündür. Böyle bir kusurlu tesisata takılacak elektrikli aletin bu tesisatdaki ısınmaları ve yakıcılıkları teşvik etmesi ve yangın çıkması mümkündür.

d. Yine bu kamaradaki aydınlatma (fluorescent lâmbası) açık bırakılmış ise, tesisatın kusurlu oluşu yüzünden bu yol ile yangın çıkması mümkündür.

e. Yangından sonra etrafa haber veren Hüseyin AKSOY'un ilk 15-20 dakika için yangın mahalline gelip diğerlerine bilgi vermemiş olması manidardır. Yine 163 numaralı kamaranın diğerlerine kıyasla daha fazla yanmış oluşu, yangının bu kamarada çıkmış olabileceği ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

13- Yine yangının bu kusurlu elektrik tesisatı sebebiyle başka kamara veya koridorlarda da çıkmış olması mümkündür. Ne var ki, bu ihtimal azdır. Çünkü, diğer kamaralarda elektrik sarfiyatı yoktur. Bu durumda o hatlarda fazla ısınma veya şerare çıkarma gibi ihtimaller pek azalmaktadır. Hem bütün bu ihtimallerin Hüseyin AKSOY'un o kamaralar mıntıkasında kalış saatlerini seçmiş olması pek mümkün değildir.

14- Yangına herhangi bir kasıtçı yoluyla müdahalede bulunulmuş olabileceğini destekler mahiyette hiçbir delile rastlanmamıştır. Kasıt zanlılarının verdikleri ifadeler de geminin durumuna

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ve diğer hakikatlere uymamaktadır. Şöyle ki :

a. Yangının çıktığı kıç kamaralar açık değil de kilitli olarak bulunmuşlardır. Kasıtçılar bunları açık bıraktıklarını iddia etmişlerdir.

b. Kasıtçılık zanlıları, Şabri OZANLAR'ı piyon olarak kullandıklarını, onu Çiçek Pasajına götürerek içirdiklerini ve onun vasıtasıyla gemiye girdiklerini bildirmişlerdir. Halbu ki Sabri OZANLAR o gece gemiyi terketmemiştir.

c. Zaten kasıt zanlılarının ifadeleri de birbirlerine uymamaktadır. Gemiye nasıl girdikleri belirsizdir. Mazotlu üstüpüyü kimisine göre makina dairesinden kimisen göre de rıhtımda mazot havuzuna üstüpü batırarak gemiye sokmuşlardır.

d. Geminin D güvertesi kıç kamaraları kısmına elektrik tevzi eden tablosu üzerinde kasıtçıların dediği şekilde buşonların amperajlarını arttırma durumu yoktur. Bu tablo üzerindeki buşonlarda her yanlış işletmede görülebileceği kadar, birden dört'e kadar artabilen usulsüz tel takviyesi görülmüştü . Sigorta atması halinde bir çok buşonlara usulsüz olarak ince tel takılmıştır. Bu hal başlı başına yangın çıkarıcı mahiyette değildir.

15- Gemideki sprinkler, (otomatik yağmurlama) tertibatı yangın esnasında işlememiştir.Çünkü kapalıdır.

16- Gemideki yangını söndürmek için yapılan müdahaleler bilinçsizdir. "Yangından Korunma" tekniğine uygun değildir.

a. A güvertesindeki kıç taraf merdiven giriş kapısı açık bırakılacağı yerde kapatılmıştır.

b. Geminin çalışmayan sprinkler devresine, 8 saat zarfında tazyikli su bağlantısı yapılması akıl edilmemiştir.

c.Gemiye müdahale mazgalı gereksiz yerden kestirilmiştir.

d. Bu 8 saat zarfında itfaiye kuvvetlerinin içinde bulunması gereken koruma ve kurtarma kuvvetleri hemen hemen gemiden hiçbirşey kurtarmamış, kaptan köşkündeki kıymetli aletler ve hatta pusula bile gemi ile birlikte batmıştır. Bu 8 saat zarfında söndürme kuvvetlerinden ayrı çalışacaklardı. İcabında, tehlikeli sandıkları fuel oil tankını bu 8 saat zarfında boşaltabileceklerdi.

e. Gemiye devamlı olarak su sıkmayacaklardı. Gemi bu sular yüzünden dengesini kaybederek batmıştır.

17- Gemideki yagın ihbar sisteminin çalıştığını kimse duymamıştır.

18- Gemideki bütün portatif yangın söndürme cihazları yangından önce tamir ve bakım maksadıyla çıkarılmıştır.(ifadelere göre gemide sadece 8 adet cihaz bırakılmıştır) bu cihazlar gemide bulunsa idi yangın daha kolay bastırılabilirdi denilemez. Çünkü bu cihazların

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ateşe doğru sıkılması lâzımdır. Bu yangında meydana gelen dumanlar söz konusu hacimlere girişi engellemiştir. Ateş görülemediği için cihazın kullanılması bahis mevzuu olamaz. Sadece Hüseyin AKSOY araştırma yaparak ve hatta kamara kapısı kırarak böyle bir müdahalede bulunabilirdi, denilebilir.

19- Bu gemide başka bir kasıtçının, herhangi bir müdahalede bulunmuş olabileceğini destekler mahiyette hiçbir delile de rastlanmamıştır."

Zikredilen bilirkişi raporuna ek olarak aynı heyet tarafından tanzim edilen Marmara Gemisinin yangını ile ilgili elektrik tesisatı hakkındaki raporun sonunda şu mütalâaya yer verilmiştir :

"1. Geminin yeni tadil edilen kısımlarındaki kamaraların kuvvetli akım elektrik tesisatı kusurlu bir tarzda yapılmış olduğundan yangın imkânına yol açılmıştır. Bununla beraber, söz konusuyangında, bu kusurlu tesisat, yangın sebebi olarak ancak ihtimalî bir değer taşımaktadır. Tablo sigortalarının buşonlarına tel sarılmış veya bunların içerisinden tel geçirilmiş olması, kanımızca, sırf hatalı bir bakımın sonucudur.

2. Alârm tesisatının çalışmamış olmasının çeşitli sebepleri vardır; bu meyanda, alarm devrelerinin ihbar devreleri kadar emniyetle plânlanmamış olması önemli bir sebep olarak zikredilebilir.

Yangın ihbar ve alarm tesislerinin görevi ve öneminin teknik ve işletme personeli tarafından gerektiği gibi kavranılmamış olması (ve bu yüzden,meselâ, santral kapaklarının kilitlenmemiş, uyarıcı pil bataryasının açıkta bırakılmış olması) arızî veya kasıtlı müdahale imkânları yaratmıştır.

3. Yangın kapılarının elektrik tesisatında, bir arıza veya dış bir müdahale yüzünden meydana gelen bir bozukluk halinde, ana besleme şalteri açılmakla kapılar (şayet mekanik olarak, meselâ, takozla tesbit edilmemişse) kapatılabilir; iyi eğitilmiş bir personel bunu sağlayabilir.

4. Gerek kuvvetli ve gerekse zayıf akım tesislerinde, yangınla ilgili olarak dış bir müdahale yapılmış olması imkânsız değildir.Fakat, bunun soruşturma ifadelerinde anlatıldığı gibi uygulanmış olmasına ihtimal vermiyoruz.

Su altında aylarca kalmış olan gemide, Heyetimizce, kasıtlı bir müdahale olarak değerlendirilebilecek bir emareye rastlanmamıştır."

Yukarıda ayrıntılı olarak verilen idarî tahkikat ve bilirkiş heyet raporlarının olayın izah edilen şeklini ve sanıkların bu yöndeki ifadelerini tam manasıyla teyid ettikleri iddia edilemiyeceği gibi

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

gibi, kasıt ihtimalini ortadan kaldırdıkları da ileri sürülemez. Büyük bir yangın geçirmiş ve aylarca sular altında kalmış gemide yapılan incelemelerin ve elde edilen sonuçların tatminkâr olamıyacağı muhakkaktır. Her iki raporda da bu hususa değinilmiştir. İdarî Tahkikat heyetinin raporunda gerek yangının ve gerekse yangından sonra geminin uzun süre Haliç suları içinde batık olarak kalmasının tahribatlarının delilleri ortadan kaldırmış olduğundan yangının çıkış sebebi hakkında kat'i bir karara varılamadığı belirtilmiş, bilirkişi raporunda da su altında aylarca kalmış olan gemide kasıtlı bir müdahale olarak değerlendirilebilecek bir emareye rastlanmadığı kaydedilmiştir.

Yangının mazotlu üstüpülerin D güvertesindeki bazı kamara ve koridorlara yayılması ve tutuşturulmaları suretiyle çıkarıldığı anlaşıldığından ve sanık ifadelerine göre bu oluşun kabul tarzı gerektiğinden kasıtlı müdahale emarelerine rastlanmaması tabiidir. İdarî Tahkikat Heyeti Raporunda, 152, 154, 161, 159, 165, 167 numaralı kamaraların bulunduğu mevki tamamen yanmış olduğundan kapı durumlarının tesbit edilemediği bildirilmiş iken Bilirkişi Raporunda 163 numaralı kamaradan başka D güvertesinde bulunan kamaraların kapılarının kilitli bulunduğu belirtilmiştir. Bu mübayenetin giderilmesine artık imkân bulunmamaktadır. Esasen mazotlu üstüpülerin kamaraların içinde tutuşturularak elde olunmuş anahtarlarıyla kapılarının kilitlenmesi de mümkündür.

Her iki raporda da yangının D güvertesi kıç taraf kamaralarında başladığı kabul edilmiştir. Bilirkişi Raporunda özellikle kapısı açık bulunduğundan ve tahribatın büyüklüğü gözönüne alınarak 163 numaralı kamara üzerinde durulmuştur. İdarî Tahkikat Heyeti Raporunda da yangının 163, 165, 167 numaralı kamaralar bölgesinde başlamış olduğu kanaati zikredilmiştir.

Raporlarda D güvertesi bölümünde herhangi bir ısıtıcı cihaz kalıntısına rastlanmadığı kaydedilmiştir. Bu husus gemi batıkken verilen raporlarda öne sürülen ısıtıcı bir cihazın yangına sebebiyet verebileceği yolundaki ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. Bilirkişi raporunda 163 numaralı kamarada kalan Hüseyin AKSOY'un yangın akabinde ısıtıcı apereyi yok etmiş olabileceği ileri sürülmüş ise de, yangın ortamı içinde bunun mümkün olabileceği mantığa uygun görülmemektedir. Bu apereyi yok edebilecek kadar erken yangından haberdar olan AKSOY'un ilk müdahale ile yangının büyümesini önlemesi mantığa daha uygundur. Sonra yok etmekle ne kastedilmekte, buna nasıl imkân görülmektedir. Bu nokta açık değildir. Gemide yapılan incelemede bir ısıtıcı apereye rastlanmamıştır. Bu durumda yangının ısıtıcı bir apereyden doğabileceği ihtimalini silmek gerekir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bilirkişi raporunda kamaralardaki kusurlu aydınlatma donanımının bir yangın menbaı olarak dikkatleri üzerine çektiği, kamaraların lâbabolara akım götüren kablo bağlantılarının usulsüz yapıldığı ve bu halleriyle bizatihi yangın çıkarabilme niteliği taşıdığı belirtilmiştir. Bu durumda sanık Ergün CAVULDAK'ın Engin GÜNÇE'ye söylediği, "... Soba yanarsa, elektrik açık kalırsa,kısa davre yaptırılırsa neler olmaz.... Eylem dediğin böyle konur" şeklindeki sözleri manâ kazanmaktadır. Sanıklar Ergün CAVULDAK ve Nerih KAVUKÇUOGLU'nun ifadelerinde ikrarda bulundukları D güvertesi kış kamaralarına elektrik t vzi eden tablo üzerinde si orta buşonlarını beheri en fazla dört amperlik dört adet telle takviye ettikleri hususunu teyid eden bulgular tesbit edilmiştir. İdarî Tahkikat Heyeti raporunda bu takviyenin yangın çıkaracak nitelikte görülmediği kaydedilmiş, Bilirkişi raporunda da usulsüz tel takviyesi işletme hatası olarak gösterilmiş ve bu halin başlı başına yangın çıkarıcı mahiyette olmadığı bildirilmiştir.Adı geçen sanıkların ifadelerinde meskut geçtikleri CAVULDAK'ın GÜNCE'ye bahsettiği D güvertesinin elektrik aksamı ile ilgili bir işlem yaptıkları anlaşılmaktadır. Bizatihi tel takviyesinin yangın çıkarıcı vasfı bulunmamakla birlikte güvertelerin hatalı aydınlatma düzeninden istifade ettikleri kendi sözleri ile sûbut bulmaktadır. Nitekim Bilirkişi Raporunun elektrik tesisatı ile ilgili bölümünde, "gerek kuvvetli ve gerekse zayıf akım tesislerinde yangınla ilgili olarak dış bir müdahale yapılmış olması imkânsız değildir. Fakat bunun soruşturma ifadelerinde anlatıldığı gibi uygulanmış olmasına ihtimal vermiyoruz." denilmiştir.Ayrıca gemideki sprinkler (otomatik yağmurlama) tertibatı yangın esnasında kapalı olduğundan çalışmamıştır, yangın ihbar ve alarm tesisleri faaliyete geçmemiştir, santral kapakları açık bulunmuş, uyarıcı pil bataryası açık bırakılmıştır, yangın kapıları ki, elektrik tesisatına bağlıdır ve kendiliğinden kapanması gerekirdi, kapanmamıştır. Esasen idarî tahkikat heyeti raporunun sonuç bölümünde, "gemide mevcut bulunan çok modern ve kifayetli yangın alarm ve söndürme sistemlerinin yangın başladıktan sonra faaliyete geçmemesi yukarıda açıklanmış bulgular nedeniyle sabotaj veya ihmal neticesi olabilir." denilmiştir. Geminin yangın alarm ve söndürme sistemlerinin gemiye giren sanıklar CAVULDAK ve KAVUKÇUOĞLU tarafından bozulmuş olması, çalışmaz duruma getirilmesi ihtimali kuvvetlidir. Keza aydınlatma donanımının hatalarından faydalanılarak üstüpü tutuşturmaya ilâveten kısa devre yapılması da ihtimal dahilindedir. İhtimal diyoruz zira, sanıkların elektrik aksamı üzerinde birtakım işlemler yaptıkları kesin olmakla beraber işlemlerin neler olduğunun tesbitine

[illegible] işlemlerin neler olduğunun tesbitine

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

imkân bulunmamakta, ancak sanıkların samimi ikrarlarına bağlı kalınmaktadır.

Sonuç olarak şu söylenebilir ki, her iki raporda da emarelerinin tesbit edilemediği ve bunun gerekçesi zikredilerek kasıt (sabotaj) ihtimaline yer verilmiştir.

Denizcilik Bankası Genel Müdürlüğünün 18.10.1972 günlü yazılarında Marmara Gemisinin yanması neticesi 104 milyon 168 bin 191 lira zarar vukua geldiği bildirilmiştir.

4- EMİNÖNÜ ARABA VAPURU SABOTAJI : 27. Haziran. 1972

1972 yılı Mayıs ayında komünizm propagandası yapmak suçundan tutuklu bulunduğu Adana Sıkıyönetim K.lığı Askerî Mahkemesince tahliye edilen Ergün SARAÇ Ankara'ya uğramış ve Hilmi TAŞDEMİR'den adresini aldığı Esat YARAR'ı bularak evinde dört gün misafir kalmıştır. Ankara'da bulunduğu sırada İstanbul'dan tanıdığı ve TİP üyesi olduğunu bildiği Yücel YAMAN'la karşılaşmışlardır. Yücel YAMAN bu karşılaşmada Ergün SARAÇ'a hapishane hayatını takip ettiğini, karşı devrimcilerle ilişki kurduğunu, içki içtiğini, devrimcilerin verdikleri parayı sağda solda yediğini, pasif bir davranış içersinde bulunduğunu, devrimci hareketlerden uzaklaştığını tesbit ettiğini söylemiştir. Bu konuda aralarında tartışma olmuş, SARAÇ tutuklu devrimcilerin kendisine sahip çıkmadığını ifade etmiştir.

Ergün SARAÇ, İstanbul'a geldikten sonra daha önce çalıştığı fabrikaya girmiştir. Çalışmağa başladıktan bir süre sonra Yücel YAMAN, Ergün SARAÇ'ı arayarak, buluşmak üzere not bırakmış, bu notta kesin bir tarih bulunmadığından buluşma vaki olmamıştır. Sonraki günlerde Ergün SARAÇ, Yücel YAMAN'ı aramaya başlamış, sonunda buluşarak bir lokantada konuşmuşlardır. Yücel YAMAN bu buluşmada, kendisini yanlış anladıklarını, Hilmi TAŞDEMİR'in de iyi bir arkadaş olduğunu, eski tartışmayı unutmak gerektiğini ifade ederek, Türkiye'de sömürünün ve faşizmin eskiye göre daha çok devam ettiğini, işçi ve köylü kitlelerini Devlet mekanizmasının sömürdüğünü, devlet otoritesini zayıflatmak, küçük düşürmek, devleti zarara sokmak, devrimci kişiler olarak eylemlerle devleti, maaş veremiyecek bir duruma getirmek mecburiyetini hissetmek gerektiğini ileri sürmüştür. Yücel YAMAN eylemlerin ortaya konulmasını önerdikten sonra bu konuda Hilmi TAŞDEMİR ile temas kurmasını istemiştir. Ergün SARAÇ buna karşılık eylem koymak için paraya ihtiyaç bulunduğunu söylemiş ve paranın bulunacağı cevabını almıştır.

Ergün SARAÇ bu konuşma üzerine tersaneye giderek Hilmi

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TAŞDEMİR'i görmüştür. Yaptıkları konuşmada eylemlerin durduğu, ortaya bir eylem koymak gerektiği üzerinde durulmuştur. TAŞDEMİR kendisinin militan kadrosunun bulunduğunu, para gerektiğini söylemiş, SARAÇ da para bulabileceğini ifade etmiştir.

Ergün SARAÇ teklifin kabul edildiğini Yücel YAMAN'a bildirmiştir. Sanık YAMAN, Hilmi TAŞDEMİR'in tersane içinde bir sabotaj plânı hazırlamasını, bir gemiyi batırmasını istemiştir. Esasen TAŞDEMİR de tersanedeki bir vapuru batırabileceğini konuşmaları sırasında Ergün SARAÇ'a söylemiştir.

1972 yılı Haziran ayı başlarında Hilmi TAŞDEMİR tersanede Zeki ORDU, Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR'i ayrı ayrı görerek akşam sendikaya gelmelerini istemiştir. Adı geçen sanıkların o günün akşamı sendika genel merkezinde yaptıkları toplantıda, Hilmi TAŞDEMİR bir görev daha aldığını, sabotajın yine tersane içinde yapılacağını ve karşılığında çok miktarda para alacaklarını, plânlamayı daha sonra çıklayacağını söylemiştir.

Bu toplantıdan bir kaç gün sonra yine sendika merkezinde aynı sanıkların iştirâki ile yapılan toplantıda Hilmi TAŞDEMİR sabotajın havuzkkapaklarından birisi üzerinde yapılacağını, bu suretle havuza su dolacağını ve içerde bulunan geminin sabotaje edilmiş olacağını ifade etmiş, havuzlanmak üzere Camialtı tersanesinden Haliç Tersanesine gelecek gemi olup olmadığı, varsa hangi tarihte havuza alınacağı hususunun öğrenilmesi görevi Hamit KAHYA'ya verilmiştir.

Bu görevi alan Hamit KAHYA Camialtı tersanesi Motor Atölyesinde çalışan Ahmet TUNCER ile birlikte Saffaköy minibüsüne bindiklerinde Camialtı tersanesinden Haliç tersanesine havuzlanmak için gelecek gemi olup olmadığını sormuştur. Ahmet TUNCER bir hafta sonra Eminönü Araba Vapurunun Haliç Tersanesine gideceğini söylemiştir.

22bHaziran'da tekrar karşılaştıklarında Hamit KAHYA, Ahmet TUNCER'e maddi sıkıntısının devam edip etmediğini, paraya ihtiyacı olup olmadığını sormuştur. İhtiyacı bulunduğu cevabını alınca da Ahmet TUNCER'e iki bin lira vermiştir. EminönüAraba Vapurunun batırılmasından sonra Hamit KAHYA ile aralarında geçen bu iki konuşmayı hatırlayarak bağdaştıran Ahmet TUNCER aynı tersanede çalışan Keleş BEBEK'e şüphesini açıklamış ve bu yöldan olaylar aydınlanmıştır. Ahmet TUNCER ve Keleş BEBEK'in tanık ifadeleri bu yönden önemli bir delil niteliğindedirler.

Eminönü Araba Vapurunun Haliç Tersanesine geleceği tarihi Ahmet TUNCER'den öğrenen Hamit KAHYA bunu sendikada arkadaşlarına söylemiş ve Hilmi TAŞDEMİR, Zeki ORDU, Mustafa ERDEMİR, Hamit KAHYA, Feyzullah BİGALI, Merih KAVUKÇUOĞLU, Ergün CAVULDAK, Kemal İREN ve İrfan

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

METE'nin katılması ile yapılan toplantıda sabotaj plânı tartışılmıştır. Kararlaştırmaya göre Eminönü Araba Vapurunun bulunduğu havuz kapağı bombalanacak, bu suretle vapurun batması sağlanacaktır. Zeki ORDU veya Mustafa ERDEMİR'in gececi kalmaları, Hilmi TAŞDEMİR'in bombayı temin etmesi, Zeki ORDU'nun bombayı saklaması, diğer işçi sanıkların gözcülük yapmaları, eylemin Zeki ORDU veya Mustafa ERDEMİR'in gececi kalmalarını temin ettikleri gece gerçekleştirilmesi karar altına alınmıştır.

Diğer taraftan Hilmi TAŞDEMİR Eminönü Arama Vapuruna yapılacak sabotajı daha detaylı konuşacaklârını söyleyerek Merih KAVUKÇUOĞLU'na Haziran ayı içinde bir Pazar günü Kadıköy iskelesinde randevu vermiştir. Bu buluşma sonucu bir plaj gazinosunda yapılan görüşmede KAVUKÇUOĞLU'nun sabotajın yapılacağı gün teknik emniyet tertibatı içindeki lâmbaların duy ve klemenslerini gevşetmesi faydalı görülmüştür.

Sanık Ergün SARAÇ ile temaslarına devam eden Hilmi TAŞDEMİR plânlanmanın yapıldığını, paranın teslimini, deniz altında patlayacak bir bombanın teminini istemiştir. 22.Haziran.1972 günü sendikalı işçilerin adliyede davaları bulunduğundan paranın burada teslimi konuşulmuştur.

Eylemin plânlandığını ve paranın istendiğini Ergün SARAÇ, Yücel YAMAN'a bildirmi tir. Ergün SARAÇ Emniyet ve Savcılıktaki ifadesinde parayı Yücel YAMAN ile buluştuklarında teslim alarak Karaköy'deki bir lokantada Hilmi TAŞDEMİR ve Hamit KAHYA'ya tevdi ettiğini ileri sürmüş ise de, diğer sanık ifadelerinde paranın Adliye Koridorunda alındığı ve kimliği tesbit edilemiyen bir şahsın muhtemelen Yücel YAMAN'ın direktifi ile hareket ederek koridorda teslim ettiği anlaşılmaktadır.

22.Haziran.1972 günü saat 11.00 sıralarında Ergün SARAÇ Adliye koridoruna yanında siyah bir çanta taşıyan ve kimliği tesbit edilemiyen bir şahısla birlikte gelmiştir. Bu şahıs çantadan çıkardığı gazete kağıdına paketlenmiş parayı Ergün SARAÇ'a vermiş, bu sanık da Hilmi TAŞDEMİR'e devretmiştir. Paranın Hilmi TAŞDEMİR'e verildiğini gören kimliği tesbit edilemiyen şahıs yanlarından ayrılmıştır. Daha önceki anlaşma gereği durumu gözleyen Hamit KAHYA, Hilmi TAŞDEMİR'den para paketini alarak Adliyeden ayrılmış, aynı gün Nuruosmaniye caddesinde karşılaştıklarında Hilmi TAŞDEMİR'in hissesini vermiş, kendisine verilen dağıtım listesine göre parayı sanıklara dağıtmıştır. Sabotaj ekibine verilen 300 bin liranın 50 şer bin lirasını Hamit KAHYA, Mustafa ERDEMİR ve Zeki ORDU, 30 bin lirasını Hilmi TAŞDEMİR, 20 şer bin lirasını da Kemal İREN, Merih KAVUKÇUOĞLU,

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Cevat ZAMANOĞLU, İrfan METEŞ, Feyzullah BİÇALI ve Ergün CAVUŞDAK almışlardır. Yukarıda kaydedildiği gibi Hamit KAHYA'nın maddi sıkıntısını gidermesi için Ahmet TUNCER'e iki bin lira vermesi paranın dağıtıldığı bu güne, yani 22.Haziran.1972 tarihine rastlamaktadır.

Aynı günün gecesi veya ertesi gün sendikada biraraya gelen sanıklardan TAŞDEMİR, ORDU, KAHYA, ve ERDEMİR plânı yeniden gözden geçirmişlerdir. Bu toplantıda da geçici kalacak olan Zeki ORDU veya Mustafa ERDEMİR'in durumu Hamit KAHYA'ya bildirmesi, bu sanığın diğerlerine haber vermesi, Ergün SARAÇ'ın Hilmi TAŞDEMİR'le görüşmek istemesi halinde TAŞDEMİR'in Hamit KAHYA'ya bu hususu bildirmesi ve SARAÇ'la KAHYA'nın temas kurmasını ve diğerlerine nakletmesi kararlaştırılmıştır.

Eminönü Araba Vapuru 23.Haziran.1972 günü Denizcilik Bankası Haliç tersanesinin 1 Nolu havuzuna alınarak kızağa konulmuş ve onarılmasına başlanmıştır.

25 veya 26.Haziran.1972 günü Ergün SARAÇ Haliç Tersanesi Kasımpaşa kapısına gelerek Hilmi TAŞDEMİR ile görüşmüştür. Sanık TAŞDEMİR, Ergün SARAÇ'a kendisini aramasının dikkat çekeceğini, dahili telefondan Hamit KAHYA'yı arayarak görüşmesini ve bundan böyle KAHYA' ile temas etmesini istemiştir. Bu tarihde Araba Vapuru havuzlandığından bombanın temini ve eylemin çok yakında gerçekleştirileceği konularına değinilmiş ve Ergün SARAÇ havuz kapağına atacak bombayı kendisinin getireceğini söylemiştir. Anlaşıldığına göre daha önceki plân gereği, Hilmi TAŞDEMİR bombayı dolabında saklayacak olan Zeki ORDU'ya teslim etmesini Ergün SARAÇ'a ifade etmiştir.

Ergün SARAÇ bu konuşmadan sonra açık kimliğini veremediği ve tesbit edilemiyen Kamil isimli bir şahıstan su altında patlayan mıknatıslı ve saatli bombayı temin ederek. 27.Haziran.1972 günü saat. 17.30 sıralarında tersane kapısına çağırmak suretiyle Zeki ORDU'ya teslim etmiştir. Ergün SARAÇ teslim anında bombanın kurulmasını Zeki ORRU'ya öğretmiş ve gece yarısından sonraki bir saate ayarlı olduğunu ifade etmiştir. Mukavva kutuda bulunan kağıda sarılı bomba paketini atölyesine götürerek dolabına kitleyen Zeki ORDU, Hilmi TAŞDEMİR'e durumu bildirmiş ve o gece geçici kalacağını da söylemiştir. Eylemin o gece yapılması uygun görülmüş ve Hilmi TAŞDEMİR Hamit KAHYA'yı bularak bombanın teslim alınarak dolapta saklandığını, eylemin bu gece yapılacağını bildirmiştir. Hilmi TAŞDEMİR ayrıca plân gereği KAHYA'dan Mustafa ERDEMİR'i bularak her ikisinin mesaiye kalmalarını istemiştir.

Sanık Hilmi TAŞDEMİR, KAVUKÇUOĞLU'nu da görerek eylemin o gece yapılacağını, görevin yerine getirilmesini söylemiştir. Merih

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI VAKFI

KAVUKÇUOĞLU Eminönü Araba Vapuruna girerek alçak kısımlardanbbulunan teknik emniyet lâmbalarının duy ve klemenslerini gevşetmiştir.

27.Haziran.1972 günü Tersane'de mesainin bitmesini müteakip Hamit KAHYA, Mustafa ERDEMİR ve Zeki ORDU bombayı alarak 1 Nolu havuz kapağının bulunduğu mahalle gitmişlerdir. Zeki ORDU çevreyi kontrol ederken Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR naylon ipe bağlı bombayı havuz kapağının kenarından denize sarkıtmışlar ve ipin ucunu kenardaki demir halkaya bağlamışlardır.

Tersanede gececi kalan Zeki ORDU saat 24.00 sıralarında bombanın sarkıtılarak bağlandığı yere gitmiş naylon ipi demir halkadan çözerek bombayı 1 Nolu havuz kapağının ortasına getirmiş ve kapak kenarından denize bırakmıştır.

1 Nolu havuz kapağı 28.Haziran.1972 günü saat 03.00 sıralarında bombanın patlaması sonucu basınç ile yukarı kalkmış, şaft yolları ve kinistinlerinden su almak suretiyle havuzun içi su ile dolmuş, Eminönü Araba Vapuru ve havuz kapağına bağlı bulunan personel taşımada kullanılan 56 Nolu deniz motoru batmıştır.

Sanıkların bu sabotaj eylemlerinin de kendi ifadelerinden özetler alınması suretiyle birbirine uygunluğunu göstermek zarureti duyulmuştur.

Eminönü Vapuru sabotajını da organize ettiği ve sabotaj ekibinin lideri olduğu anlaşılan Hilmi TAŞDEMİR Emniyette ve Askerî Savcılığımızda verdiği ifadelerde olayı şu şekilde ortaya koymuştur :

"... 1972 Haziran ayının ikinci haftası içinde bir gün öğle sırasında Kasımpaşa kapısında misafirim olduğu telefonla bana bildirildi. Kapıya gittiğimde Ergün SARAÇ'ın gelmiş olduğunu gördüm.Bana yine bir işimiz var, tersane içinde bir sabotaj yapacağız, dedi... Beni öldüreceği ve ihbar edeceği şeklinde tehdit etti. Ben bunun üzerine yumuşadım.Bana bu iş için kaç lira istiyorsunuz, diye sordu. Ben de 350 bin liraya bu işi yapabileceğimizi bildirdim.Ergün SARAÇ 350 bin liranın 300 bin lirası sizin 50 bin lirası benim olacak, yarın tekrar geleceğim, diyerek ayrıldı. Ben de 350 bin liradan aşağı yapmıyacağımızı kendisine söyledim.Ertesi gün Ergün SARAÇ yine gelerek bana 300 bin lira getireceğini 50 bin lirayı kendisi alacağını söyliyerek, "
"Beni iyi dinle Marmara Gemisi yandı ve rıhtımın büyük bir kısmı kapandı. Biz bir havuzu patlatacağız, bu patlatma kapağı uçurmakla olacak. Bunda da başarıya ulaşırsak bütün tersane kapatılacak, iş görülemiyecek, böylece devrimci arkadaşlarımıza yapılanların intikamını iktisadi yoldan alacağız, ben sizin 22.Haziran. günü Adliye Sarayında bir mahkemeniz olduğunu biliyorum , orada beni bekliyeceksin parayı sana

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

getireceğim, sonra da plânlamayı konuşuruz, dedi.... Saat 11.00 sıralarında Ergün SARAÇ Adliyeye geldi, benimle buluştu, para biraz sonra gelecek koridorda dolaşalım, dedi. Dolaştığımız sırada saat 11.30-11.45 sıralarında 30 yaşlarında, kısa boylu, zayıf, buğday tenli, patlak gözlü bir şahıs elinde siyah bir çanta ile geldi ve çantanın içinden çıkardığı gazete kağıdına sarılmış paraları Ergün SARAÇ'a verdi. Ergün SARAÇ paketi bana devretti. Paranın benim elime geçtiğini gören parayı getiren şahıs yanımızdan ayrılıp gitti. Beni takip etmekte olan Hamit KAHYA'ya paketi devrettim ve yavaşça kendisine, arkadaşların hissesini dağıt, benim hissemi ayır, ben senden alırım, dedim... Aynı gün Nuriosmaniye caddesinin Vilâyete dönen köşesinde Hamit KAHYA ile karşılaştım.Bana parayı taksim ettiğini söyleyerek hisseme düşen 30 bin lirayı verdi. Ben o gün sabahleyin sus payı alacakların listesini Hamit KAHYA'ya bildirmiştim.... 22.Haziran.1972 günü ben, Hamit KAHYA, Mustafa ERDEMİR, ve Zeki ORDU sendikada bir araya gelmiştik. Burada eylemin nasıl konulacağını kararlaştırdık. 27.Haziran.1972 günü öğleden sonra Hamit KAHYA yanıma gelerek, bu akşam Zeki ORDU'nun gececi kalacağını, durumu Ergün SARAÇ'a haber vereceğini, bu akşam bu işin olacağını söyledi. Hamit KAHYA o gün saat 16100-17.00 sırasında bana tekrar geldi. Bana Ergün SARAÇ'la irtibat kurduğunu, bombayı Zeki ORDU ile birlikte aldıklarını ve Zeki ORDU'nun atölyedeki dolabına koyduklarını söyledi.... Ergün SARAÇ tarafından bombanın bizlere getirilmesinden bir gün önceki konuşmamızda, Hamit, Mustafa ERDEMİR ve ben ekibin başında Hamit KAHYA'nın bulunacağını kararlaştırmıştık. Ergün SARAÇ'ın bombayı getirmesinden bir veya iki gün kadar önce Hamit KAHYA ile bombanın nasıl patlatılacağı ve nasıl kullanılacağı hususunu kendi aralarında görüşmüşler. Hamit KAHYA'nın anlattığına göre bu kararlaştırma; patlayıcı madde hava kararkığında havuz kapağının rıhtıma yakın bir kısmından denize sarkıtılacak, gece kalan şahıs ise etraf tenhalaştıktan sonra patlayıcı maddeyi bağlı olduğu iple kapağa yanaştıracak şeklinde konuşulmuş olduğunu anlatmıştı.Ayrıca bombanın mıknatıslı olacağını hem Ergün SARAÇ hem de Hamit KAHYA bana daha önce söylemişlerdi.. Ergün SARAÇ gelerek bombanın saatli olacağını söylemişti...Bombanın denize sarkıtılmasından sonra geceleyin herkes gittikten sonra bombayı havuz kapağına yaklaştıran ve denize bırakan Zeki ORDU'dur."

Kültür Sarayı sabotajında olduğu gibi bu sabotaj eyleminde de azmettiren durumunda bulunan sanık Ergün SARAÇ Emniyet ve Savcılık ifadelerinde olayı şöyle anlatmıştır :

"... Hilmi ile konuşmada eylemlerin durduğunu, ortaya eylem koymak gerektiği mealinde konuştuğumda, Hilmi de bana kendisinin herşeye hazır olduğunu, militan kadrosunun bulunduğunu, para yok-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

luğunda gerçekleştiremediklerini söyledi. Kendisine para bulunabileceğini, eylem koyup koyamıyacağını, sordum. Hilmi de bana onun lâfı olmaz, bendeki kadro hiç kimsede yok sen parayı getir gerisini merak etme, bak neler olacak şeklinde konuştu. Bize Kültür Sarayında olduğu gibi yine o civarda bir para verilmesi gerekir, demişti... Ayrıca konuştuğumuz da öncelikle tersanedeki Vapuru batırabileceğini belirtmişti. Durumu buluştuğumuz gün Yücel YAMAN'a bildirdim... Yücel bana para işi tamam Hilmi'ler tersanede bir sabotaj plânı yapsınlar, meselâ tersanedeki bir gemiyi batırsınlar, Hilmi ile irtibatını kesme, dedi. Birkaç gün sonra randevumuz üzerine Yücel'le buluşmayı kararlaştırdık.O gün buluştuğumuzda Yücel YAMAN bir yere gidip geldi. Dönüşünde paranın tamam olduğunu akşama veya ertesi günü parayı getireceğini söyledi.Aynı günün akşam üzeri Yücel YAMAN istenilen parayı bir çanta içersinde getirmişti."Hilmi TAŞDEMİR ise daha önceki telefon konuşmamız üzerine Karaköy iskelesi karşısındaki lokantada bekliyordu... Hilmi'ye parayı verirken muhtemelen yanında Hamit KAHYA'da bulunuyordu.....Kamil bana ben size yarın biraz malzeme getiririm, yarın Nurullah'ın oradan alırsın demişti... Nurullah Kamil'in bir paket getirdiğini söyledi, bu paket radyo ambalaj mukavvalarına sarılmış kablolarla bağlı şekilde idi. Hatta hatırladığıma göre aynı yerde Hilmi TAŞDEMİR'e Tersane'ye telefon ettim..."

Dava sanıklarından Zeki ORDU gerek Emniyette ve gerekse Askerî Savcılığımızda verdiği ifadelerde olayı bütün açıklığı ile ortaya koymuştur. Adı geçen sanık tutuklanması sırasında Askerî Mahkeme önünde bu ifadelerini inkâr etmiştir.Ancak diğer sanık ifadeleri ile de teyit olunan Zeki ORDU'nun ifadeleri özetle şöyledir :

"...Haziran 1972 ayı içersinde bir gün Hilmi TAŞDEMİR akşamleyin benimde sendikaya gelmemi istemişti.O gün oraya gittiğimde sendikada Hilmi TAŞDEMİR, Hamit KAHYA, Mustafa ERDEMİR ve Merih KAVUKÇUOĞLU bulunuyorlardı. Hilmi TAŞDEMİR burada havuz kapaklarından birisine bomba koymak suretiyle sabotaj yapılacağını, görev verildiğini söyledi.Ayrıca ilerideki bir günde bu işi plânlıyacağımızı belirtti. Henüz o tarihte havuza gemi gelmemişti.Camialtı tersanesinde havuzlanacak gemi olup olmadığını öğrenmek görevi Hamit KAHYA'ya verildi. Havuza Eminönü Araba Vapuru geldikten birkaç gün sonra Hilmi TAŞDEMİR beni yine akşama sendikaya çağırdı.Oraya gittiğimde Hilmi TAŞDEMİR, Merih KAVUKÇUOĞLU, Mustafa ERDEMİR, Ergun CAVULDAK, Feyzullah BİGALI, Hamit KAHYA bulunuyorlardı.Hilmi TAŞDEMİR meseleye girerek Eminönü Vapurunun bulunduğu havuz kapağına bomba konulacak, dedi. Bilahare görev taksimi de yapıldı. Ben o gün tersanede sabahcı idim. Olay günü gecesi geminin bulunduğu yere getirilecek olan bombayı Hamit KAHYA ve Mustafa

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ERDEMİR kapak civarına denize sarkıtacaklardı.O gece ben gece çalışacağımdan bilâhare bombayı havuz kapağına yakın bir yere ben çekecektim.O gün kararlaştırmaya göre bombayı koyacak bizlerin dışındaki arkadaşlar tersanenin dışında gözcülük yapacaklardı.O gün kararlaştırmada Hilmi TAŞDEMİR bombanın kendisi tarafından temin edileceğini, akşama doğru bana getirilip verileceğini söylemişti.Ergün SARAÇ akşam 17.30 sıralarında tersane kapısına gelip beni çağırtmıştı.Bana kağıda sarılı paketi verdi, emanetin bu olduğunu söyledi. Paketi Atölyeme götürdüm. Bilahare Hilmi TAŞDEMİR'e haber verdim.O da bulunduğum yere Mustafa ERDEMİR ile Hamit KAHYA'yı göndermişti. O gün hatırladığıma göre Mustafa ERDEMİR ve Hamit KAHYA mesai yapacaklardı. Üçümüz birlikte getirilen bombayı da alarak havuzun civarına gittik. Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR bombayı havuz kapağının yan tarafına sarkıttılar. Ben de etrafa bakarak kimsenin gelip gelmediğini kontrol ediyordum. Bu iki arkadaş bana bombayı geceleyin havuz kapağı ortasına doğru çekeceğimi söylediler.Bombayı koyduklarında Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR'in mesaileri henüz bitmemişti. Bombayı koyduktan sonra bunun naylona benzeyen ipini havuz kapağı kenarındaki betondaki demir halkaya bağlamışlardı.Ben o gece verilen işi bitirmek mecburiyetinde idim.Saat 24.00 sıralarında arkadaşlarca denizce sarkıtılan bombanın bulunduğu yere gittim.Bombanın ipini bağlı bulunduğu yerden çözdüm. Havuz kapağı ortasına yakın bir yerde bombayı denize bıraktım.Ergün SARAÇ bana bombayı verirken bunun kurulmasının gece yarısını geçmemesini söylemişti."

Sanık Mustafa ERDEMİR Savcılığımızda inkar ettiği Emniyet ifadesinde şunları söylemiştir:

"...1972 senesi Haziran ayları başlarında idi. Zeki ORDU tersanede beni görerek o akşam sendikada olmamı söyledi. Sendikaya giderek Hilmi TAŞDEMİR, ben, Zeki ORDUvveHamit KAHYA bir masanın etrafında oturduk. Hilmi TAŞDEMİR bizlere, 'bir vazife daha aldım, bu işte de çok miktarda para alacağız, sabotajımız yine tersane içinde yapılacak, Yapılacak yeri ve şeklini bilahare söyleyeceğim" dedi. Birkaç gün sonra tekrar sendika merkezinde yine dört kişi olarak toplandık. Hilmi TAŞDEMİR bizlere sabotajın havuz kapaklarından birisi üzerinde yapılacağını söyledi. Hamit KAHYA'ya havuzlara gemi gelip gelmeyeceğinin öğrenilmesi görevi verildi.Bilahare Eminönü Araba Vapuru Camialtı tersanesinden bizim tersaneye gelerek havuzlandı.O günlerde bir gece sendika merkezinde Hilmi TAŞDEMİR, ben, Zeki ORDU, Hamit KAHYA, Feyzullah BİGALI, Nerih KAVUKÇUOĞLU, Ergün CAVULDAK, Kemal İREN, İrfan METE toplantı yaptık. Havuz kapağını uçurduğumuz taktirde

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TÜSTAV'a
Cevat Ercişli'nin
Bağışıdır.

Eminönü Araba Vapurunu da batırmış olacağımızı konuştuk.Ve bu arada Zeki ORDU'nun veya benim sabotajın yapılacağı gece gececi kalmamızın uygun olacağı görüşüldü.Hilmi TAŞDEMİR yakın zamanda sabotaj plânını gerçekleştireceklerini, kendisinin yukarı ile görüşerek bombayı temin edeceğini söyledi.Bombayı tersanede saklayıp baklayamıyacağımızı sordu. Zeki ORDU da kendisine ben dolapta saklarım, cevabını verdi....O Olay günü Zeki ORDU çalıştığımız kısma gelerek Ergün SARAÇ tarafından kendisine bir saatli bomba getirildiğini, bombanın dolabında saklı olduğunu, vakti saatinde bu bombayı kullanacaklarını, bu bombanın ne şekilde kurulması icabettiğini Ergün'ün öğretmiş olduğunu söyledi. Ben de Zeki'ye Hamit KARYA'nın ve benim mesaiye kaldığımızı söyledim. Mesai bittikten sonra Hamit KARYA, ben ve yanımızda Zeki ORDU olduğu halde Hazu kenarına gittik.Zeki ORDU bize mesinaya benzer bir ipe bağlı olarak kutuya benzer bir paket içindeki bombayı verdi. Havuz kapağının 4-5 metre yakınında bombayı denize sarkıttık ve orada kenardaki demirlere bağladık.Bu arada Zeki ORDU çevreyi kontrol ediyordu.Zeki ORDU bize, merak etmeyin bundan sonrası bana ait, dedi. Zeki'nin görevi gececi kalacağı için naylon ipe bağlı ayarlı saatli bombayı havuz kapağı hizasına çekip yerleştirmek ve naylon ipi denize atmak olacaktı."

Eminönü Araba Vapuru sabotajında yukarıda ifadeleri tesbit edilen iki sanıkla birlikte en önemli rolü oynayan sanık Hamit KARYA'nın Savcılığımızda inkârda bulunduğu Emniyet ifadesi özetle şöyledir:

"...1971 senesi Mayıs ayı sonları veya Haziran ayı başları idi. Hilmi TAŞDEMİR, bu akşam sendikaya gel, dedi. Akşam sendikaya gittim.Hilmi TAŞDEMİR, Zeki ORDU, Mustafa ERDEMİR ve ben bir araya gelerek bir görüşme yaptık. Hilmi TAŞDEMİR bizlere, havuz kapaklarından birisine sabotaj yapacağız, bu işte de külliyetli miktarda para olacak, dedi. Camialtı tersanesinden bizim tersaneye gemi gelmesinin ve havuzlanmasının beklenmesine karar verdik.Gelecek gemi olup olmadığı hususunun öğrenilmesi görevi bana verildi.Ahmet TUNCER'e sorduğumda, Eminönü Arabalı Vapurunun bir haftaya kadar haliç tersanesine gelip havuzlanacağını 10-15 Haziran günleri civarında söyledi.Eminönü Araba Vapurunun geldiği gün veya ertesi gün Hilmi TAŞDEMİR, 'Eminönü gelmiş, Azapkapı tarafındaki 3.Havuzda havuzlandı, bu akşam sendikaya gel," dedi.Akşam sendikaya gittim, sendikada ben, Hilmi TAŞDEMİR, Mustafa ERDEMİR, Zeki ORDU, Merih KAVUKÇUOĞLU, Ergün CAVULDAK ve muhtemelen Feyzullah BİGALI bir görüşme yaptık.En uygun plânın Tersane içinde bir veya iki arkadaşımızın gececi kalması ile uygulanabileceği kararına vardık.Zeki ORDU ve Mustafa ERDEMİR iş olduğu zaman hemen gececi kalmaya gayret edeceklerini söylediler. Bu gececi kalma işi bağlandı-

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ğında sabotajı uygulamak için bize haber vereceklerdi. Hilmi TAŞDEMİR, ben durumu dışarı ile görüşeyim ve bombanın teminini sağlıyayım. Bu işte de bildiğimiz gibi külliyetli miktarda para alacağız. Yukarısı bana bunu ifade etti, dedi. Ayrıca belki 3-4 gün içinde bomba gelebilir. Bunu saklıyabilirmisiniz, diye sordu. Zeki ORDU, Tersanede dolapta bombayı sakıyabileceğini söyledi. Sabotaj uygulayıcılar olarak Hilmi ben, Mustafa ERDEMİR ve Zeki ORDU ayrıldık. Diğer yukarıda isimlerini saydığım arkadaşlar gözcülük görevini yapacaklardı.... 22.Haziran.1972 günü bir dava dolayısıyle Adliye Sarayına gittim. Hilmi TAŞDEMİR Adliyede beni bir kenara çekerek, bizden 15-20 adım ilerde yanında elinde çantalı bir kişi olduğu halde bekleyen Ergün SARAÇ'ı gösterdi ve Ergün sana bir şeyler verecek onları al, dedi. Ergün SARAÇ bana biri küçük biri büyük olduğu halde iki paket verdi, küçük paketin Hilmi TAŞDEMİR'e ait olduğunu söyledi. Ben bu paketlerin içinde sabotaj eylemi için verilecek para bulunduğunu anlamıştım... Sabotaj gurubu içinde bulunan arkadaşlarıma sendika merkezinde akşam bulunmalarını söyledim ve parayı dağıttım...Olay günü Hilmi TAŞDEMİR öğleden sonra çalıştığım kısma gelerek beni dışarı çağırdı "Ergün SARAÇ bombayı Zeki'ye verdi. Zeki dolabında saklıyacak, iş bu gece olacak, Zeki de zaten gececi, sen mesaidemisin, dedi. Ben de evet mesaiye kalıyorum dedim... Akşam üzeri mesaiyi terk etmeden önce Zeki ORDU mesinaya benzer naylonbbir ipe bağlı olarak kutu şeklindeki bomba paketini Mustafa ERDEMİR ile bana verdi. Üçümüz birlikte havuz kapağının 4-5 metre yakınına giderek Mustafa ERDEMİR ve ben paketi denize sarkıttık. Ve pakete bağlı mesinayı da sahildeki demirlere raptettık. Zeki ORDU etrafı seyrediyor intibaını vererek bizim emniyetimizi sağlıyordu. Ve ayrıca bombanın nereye bırakılmış olduğunu böylece öğrenmiş oldu. Zeki ORDU gece bombayı havuz kapağının yanına çekecekti. Zeki ORDU bombanın saatli olduğunu belirterek, bomba ayarlandı, dedi."

Sabotaj eyleminde gözcülük yapan sanık Cevat ZAMANOĞLU olayın plânlanışını, görev alışını ve bunu yerine getirişini tutuklanması sırasında Askeri Mahkeme önünde inkâr ettiği Emniyet ve Savcılık ifadelerinde şu şekilde anlatmıştır :

"... Haziran 1972 ayının ortalarında Hilmi TAŞDEMİR bana yeni bir eylem koyacaklarından bahsetmişti. Bir süre sonra da sendikada yapılan bir toplantıya çağırmıştı. Ayrıca Eminönü Araba Vapurunun sabotaj olayından bir gün önce yine sendikada bir toplantı yapılmıştı. Bu toplantıya ben, Hilmi TAŞDEMİR, Hamit KAHYA, Zeki ORDU, Ergün ÇAVULDAK, Merih KAVUKÇUOĞLU, Mustafa ERDEMİR, İrfan METE ve Feyzullah BİLALI katılmıştık. Hilmi TAŞDEMİR bu toplantıda daha önceki olaylardan önce yapıtığı konuşmaya benzer beyanlarda bulundu, Eminönü araba vapurunun

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

batırılması için bu geminin kaldığı 1 Nolu havuz kapağına sabotaj yapılacağını bildirdi.Ayrıca bu toplantıya katılan arkadaşlara teker teker görev vermişti.O günkü sabotajı fiilen yapacak şahıslar ise Zeki ORDU, Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR idiler.Zeki ORDU o geçe tersanede gececi görevi ile kalacaktı.Bana verilen görev yine Azapkapı-Şişhane kapısındaki bekçilerin durumunu gözetlemekti.O gece ben görev verilen mahalde saat 02.00 de bulunacaktım.Anladığım şekli ile Hilmi TAŞDEMİR gözetleyicilik yapmamdan ziyade beni de olaya iştirak ettirmek istiyordu.Burada beklediğim sırada gece saat 03.30.-04.00 arasında Eminönü Vapurunun bulunduğu 1 Nolu havuz tarafından bir infilâk oldu. Havuz kapağı tarafından infilâkla birlikte yukarıya su yükseldi.Biraz sonra da su havuza dolmaya başladı.Olaydan bir gün önce sendikada Hilmi TAŞDEMİR yanında Hamit KAHYA da olduğu halde bana 20 binlirâ vermişti."

Dava sanıklarından Nerih KAVUKÇUOĞLU Emniyet ve Savcılık ifadelerinde eylemi şu suretle nakletmiştir :

". "...Adliyedeki bu görüşmeden tahminen 2 gün sonra Hilmi TAŞDEMİR bana birlikte Kadıköy'e geçip Münih birahanesinde oturduğumuz sırada Eminönü Araba Vapurunun bulunduğu havuz kapağına sabotaj yapacağımızı söyledi.Ve bu işten çok para alacağız, dedi....Hilmi TAŞDEMİR'e ben ancak teknik emniyet tertibatı içindeki lambaların gevşetilmesi veya kısa devre yapılması ile kule ve seyyar bekçilerin geliş gidiş yönlerini bildiririm dedi. Bunu müteakip Hilmi TAŞDEMİR, peki ben sana bu görevi ne zaman yapacağını bildirrim, demişti.Eminönü Araba Vapurunun bulunduğu havuz kapağına sabotaj yapılması gecesinden önceki mesai günü Hilmi TAŞDEMİR beni yanına çağırtmıştı.Bana burada sabotajın bu gece yapılacağını söyleyerek gemidekiteknik emniyet lâmbalarının gevşetilmesi işini yapmamı istedi. Ben de bu konuşmadan sonra gemi alçak kısımlarında bulunan teknik emniyet lambalarının duy ve klemenslerini gevşek hale getirdim.Ancak, gemi teknik emniyet lambalarının yanmaması halinde görevliler bu arızayı hemen düzeltebilirlerdi.Hilmi TAŞDEMİR'in yanına gittiğimde o gece Zeki ORDU'nun gececi kalacağını, sabotajı gerçekleştireceğini, kendisine Mustafa ERDEMİR ve Hamit KAHYA'nın yardımcı olacaklarını anlatmıştı."

Sanık Feyzullah BİNALI Emniyet ve Savcılık ifadelerinde, 1972 yılı Haziran ayı başında bir akşam sendika merkezinde toplandıklarını, Hilmi TAŞDEMİR'in kendilerine havuz kapağına sabotaj yapılacağını, arkadaşlardan birinin gececi kaldığı bir gece bu eylemin gerçekleştireceğini, bu işlemde çok para bulunduğunu söylediğini, kendilerinin de kabul ettiklerini,bu toplantıdan 3-4 gün sonra Hilmi TAŞDEMİR'in Cevat ZAMANOĞLU ile bulundukları bir sırada yanlarına gelerek sabotajın o gece yapılacağını ve Zeki'nin gececi kaldığını bildir-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI VAKFI

diğini, sabotajda görev almamasına rağmen Hilmi TAŞDEMİR'in kendisine 20 bin lira verdiğini beyan etmiştir.

Eminönü araba vapuruna yapılan sabotaj eyleminde görev almayan sanıklardan Ergün CAVULDAK da Emniyet ve Savcılık ifadelerinde eylem öncesi sendikada yapılan toplantıyı, Hilmi TAŞDEMİR'in havuz kapağının bomba ile yerinden oynatılacağını ve bombayı kendisinin sağlıyacağını söylediğini naklederek devamla, "Hilmi TAŞDEMİR sabotaj olayından önceki gün beni tersanede görerek, sabotajın ertesi günü geceleyin yapılacağını, Zeki ORDU'nun tersanede gececi kalacağını, Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR'in de mesaiye kaldıklarını, bu iki arkadaşın da Zeki ORDU'ya bombanın yerleştirilmesinde ve götürülmesinde yardımcı olacaklarını anlattı. Olaydan sonra Hamit KAHYA, Mustafa ERDEMİR, Zeki ORDU bombanın konulacağı yeri nasıl tesbit ettiklerini, bilahare Zeki ORDU'nun bombayı yerleştirerek sabotajın gerçekleştiğini anlatmışlardı" demiştir.

Dava sanıklarından İrfan MSTE Emniyet ifadesinde sabotaj o olayından sonra tersanede Hilmi TAŞDEMİR'i gördüğünü, havuz kapağına yapılan sabotajın bizim ekip tarafından yapılıp yapılmadığını sorduğunu, TAŞDEMİR'in hayretle yüzüne bakarak, "bu işi biz yaptık, Hamit KAHYA sana sus payı olarak 20 bin lira verecekti, sen bu parayı almadın mı? " diye sorduğunu söylemiştir.

Sanık Hamit KAHYA'nın Haliç Tersanesine havuzlanmak üzere gelecek Vapur olup olmadığını sorarak öğrendiği, eylemde bir iştirakinin bulunmadığı anlaşıldığından hakkında takipsizlik kararı verilen Ahmet TUNCER sanık sıfatı ile alınan Emniyet ve Savcılık ifadelerinde adı geçen sanık ile konuşmalarını özetle şu şekilde anlatmıştır :

"...Eminönü Vapurunun batırılması olayından önceki devrede yani Haziran 1972 ayı başlarında Tersaneden çıkarak Beyazıt'a gelmiştim. Safraköyü minibüsüne bindim. Aksaray'da tesadüfen aynı minibüse Hamit KAHYA da binmişti. Kendisi ile konuşmamızda sıkıntım olup olmadığını sorduğunda ben de evlendiğimi, geçim sıkıntısı içinde bulunduğumu söylemiştim. Safraköyde her ikimizde minibüsten indik o zamana kadar Hamit KAHYA'yı Safraköyde hiç görmemiştim. Sorduğumda Safraköyde abisinin evi olduğunu, oraya gideceğini söyledi. Ayrılmazdan önce ban "Ahmet sana bir sual soracağım, sizin Camialtı tersanesinden bizim Haliç tersanesine havuzlanmak için gelecek vapur var mı? " diye sordu, ben de Haliç Tersanesine havuzlanmak üzere gidecek olan Eminönü vapurunun tamirinde çalıştığım için, "bir hafta içinde Eminönü Araba Vapuru sizin tersaneye gelecek' dedim. Kendisinden bunu niçin sorduğunu sorduğumda, Hamit bana "bizim bazı düşüncelerimiz var, sen orasını boş ver" şeklinde cevap verdi. Ben de meselenin daha fazla üs-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

tünde durmadım. Bilahare ayrıldık... Bizim Hamit KAHYA ile ikinci karşılaşmamız 22.Haziran günü idi.O tarihte Eminönü vapuru Haliç'e gitmişti.Ancak bu ikinci karşılaşmamız sırasında vapurun batması olayı vukubulmamıştı.Bu karşılaşmamızda yanıma gelen Hamit KAHYA, maddi sıkıntın devam ediyor mu, paraya ihtiyacın var mı, diye sordu, ben de tabiî ki, çok ihtiyacım var, şeklinde cevap verdim.Cebinden çıkardığı dört tane 500 liralığı bana verdi.Ben de kendisine, Hamit bu ne parası diye sorduğumda, bana sonra anlarsın sen ihtiyacını gör, harca, cevabını verdi... Bu parayı bana verirken borç olarak değilde başka bir maksatla verip vermediğini o an düşünmemiştim...Eminönü araba vapurunun batırılm sı olayından sonra aynı tersanede çalıştığım arkadaşım Keleş BEBEK'in yanına gitmiştim. Onunla Marmara Gemisi yanması ve Eminönü'nün batması olaylarını konuştuğumuzda, Hamit KAHYA'nın Eminönü araba vapurunun tersaneye ne gün geleceğini sorduğunu, bazı d üşünceleri olduğunu belirttiğini, ayrıca istemeden para verdiğini düşünerek bu vapur sabotajı olayını Hamit KAHYA ve arkadaşlarının yapabileceklerinden şüphelendiğimi, ancak emin olmadığımdan kimseye birşey söyliyemediğimi, durumu ihbar edemediğimi KELEŞ'e anlattım. Ancak KELEŞ'e Hamit'in bana para verdiği hususunu söylememiştim."

Ahmet TUNCER'in şüphelerini açtığı Keleş BEBEK tanık sıfatı ile alınan ifadesinde, 1972 yılının Haziran ayının sonunda veya Temmuz ayının başında Ahmet TUNCER ile konuştüğunu, adı geçen şansın kendisine Hamit KAHYA ismindeki Haliç tersanesinde çalışan bir işçiden şüphelendiğini söylediğini ifade etmiştir.

Haliç tersanesinde işçi olarak çalışan Fadıl SÖZER tanık ifadesinde, havuz kapağına su dolarak Eminönü araba vapurunun battığı gece kendisi ile beraber gececi kalanlar arasında Zeki ORDU'nun da bulunduğunu, ayrı tezgâhta çalıştıklarını söylemiştir.

Olayı müteakip beş kişilik teknik kurul tarafından düzenlenen 5.Temmuz.1972 tarihli raporda,kapak üzerinde yapılan fiziki gözlemlerin kapağın patlayıcı madde ile alttan tahrip edildiğini ve basınç ile yukarı kalktığını ortaya koyduğu, deniz tarafından kapak sathı ile havuz taş zemini arasına veya çok yakınına birşey atılmış veya konmuş olduğunun anlaşıldığı, şarjın patlaması ile kapak sathında takriben 100X80 cm. ebadında bir yara meydana geldiği, aynı zamanda zemin ile kapak sathı arasındaki büyük basıncın tesiri ile kapağın bulunduğu statik durumu bozarak yukarı doğru hareket ettiği ve böylece havuzun içine su akımı başladığı, deniz tarafı ile taş havuzdaki su basıncı arasındaki dengenin meydana gelmeye başlaması ile kapağın yan dönerek havuz ile denizi tamamen açtığı belirtilmiştir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Mezkûr raporun sonuç bölümünde aynen şöyle denilmektedir :

"1- Yukarıda yapılan incelemelerin ışığı altında kapağın patlayıcı madde ile yerinden oynayarak olaya sebeb olduğu kanaatine varılmıştır.

2- Yaranın büyüklüğü ve kapak üzerine gelen kuvvetler gözönünde bulundurularak kullanılan patlayıcı maddenin TNT olması halinde tuzumlu şarj takriben 10 Kg. olarak hesaplanmıştır."

Görüldüğü gibi teknik kurulun olayı açıklayan raporu sanıkların birbirini teyit eden ifadelerine uymaktadır.

Haliç tersanesi Müdürlüğünün 20.11.1972 gün ve 11/A, 3202-9152 sayılı yazılarında 27.Haziran.1972 günü Hamit KAHYA ve Mustafa ERDEMİR'in mesaiye kaldıkları ve devam kartlarına göre saat 19.36 da tersaneden ayrıldıkları, Zeki ORDU'nun aynı günün gecesi gececi kaldığı bildirilmiştir.

Denizcilik Bankası T.A.O. Genel Müdürlüğünün 18.10.1972 gün ve Fen Md. 7/3062-28670 sayılı yazılarında havuzda yapılan tahribatın ve Eminönü Araba Vapuru ile 56 Nolu motorun batmasının 8 milyon 863 bin 400 lira zarara yol açtığı belirtilmiştir.

5- KASTAMONU ŞİLEBİ SABOTAJI :

Dava sanıklarından bazılarının Denizcilik Bankasına ait Kastamonu Şilebinde 22.Eylül.1971 tarihinde vukuagelen yangının da bir sabotaj eylemi olduğunu itiraf etmiş olmalarına rağmen, bu sanıkların ikrarları istikametinde ve olayın sabotaj olduğunu destekleyen bir delil bulunamamıştır.Bu sebep ve itibarla bu olayda sanıkların ikrarı havi ifadelerine yer verilecektir. Bu deliller mahkemenin takdirine muhtaç görülmüştür.

Sanık Kemal İREN gerek Emniyet ve gerekse Askerî Savcılığımızca tesbit olunan ifadelerinde bu olayı şu şekilde anlatmaktadır:

"... Tersane-İş Sendikası genel merkezi Kültür Sarayının yakılmasından sonra Kasımpaşa'da Filiz Düğün Salonunun bulunduğu binanın bir odasına nakledildi. Yukarıda söylediğim gibi öğrenciler ve diğer şahıslar aynı şekilde ideolojik mahiyette konuşmalara devam ediyorlardı.Ben de bu toplantılarda bulunuyordum.Tarihini şimdi kesin olarak hatırlayamıyorum, 1971 yaz başlarında Kastamonu Şilebi Haliç tersanesinde bakıma alınmıştı.Ben de bu gemide çalışmakta idim.Bu sıralarda mesaiden sonra sendikanın lokaline gitmiştim.Yaşar YILMAZ bana nerede çalıştığımı sordu, ben de Kastamonu şilebinde çalıştığımı söyleyince, bu gemide yangın çıkaracaksın, dedi. Ben böyle bir şey yapmayacağımı bildirerek lokalden çıktım merdivenlerden inmeye başlamıştım ki, Ali Ekber

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

KARAGÖZ ve Yaşar YILMAZ arkamdan geldiler Yaşar YILMAZ bana "ulan inek oğlu inek benim verdiğim işe nasıl itiraz edersin, bu işi yapacaksın" diyerek ayaklarıma tekme ile vurdu ve cebinden çıkardığı ustura olduğunu tahmin ettiğim kesici bir aletle çenemin altından kesti. Bu iz hala çenemde bellidir. Bunun üzerine korkup teklifi kabul ettim.Sana yarın bir oksijenci göndereceğim onunla planı uygularsın ve yangını çıkarırsın dedi.Ertesi günü bana şimdi soyadını hatırlamadığım Kenan isminde bir kaynakçı geldi ve bana bir kaynakçı istemişsin, dedi. Ben evet istedim diyerek yanıma çağırdım ve geminin kıç üstünde dümen rotlarının geçtiği bordada işimin olduğunu söyledim.Ben oraya gittikten sonra Kenan arkamdan geldi.Bordayı göstererek buradan 25 cm. karelik bir alanı kesmesini söyledim.Kenan bu saçın altından elektrik kabloları geçiyor yangın çıkabilir deyince, hiçbir şey olmaz mesuliyet bana aittir, dedim. Benim isteğim üzerine Kenan burayı kaynakla keserken saç altındaki elektrik kabloları tutuştu ve bir anda o kısımdaki elektrik kabloları ve tahta kaplamaları yanmaya başladı.Esasen ben yangının bu şekilde çıkacağını bilerek buradan parça kesmesini istemiştim.İlk tutuşma anında itfaiyeye haber vermemize rağmen hatırımda kaldığına göre tersane itfaiyesi ancak kırkbeş dakika sonra müdahale etti.Söndüremeyince şehir itfaiyesine bildirdiler ve yangın söndürüldü. Bu yangın olayından ötürü Kenan'ın ihmali görüldü ve mahkemeye verildi. Mahkemesi halen devam etmektedir. Beni şahit olarak hiç dinlemediler. Yaşar YILMAZ bu şahsı gönderdiğine ve benim de hiç celpedilmememe nazaran Kenan onların adamı olsa gerektir.Ben yangın çıktığı sırada mazotlu üstüpüler de görmüştüm.Ama bunları kimin koyduğunu bilemem."

Dava sanıklarından Mahmut Merih KAVUKÇUOĞLU da Emniyet ve Savcılık ifadelerinde Kastamonu şilebi sabotajında görev aldığını ikrar ederek şunları söylemiştir :

"... 1971 senesinin yaz başlarında birgün Hilmi TAŞDEMİR bana bizim Haliç tersanesindeki orta havuzun yanına kıçtan yanaşmış bulunan gemiye sabotaj yapmamızı, ufak çapta bir yangın çıkmasını sağlamamı, bu işte başka arkadaşların da görev alacağını söyledi. Hatırımda kaldığına göre geminin ismi Kastamonu idi.Ve yine hatırımda kaldığına göre görev alacak şahıslardan biri de Mustafa ERDEMİR idi. Ben Hilmi TAŞDEMİR'e hatırımda şimdi kesin olarak kalmadı,gün vererekmüsait olursam kaynak yapılan yer civarında ve oksijenle çalışılan kısımlara mazotlu üstüpü koyarım, dedim. Ve belirttiğim gün mezkûr şilebe girerek kazan kısmında boruların olduğu mahalde oksijen ve elektrik kaynağı yapılan bölgelere mazotlu üstüpüyü koyduğum gün şilepte yangın çıktı ve tersane itfaiyesi tarafından fazla büyümeden söndürüldü.Bu olaydan iki veya üç gün sonra Hilmi TAŞDEMİR beni evine

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

davet etti. Ben evini bulmakta güçlük çekeceğimi söyleyince, ben seni yarın görürüm, dedi ve ertesi günü kendi atölyesinde bana üç bin lira verdi."

Bu ifadelere mukabil sanıklardan Hilmi TAŞDEMİR, Yaşar YILMAZ, Ali Ekber KARAGÖZ ve Mustafa ERDEMİR Kastamonu Şilebi yangını ile bir ilgilerinin bulunmadığını söylemişlerdir.

Kemal İREN'in ifadesinde ismi geçen Haliç Tersanesi makine atölyesinde oksijen kaynakçısı olarak çalışan Kenan BÜLBÜLDERE Emniyet ve Savcılığımızca alınan ifadelerinde olayı şu suretle nakletmiştir :

"... Tarihini kesin olarak hatırlamıyorum.Kastamonu şilebinin yandığı gündü.Bu gemide büyük makinanın uzağında postabaşı Yaşar ÖZTÜRK, boru atölyesinde çalışan Bünyamin, çırağım Nuri KARA, borucu Seyfi, borucu Süleyman ve Borucu Mehmet öğleye kadar etfaiye ve teknik emniyet ekibi hazır olduğu halde çalışmıştık. Öğle tatilinden sonra çırağım Nuri KARA ile birlikte gemiye gittiğimde büyük makine yakınındaki saçları kaldırılmış olan kısımda bir boru üzerindeki vidası paslanmış bir kelepçeyi Bünyamin bana gösterdi ve oksijen lambasını yakarak bunu kesmemi söyledi.Ben kendisine itfaiye olmadan ve teknik emniyet tertibatı alınmadan söylenileni yapamıyacağımı ifade ettim.Bünyamin bu hususta ısrar etti ve seni postabaşı Yaşar ÖZTÜRK'e şikayet edeceğim, dedi. Bu konuda aramızda münakaşa çıktı. Bünyamin beni postabaşı Yaşar ÖZTÜRK'e şikayet etmiş, Yaşar ÖZTÜRK itfaiyeciler ve teknik emniyet amiri ile birlikte bulunduğumuz yere geldi ve söylenen işi yapmamı istedi. Teknik emniyet amiri ve itfaiye ekibi orada idi. Ben oksijen lambasını yaktım ve boru üstündeki paslanmış kelepçe vidasına doğru tuttum.O anda daha civata kesilmeden çok kuvvetli bir alev yüzüme ve tavana doğru fışkırdı.Kendimi geriye attım.Herkes kaçıyordu. Hemen güverteye koşarak oksijen borusunu kıvırdım ve aşağıya daha fazla oksijen gitmesine mani oldum.Yangın bir anda büyümüştü. Tersane itfaiyesi yangını söndüremeyince Beyoğlu itfaiyesi geldi ve söndürdü.Yangın mahallinde ben mazotlu üstübü görmedim. Karanlıktı. Ancak mazotlu üstübü bu şekilde alev çıkartamaz.Yangından sonra borucuların ustabaşısı Remzi kelepçeyi kestiğim borunun su borusu olduğunu bana söyledi. Yangından sonra Borucu Bünyamin'e ısrar etmesi dolayısıyle bu yangın çıktığı için çıkışmıştım.Bana bu konu üzerinde fazla durmamamı söyledi.Emniyette bana Kemal İREN'in resmini gösterdiler. Borucu Bünyamin'le çok samimidirler. Ben Hilmi TAŞDEMİR'i tanımam. Kemal İREN ile de ancak merhaba vardır, samimiyetimyoktur. Yangın çıktığı gün kendisini orada görmedim.Ben suçsuzum. Bilerek yangın çıkartmış değilim,eğer böyle bir iddia varsa bana iftira ediyorlar."

TÜSTAV SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Kenan BÜLBÜLDERE'nin yukarıdaki ifadesi üzerine sanık sıfatı ile ifadesine başvurulan Bünyamin GÜNER Emniyet ve Savcılık ifadelerinde olay ile bir ilgisinin bulunmadığını belirterek şöyle demiştir :

"Kastamonu şilebi Haliç Tersahesinde tamir edilmekte iken olay günü ben yangın çıkan Makine bölümündeki postada görevli idim. Postabaşımız Yaşar ÖZTÜRK Kaynakçı Kenan BÜLBÜLDERE, Çırağı Nuri KARA, Borucu Mehmet, Borucu Süleyman ABATAY, Borucu Seyfi ile birlikte ve ayrıca Teknik Emniyet Görevlisi ve İtfaiye hazır olduğu halde saat 11.45 'e kadar çalıştık. Öğleden sonra da saat 13.30 sıralarında postabaşı Yaşar ÖZTÜRK aynı ekibi topladı ve birlikte Kastamonu şilebi'ne gittik. Geminin makine dairesine inerek sabah çalışmış bulunduğumuz deniz suyu kiristia boruları yan tarafına geldik. Öğleden önce çıkarılması gereken borunun civatalarını sökememiştik ve postabaşının talimatı ile civatalar kaynakçı Kenan BÜLBÜLDERE tarafından kesilmişti. Öğleden sonra civatalar kesilmiş olarak bu boruyu çıkartmaya çalıştık. Ancak çıkaramadık postabaşı incelediğinde bir kelepçenin boruyu tuttuğunu tespit etti ve orada bulunan itfaiyeciye bu kelepçeyi lamba ile keseceğimizi, gerekli kontrolü yapmasını söyledi. İtfaiyeci kontrol etti ve göze çarpan yanıcı birkaç şeyi kenara attı ve kesilmesinde mahsur olmadığını belirtti. Kenan BÜLBÜLDERE oksijen lambasını yakarak kelepçeyi kesmeye uğraştığı sırada daha yeni başlamıştı ki, lâmbayı tuttuğu yerden ve saçlar altından biraz ilerdeki bir kısımdan alev fışkırdı ve etrafı sardı. İtfaiyeciye yardımcı olarak su kovaları ile yangını söndürmeye uğraştık ve ancak başaramayınca dışarıya kaçarak yardım talep ettik. Ancak şehir itfaiyesi geldikten sonra yangın kontrol altına alındı. Kelepçenin kesilmeye uğraşıldığı yer simtine ile bitişikti, yağlı ve mazotlu idi, herhalde yangın bu sebepten aniden büyümüş olması gerekebilir. Ben Kenan BÜLBÜLDERE ye kelepçeyi kesmesi için israr etmedim, kendisini zorlamadım, benim bu işlerle hiçbir alâkam yoktur."

Yukarıya özetle alınan ifadelerden başka Kastamonu şilebi yangınının sabotâj yolduğuna dair herhangi bir delil bulunamamıştır.

İstanbul Cumhuriyet Savcılığının 14.12.1972 gün ve 1972/ 177131 sayılı cevabî yazılarında, Kastamonu şilebinin 22.9.1971 tarihinde geçirdiği yangın sebebiyle yapılan hazırlık tahkikatı neticesinde 6.10.1971 gün ve 1971/31180 HZ. ve 1971/19971 esas sayılı iddianame ile İstanbul 2.Asliye Ceza Mahkemesine sanıklar Kenan BÜLBÜLDERE ve Yaşar ÖZTÜRK haklarında yangına sebebiyetten dava açıldığı ve davanın halen görülmekte olduğu bildirilmiş ve olayla ilgili

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

raporlar tutanak ve iddianame gönderilmiştir.Mezkûr iddianamede "Kasımpaşa tersanesinde tamir edilmekte olan Kastamonu şilebinin makina dairesinde oksijen kaynağı yapmakta olan sanıkların, çalıştıkları yere çok yakın bıraktıkları yağlı üstüpülere kor halindeki demir parçalarının sıçraması neticesi çıkan yangınla makina dairesinin kısmen yanmasına sebebiyet verdikleri" belirtilmiştir.Görüldüğü gibi, yağlı üstüpülerin oksijen kaynağı yapılan yere bırakılmış olması ve yangına bunun sebebiyet vermesi sanıklardan Kemal İREN ve Merih KAVUKÇUOĞLU'nun ifadelerini kısmen teyit etmektedir.

3 Denizcilik Bankası T.A.O. Genel Müdürlüğünün yukarıda tarih ve sayısı verilen yazılarında 22.Eylül.1972 günü Kastamonu şilebinde vukuagelen yangın neticesi 276 bin 775 lira z rarın doğduğu bildirilmiştir.

D E L İ L L E R :

Sanıkların birbirini tanamlayan ve doğrulayan Emniyet, Askerî Savcılık ve tutuklanmaları sırasında Askerî Mahkeme huzurunda verdikleri ifadeleri,

Sanık sıfatı ile ifadeleri alınan ve haklarında Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı verilen Ahmet TUNCER, Engin GÜNÇE, Ömer Lütfü DENİZ, İrfan TAN, Kenan BÜLBÜLDERE ve Bünyamin GÜNER',Kemal Zeki DEMİRTÜRK'ün Emniyet,Askerî Savcılık ve Askerî Mahkemedeki ifadeleri,

Keleş BEBEK ve Fadıl SÖZER'in tanık sıfatı ile alınan ifadeleri,

Sanıkların iş yerlerinde, evlerinde ve Tersane-İş Sendikasında yapılan aramaların zabıtları, yasaklanmış yayınları ve emanete alındığını belirtir Savcılık emanet memuru yazıları ve makbuzları, Tersane-İş Sendikasının bildirileri, seminer çağrıları, gazete küpürleri, sabıka ve nüfus kayıtları,

Kültür Sarayı sabotajı akabinde Cumhuriyet Savcılığınca bilirkişi tensip ve tayin olunan Prof. Rebiî GORBON, Prof.Fikret NARTER,Prof.Moiz ESKENAZİ, Doç.Dr.Nevzat ÖNAL, Doç.Dr.Bingöl ALPMAN, Yangın uzmanı Yüksek Mühendis Mümtaz ÇORUH, Elektrik Yüksek Mühendisi Önder BANKAL'dan kurulu heyetin verdiği bilirkişi raporu ve ekleri, plânlar, krokiler, şemalar, resimler ve raporlar, yangın akabinde Cumhuriyet Savcılığınca tanzim olunan tutanaklar, İtfaiye yangın raporu, Cumhuriyet Savcılığının keşif tutanağı, Topkapı Sarayı Müzesi Müdürlüğünün 3.6.1971 günlü yanan tarihi eserler karşılığı sigorta şirketinden 171 bin lira alındığına dair yazısı, Topkapı Sarayı Müzesi Müdürlüğünün 7.12.1972 gün ve 862.5-3000 sayılı yazısı,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Marmara Gemisi yangını olayında 5.3.1972 tarihli keşif zabıt varakası, aynı tarihli Cumhuriyet Savcılığının tahkikat zabıtları, itfaiye postabaşısının 5.3.1972 günü saat 03,00 de Tersane bekçileri tarafından yangın ihbar edildiğini ve yapılan müdahaleleri belirtir raporu, Ulaştırma Bakanlığı Marmara Bölgesi Liman ve Deniz İşleri Müdürlüğünün 21.8.1972 tarihli raporu, Marmara Gemisi Kaptanının 6.3.1972 tarihli raporu, Gemi jurnalı, 4-5 Mart 1972 Marmara Gemisi nöbetçi listesi, Marmara Gemisi zabitan ve mürettebat listesi, Denizcilik Bankası T.A.O.Genel Müdürlüğünün 9.3.1972 gün ve 9/4282 sayılı yazısı ve ekleri, Denizcilik Bankası T.A.O.Genel Müdürlüğünün 11.3.1972 gün ve 11/A.508-2068 sayılı yazısı ve ekleri,Cumhuriyet Savcılığınca bilirkişi tayin edilen Yangın Uzmanı Mümtaz ÇORUH'un 13.3.1972 tarihli raporu, Nöbetçi Memurunun Emniyet Müdürlüğüne verdiği 6.3.1972 tarihli rapor, Ekipler Amirinin olay hakkındaki raporu, B-Grubu amirinin 6.3.1972 tarihli raporu, Marmara Gemesinin yanarak batmasını müteakip tanzim olunan tarihsiz idari tahkikat raporu, Geminin yüzdürülmesini müteakip Askerî Savcılığımızca bilirkişi tayin edilen Prof.Moiz ESKENAZİ, Prof.Mesut SAVCIve Yangın Uzmanı Mümtaz ÇORUH'tan kurulu heyetin 23.1.1973 tarihli bilirkişi raporu, 8.1.1973 tarihli idarî tahkikat heyetinin raporu, Denizcilik Bankası Haliç Tersanesi Müdürlüğünün 2.1.1973 gün ve 3573/10005 sayılı yazıları ve ekli kroki, Marmara Gemisinin plân fotokopileri, resimler,

Eminönü Araba Vapuru sabotajında 5.7.1972 tarihli tahkikat heyeti raporu, ekindeki resimler, krokiler, kapağın dizayn resmi, Denizcilik Bankası Haliç Tersanesi Müdürlüğünün 20.11.1972 tarihli ve 11/A.3202-9152 sayılı yazısı.

Kastamonu şilebi yangını olayında İstanbul Cumhuriyet Savcılığının 14.12.1972 gün ve 1972/177131 sayılı yazısı, 6.10.1971 gün ve 1971/31180 Hz. ve 1971/19971 esas sayılı Cumhuriyet Savcılığı iddianamesi ve ekli raporlar ve tutanak.

S U Ç U N K A N U N Î U N S U R L A R I :

T.C.K.nun Devletin şahsiyetine karşı işlenen cürümler faslında yer alan 146 ncı maddede, Anayasa'nın tamamını veya bir kısmını tağyir,tebdil veya ilgaya teşebbüs edenler ve bu suça fer'an iştirak edenler cezalandırılmak suretiyle fiilleri suç kabul edilmiştir.Bu maddede korunan menfaat devletin varlığı ve anayasa nizamıdır.Anayasa nizamının gayri meşru yollarla bozulması, değiştirilmesi ve yok edilmesi önlenilmek istenmiştir.Anayasa Nizamı kavramı ile devletin kuruluşu (Siyasi,ekonomik,sosyal temel organları) ile egemenlik hakkı (yasama, yönetme ve yargı olmak üzere üç kuvvetten mürekkep) ve temel hak ve

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

hürriyetlerı düzenleyen hukuk kuralları anlaşılmak gerekir.Bu suç hukuk tekniği yönünden bir tehlike suçudur.Her devlet varlığına kasteden fiilleri önlemek için ceza kanunlarına müeyyideler koymuştur.

T.C.K.nun 146 ncı maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti Teşkilâtı Esasiye kanununun tamamını veya bir kısmını tağyir ve tebdil veya ilgaya.... cebren teşebbüs edenler," hükmü yer almıştır.Devletin varlığına yönelen fiiller cezalandırıldığından ve tehlike suçu niteliği taşıdığından teşebbüs hali dahi tamamlanmış suç gibi kabul edilmiştir. Bu maddedeki teşebbüs T.C.K.nun 61 ve 62 nci maddelerinde tarif edilen tam ve eksik teşebbüs hallerinden daha geniş bir anlam taşımakta, tam ve eksik teşebbüs tefriki yapmaksızın bu halleri kapsamaktadır.

Teşebbüs hareketinin, Anayasanın tamamını veya bir kısmını tağyir,tebdil ve ilgaya yönelmiş olması gerekir.Faillerin bu kasıtla başladıkl rı icra hareketlerinin maddi veya manevi cebrî nitelik taşıması, yani haksız ve hukuka aykırı olması, suçta kullanılan vasıtaların elverişli bulunması suçun maddi unsurlarındandır.Faillerin Anayasa düzenimize karşı yönelen icra başlangıcı sayılabilecek fiilleri bilerek ve isteyerek işlemiş olmaları, yani genel kast suçunmmanevi unsurunun teşekkülü için yeterlidir.

Genel olarak iştirak hükümlerinin dışında 146 ncı maddenin 2 ve 3 ncü fıkraları ile fer'i iştirak durumları özel hükümlere bağlanmıştır. Bu fıkralar karşısında genel iştirak hükümleri ancak aslî iştirak bakımından uygulanabilir.İştirakin unsurları, yani,1. Birden fazla failler tarafından yapılan müteaddit hareketler, 2. Hareketin illî bir değer taşıması, 3. İştirak iradesi, 4. Bir suçun icrasına başlanması ve bunun bütün şerikler için aynı olması, 146 ncı maddenin 2 ve 3 ncü fıkralarının uygulanmasında da aranacaktır.Ancak neticeleri bakımından özel hükümler getirilmiştir.

Bu davada 146 ncı maddenin 2 nci fıkrasının uygulanması talebi bulunmayacağından 3 ncü fıkraya temas etmek gerekmiştir. 1964 yılında 15 sayılı kanun ile maddeye eklenen bu fıkraya göre fer'i iştirak hallerinde 65 nci maddeye göre verilmesi gereken ceza indirilmiştir.Fıkranın uygulanabilmesi için 1 nci fıkrada gösterilen suça ait unsurların tahakkuku ve fer'î iştirak şekillerinden birinin mevcudiyeti aranacaktır ve bu fıkra aslî iştirak ve 146/2 maddesi dışında kalan bütün halleri kapsamaktadır.

T.C.K.nun 146 ncı maddesinde yer alan Anayasayı ihlâl cürmünün unsurlarına kısaca değindikten sonra sanıkların fiillerinin hukukî değerlendirilmesine, vasıf ve maiyetlerinin tayin ve tavsifine geçebiliriz.

Tersane-İş Sendikasının kurulmasından sonra giderek bu

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

sendika merkezinde sosyal sınıflardan birinin diğeri üzerinde tahakkümünü tesis etmeye ve sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya ve memleket içinde müesses iktisadî veya sosyal temel nizamları devirmeye matuf bir cemiyet teşekkül etmiştir. Marksist-Leninist-Maoist fikirleri benimseyen sanıklar bu fiili işbirliği içersinde şehir gerillası eylem biçimlerinden sabotajları uygulamaya geçmişlerdir.

Tersane-İş sendikasında Marksist-Leninist teorik dersler verilmiş, seminerler düzenlenmiş, sohbet toplantılarında telkînî konuşmalar yapılmış, Marksist-Leninist eserler dağıtılmış ve birlikte okunmuştur. Bu suretle ülkemizde Marksist-Leninist bir düzenin, yani komünist rejimi gerçekleştirmek amacıyle bir örgüt oluşmuştur. Bu örgüt mensupları yeterli bir teorik eğitimden, Marksist-Leninist bir bilinçlenmeden sonra Kültür Sarayı, Marmara Gemisi, Eminönü Araba Vapuru, Kastamonu Şilebi sabotajları ile cebri icra hareketlerine girişmişler, Anayasa düzenini değiştirmeye teşebbüs etmişlerdir. Örgüt mensubu bazı sanıklar ise işçilere Marksist-Leninist bilinç vermek yolundaki faaliyetin dışına çıkmamışlardır. Bunların T.C.K.nun 141 nci maddesini ihlâl ettikleri kabul olunmuştur. Askerî Yargıtayın müstakar içtihatları muvacehesinde 141 nci maddeyi ihlâl niteliği taşıyan bir örgütün oluşmasından sonra Anayasayı ihlâl fiiline geçilmesi müterakki suç mahiyetindedir. Ancak yukarıda belirtildiği gibi Tersane-İş sendikası merkez olmak üzere Türkiye'de proleterya diktatörlüğünü tesis amacıyla bir araya gelen, bu yöndeki faaliyetleri ile fiili işbirliğinde bulunan, bu meyanda programlı olarak devrimci eğitim çalışmaları yapan bazı sanıklar netice suçun ihlâline yönelmiyerek T.C.K.nun 141 nci maddesinin ihlâli çerçevesinde kalmışlardır.

Komünizm düzeninin getirilmesinin ise, hür ve demokratik bir düzen Anayasası olan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının değiştirileceği anlamına taşıdığı bir gerçektir ve her türlü şüphe ve tereddütten uzaktır. Sanıkların fiilleri Marksist-Leninist bir düzen kurmayı amaçladığından Anayasa düzenimizin değiştirilmesine yönelmiştir. Fiillerinin politik ve ideolojik hedefi, devleti ekonomik yönden güçsüz kılmak, zaafa uğratmak, toplumda anarşi ve terör yaratmak, tedhişlerin sayısına arttırmak, kamu oyunu devletin zaafiyetine inandırmak ve güvensizliğe itmek, kitleleri yıldırmak, buna karşılık kendilerinin güçlülüğüne inandırmak, politik yollarla da hazırlanacak uygun ortam içinde şiddet hareketlerinin benimsenmesini sağlamak, halkın şiddet eylemlerine ve dolayısı ile sabotajlara katılmasını ve sürdürmesini temin etmek ve netice itibariyle ihtilâl ortamını yaratmaktır. Bu kasıt altında örgütlenerek sabotaj eylemlerinde bulunmuşlardır. Eylemleri

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Marksist-Leninist bir düzenin Anayasa düzenimiz yerine ikamesi ve bu suç işleme kararı ile Anayasanın değiştirilmesi suçunun tamamlanmasına matuftur.Sanıkların fiillerinde T.C.K.nun 146 ncı maddesinin aradığı teşebbüs hali gerçekleşmiştir.Sanıklar Anayasa düzenini değiştirme kastını taşıyan sabotaj fiilleri ile icraya başlamışlardır. ve bununla netice doğmuştur.Fiillerinin tek tek değerlendirilmesi mümkün değildir. İcra başlangıcı sayılacak hareketleri tek bir hedefe yönelmiştir.Ayrıca, fiilleri haksız ve hukuka aykırı bulunduğundan cebri bir nitelik taşımaktadır.Zira, Anayasanın hukukî iradesine aykırı her değişiklik cebrîlik kavramını oluşturmaktadır.

Sanıkların suçta kullandıkları vasıtaların, yani sabotaj eylemlerinin elverişli olup olmadığının tayininde ülkenin ekonomik, siyasi ve sosyal durumu,suçun mahiyet ve işlenme tarzı, aynı amaca yönelen örgütlerin yaptığı Anayasayı ihlâl fiillerindeki amaçta birlik ve birbirini tamamlama, gücüne güç katma olanağı, aynı strateji ile bazı ülkelerde Marksist-Leninist düzenlerin kurulmuş olması, yani tarihi oluşum ve gelişim gözönüne alınmalıdır.Gerilla eylemleri ile devlet, kuvvet, itibar ve otoritesinin zayıflayacağı, zedeleneceği, halkta bu fiillerin kendi yararına yapıldığı ve devletin zaaf içinde bulunduğu intibanın uyanacağı, halkın sempatisinin ve neticede bu fiile katkısının sağlanacağı, devam eden tedhiş ve terör hareketlerinin ihtilâle dönüşeceği düşünülmüştür.Şehir gerillası taktiği gereği sanıklar tarafından ortaya konulan her bir sabotaj eylemi suça temel teşkil eden elverişli vasıtadır.

Carlos Mariğella'nın "Şehir Gerillası" isimli kitabında, sabotajların amacının, yoketmek, düşmanın candamarını zayıflatmak olduğu belirtilerek, hareketin halk arasına yayılacağı ileri sürülmekte, çalıştıkları fabrikaları ve kullandıkları makinaları çok iyi tanıdıklarından sanayii sabote etmek işlemleri için en uygun unsurların işçiler olduğu kaydedilmektedir.

Castro ve Guevera'nın gerilla hocası olarak tanıtılan Alberto Bayo'nun "Gerilla Nedir" isimli kitabında da sabotajların nasıl gerçekleştirileceği belirtilerek, işgücünü felce uğratabilmek için elden gelen herşeyin mutlaka yapılması tavsiye edilmektedir.

Görüldüğü gibi sabotajlar şehir gerillası eylem biçimlerindendirler.Amaç, ülkemizi ekonomik çöküntüye uğratarak bu hareketlerin halk arasına yayılmasını temin etmektir. Esasen bu gün artık olaylara kesin teşhis konmuş, amaçları, hukukî mahiyet ve vasıfları tesbit olunmuştur.

Sabotaj olaylarında sanıkların iştirak durumları özellik arzettiğinden üzerinde durmak gerekmiştir.Sabotaj eylemlerinde icra hareketlerinden sayılan birtakım faaliyetlerde bulunan veya icra

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Hareketlerini yapan faillerle doğrudan doğruya işbirliği yapan sanıklar aslî maddî faillerdir. Bunların hukukî durumları açıktır.

Fer'i iştirakte ise, failler suçun icrasına katılmamakta, suçun icrasını kolaylaştıracak illî değer taşıyan fiil ika etmektedirler. Failin fiilinin ne zaman aslî ne zaman Fer'î sayılacağını müşahas olay gözönüne alınarak kesinlikle ayırdetmek mümkündür. Sabotaj eylemlerinde gözcülük yapanffaillerin fiilleri icra hareketlerinin yapılması bakımından önemli bir illî değer taşımamaktadır. Gözcülük faaliyeti icra hareketinin dışında kalmakta, suçun icrası için gerekli fiilî bir işbirliği durumu arzetmemekte, suçun icrasını kolaylaştırmaktadır. Bu sebeple gözcülük yapan faillerin müzaharet ve muavenette bulunarak suçun icrasını kolaylaştırdıkları, fer'î maddî şerik oldukları kabul edilmiştir.

Sabotaj eylemlerinin ifası için yapılacak eylemi gösteren ve isteyen, bu amaçla sabotaj ekibine para veren, istenen eylemde ve para naklinde aracılık yapan sanıkların durumu ise azmettiren olarak değerlendirilmiştir. T.C.K.nun 64 ncü maddesinin 2 nci fıkrasında "başkalarını cürüm ve kabahat işlemeye azmettirenlere dahi aynı ceza hükmolunur" denilmektedir. Bu sanıklar aslî faillerin suç işlemelerine âmil olmuşlar, muayyen bir fiili gerçekleştirmeleri için yapılacak eylemi göstererek ve para vererek suç işleme niyet ve kararını aslî faillere verdirtmişlerdir. Kendi iradelerini bizzat veya aracı kullanarak açığa vurmuşlar, maddi hareketlerde bulunmağa şerikleri sevketmişler, bu suretle illetler serisinde müessir bir şekilde yer almışlardır. Aslî failleri azmettirmek üzere bir aracının azmettirilmesi durumu da olayda yer almaktadır. Buna doktrinde azmettirmeye azmettirme veya dolayısı ile azmettirme denilmektedir. Sabotaj icra hareketlerini yapan sanıkları bu fiili işlemeye azmettiren veya azmettirmeye azmettirilen sanıklar aslî manevî şeriklerdir.

Sanıkların fiilî ve hukukî durumlarının ayrı ayrı tesbit ve tayinine gelince :

1- Hilmi TAŞDEMİR : 2.Haziran.1970 tarihinde kurulan Tersane-İş sendikasının genel başkanı olan bu sanık adı geçen tersanede oluşan sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye matuf cemiyetin kurucusu, faaliyetlerini tanzim ve sevk ve idare edicisidir. Bu örgütün giriştiği Anayasa'nın tamamını veya bir kısmını tebdil, tağyir ve ilgasına cebren teşebbüs suçunun icra hareketleri niteliğindeki Kültür Sarayı, Marmara Gemisi, Emimönü Araba Vapuru, Kastamonu Şilebi sabotajlarında fiilî lider ve organizatör durumundadır. Bu eylemleri plânlamış, kendilerine para ve direktif

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

vermek suretiyle azmettiren sanıklarla temasları yürütmüş, eylemler sırasında da diğer aslî faillerin yanında yer alarak bu sanıkları kontrol etmiş, gözcü olarak görev almıştır.Anayasa'nın tebdil, tağyir ve ilgasına cebren teşebbüs suçunun aslî maddî failidir.

2- Zeki ORDU : Kültür Sarayı sabotajında yanıcı maddeyi Saray'ın içinde bekleyen sanıklara ulaştırmış, gözcülük yapmış, Marmara Gemisine girerek mazotlu üstüpüleri tutuşturmak suretiyle yangını başlatmış, Haliç Tersanesi 1 Nolu havuzuna bomba koyarak kapağın yerinden oynamasına ve Eminönü Araba Vapurunun batmasına yol açmış, bütün bu eylemleri Marksist-Leninist bir düzeni amaçlıyarak, sabotajların şehir gerilla eylemlerinden olduğunu bilerek ve para alarak yapmıştır.Hilmi TAŞDEMİR başkanlığındaki THKC hücresine de girmiştir. Anayasanın ihlâli cürmünde aslî maddî faildir.

3- Hamit KAHYA : Tersane-İş Sendikasının genel sekreteri olarak yöneticilerindendir. Bütün sabotaj eylemlerinin organizasyonunda Hilmi TAŞDEMİR'e yardımcı olmuştur.Tersanedeki devrimci eğitim dersleriyle Marksist-Leninist bilinçe ulaşmıştır. Eylemlerini bu bilincin ışığı altında, bu tür bir düzeni amaçlıyarak yürütmüştür. Kültür Sarayında yanıcı maddeyi Saray'ın içinde görev alan sanıklara teslim eden ekipte görev almış ve gözcülük yapmıştır, Marmara Gemisi D güvertesine girerek mazotlu üstüpüleri tutuşturmuş ve yangın çıkartmıştır. Eminönü araba vapurunun batmasındanl Nolu havuzun kapağına bomba yerleştirenlerden biridir. Aslî fail olarak Anayasa nizamının ihlâli cürmünü işlemiştir.

4- Mustafa ERDEMİR : Tersane-İş sendikası merkez olmak üzere kurulan ve Anayasanın ihlâli eylemine girişen örgütün ika ettiği bütün sabotaj eylemlerinde fiili bizzat irtikap eden, yani aslî maddî fail olarak yer almıştır. Kültür Sarayında yanıcı maddeyi yangını başlatacak sanıklara ulaştırmış ve gözcülük yapmış, Marmara Gemisi yangınında gemiye girerek mazotlu üstüpüleri tutuşturmak suretiyle yangını başlatmış, Eminönü araba vapurunu batırmak için 1 Nolu havuz kapağına konacak bombayı olay günü mesaiden sonra Hamit KAHYA ve Zeki ORDU ile birlikte kapak yakınında denize sarkıtarak bağlamış, her üç sabotaj eyleminde de önemli derecede rol oynamıştır.İfadelerinde uygulanan devrimci programla Marksist-Leninist bilince ulaştığını ve eylemler sırasında bu bilinçle ve kasıtla hareket ettiğini ikrar etmiştir.

5- Ergün SARAÇ : Kültür Sarayı ve Eminönü Araba Vapuru sabotajlarında Tersane-İş sendikasındaki sabotaj ekibinin fiili lideri Hilmi TAŞDEMİR ile sabotaj direktifini ve parayı veren üst örgüt mensupları arasında temasları sağlamış, Tersane-İş sendikasında yürütülen

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

devrimci eğitim programına katılarak işçilerin Marksist-Leninist bilinç kazanması yoluada çaba göstermiş, alınan kararlarda ve sabotaj plânlarında etkili olmuş, Kültür Sarayı sabotajından önceki günlerde Hilmi TAŞDEMİR ile müteaddit defalar buluşarak Saray'a sabotaj yapılması hususunu telkin etmiş, parayı ve yanıcı maddeyi sabotaj ekibine ulaştırmış, keza Eminönü Vapuru sabotajında da eylem direktifini, parayı ve su altında patlayıcı bombayı sabotaj ekibine vermiştir.Osman KİPER'in ifadesinden anlaşıldığına göre üst örgütün şehir gerillası eylemlerini yürüten İrfan SOLMAZER'in talimatı ile hareket etmiş, bu meyanda Osman KİPER ve sanık Yücel YAMAN ile temasları sürdürmüş, üst örgütün emirlerine uygun olarak sabotajeylemlerinin konulmasını sabotaj ekibine telkin etmiş,ayrıca bu ekibin suç işleme kararını alm sında yardım etmek üzere önemli miktarda paranın tesliminde aracı olmuş, yukarda belirtildiği gibiher iki eylemde de bombayı temin ve teslim etmiştir. Bu sanığın hukukî durumu gerek aslî maddî ve gerekse aslî manevî şerik tariflerine uygun bulunmaktadır.Zira aslî maddî iştirak şekillerinden biri olan T.C.K.nun 65/son maddesinde "bu maddede yazılı fiillerden birini işleyen kimselerin iştiraki inzamam etmeksizin fiilin irtikabı mümkün olamıyacağı sabit olan hallerde" o kimsenin tenzilattan istifade edemiyeceği kaydedilmiş bulunmakdadır. Doktrinde zaruri fer'i iştirak denilen bu iştirak hali aslında aslî maddî iştiraktir.Adı geçen sanık aynı zamanda sabotaj eylemlerini aldığı talimat gereği sabotaj ekibine telkin etmek suretiyle azmettirmeye azmettirilen olarak aslî manevî şeriktir.Ancak sanığın aslî maddî iştirakinin düşünülmesinin fiili durumuna daha uygun olduğu neticesine varılmıştır.

6- Hasan Sabri KISAR : Tersane-İş sendikasında sanık işçilere devrimci eğitim dersleri vermiş, sendikanın afiş ve bildirilerinin yazılmasında ve dağıtılmasında yardımcı olmuş, seminerler, açık oturumlar ve sohbet toplantıları ile işçilerin Marksist-Leninist felsefeye inanmalarını ve bağlanmalarını sağlamış, Kültür Sarayı sabotajının plânlanmasında bulunmuş, eyleme katılanaklara plân üzerinde izahat vermiş, Kültür Sarayının yakılmasında diğer öğrenci sanıklar Levent YILMAZ, Yaşar YILMAZ, Ali Ekber KARAGÖZ ile birlikte görev alarak sahnenin Sofito kısmında yanıcı maddeyi ateşlemiştir. Bilimsel sosyalizmi eylem klavuzu edinen sanık bu fiilleri ile aslî maddî faildir.

7- Levent YILMAZ : Bu sanık da kuruluşundan itibaren Tersane-İş Sendikasımensubu sanık işçilerle örgütsel bir çalışma içine girmiştir.İfadelere göre Kültür Sarayı sabotajının plânlayıcılarındandır. Kültür Sarayının yakılmasından önce eyleme katılacak işçi sanıklara hitaben şiddet eylemlerini telkin eden mahiyette konuşma yapmıştır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Olay sırasında Kültür Sarayının elektrik santralında arıza çıkarması için Ergün CAVULDAK'a talimat vermiş, Hasan Sabri KISAR ve Ali Ekber KARAGÖZ ile birlikte sahnede yangını başlatmış, yangını çıkardıktan sonra yine santral odasına dönerek CAVULDAK'tan kısa devre yapmasını istemiştir. Anayasa nizamını ihlâli cürmünde aslî maddî faildir.

8- Mehmet Yaşar YILMAZ : Tersane-İş sendikasının kuruluş çalışmalarından itibaren sendika mensubu işçi sanıklarla ilişkiler kurmuş, sendika kurulmasını ve bunun devrimci bir nitelik taşımasını teşvik ve telkin etmiş, kurulduktan sonra öğrenci sanıklarla işçi sanıkların sendika merkez olmak üzere sosyal bir sınıfın tahakkümünü tesis etmek amacıyla programlı ve örgütsel bir çalışma içine girmelerinde ve fiili işbirliğine bulunmalarında müessir olmuş, kendisi de bu faaliyetlere katılmıştır. Kültür Sarayı sabotajında santralda görev alarak elektrikçi sanık Merih KAVUKÇUOĞLU'nu yapacağı işlem hususunda talimat vermiş, sahnede yangın başlayıncaya kadar elektrik aksamının bozulması faaliyetinin başında bulunmuş, eylemin plânlanmasında yer almıştır. Marksist-Leninist bir kişiliğe sahip olan sanık müsnet suçta aslî maddî faildir.

9- Ali Ekber KARAGÖZ : Sabotaj ekibinin öğrenci kesiminde yer almıştır. Tersane-İş sendikasında oluşan sosyal bir sınıfın tahakkümünü amaçlayan örgütte işçilerin Marksist-Leninist bilinç kazanması için çaba göstermiştir. Kültür Sarayının yakılmasından önce sendikada yapılan toplantıda işçi sanıkların ekonomik durumlarını istismar ile kin ve hasmet duygularını beslemiş, Kültür Sarayının sabotajını plânlamış, eylemden önce Saray'da inceleme yapmış ve eyleme katılacaklara bu incelemelerinin neticesini anlatmış, olay sırasında kendilerine ulaştırılan yanıcı maddeyi Hasan Sabri KISAR ve Levent YILMAZ ile birlikte sahnenin Sofita kısmında ateşlemek suretiyle yangını başlatmıştır. Anayasanın tebdil, tağyir ve ilgasına cebren teşebbüs suçuna aslî fail olarak katılmıştır.

10- Osman KİPER : Ergün SARAÇ'ın Emniyet ve Savcılık, kendisinin Emniyet ifadelerine göre Kültür Sarayı sabotaj eyleminin tahakkuku maksadı ile İrfan SOLMAZER'den talimat alarak Ergün SARAÇ'a teşvik ve telkinde bulunmuş, SOLMAZER'den alınan paranın sabotaj ekibine ulaşmasını sağlamıştır. Kültür Sarayına sabotaj yapılmasına karar veren ve varlığı ifadelerden istihraç edilmekle birlikte teşkilâtı hakkında delil bulunamıyan ve ortaya konulamıyan Marksist-Leninist bir üst örgütün, bu kararını uygulamakla görevlendirilen İrfan SOLMAZER'in bu eylem için sanık Osman KİPER ve Ergün SARAÇ'ı azmettirdiği anlaşılmaktadır. Osman KİPER Ergün SARAÇ vasıtası ile sabotaj ekibini cürüm ikasına azmettirmek üzere İrfan SOLMAZER tarafından azmettirilmiştir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Anayasanın ihlâli cürmünde aslî manevî şeriktir. Bu sanık hakkında en önemli delil Ergün SARAÇ'ın ifadesi ve emniyetteki ikrarıdır.

11- Yücel YAMAN : Sanık Ergün SARAÇ ifadelerinde Eminönü Araba Vapuru sabotajının kendisine Yücel YAMAN tarafından telkin edildiğini ve bu sanıktan talimat ve para alarak sabotaj ekibinin lideri durumundaki Hilmi TAŞDEMİR ile temas ettiğini, talimat ve parayı aktardığını, plânın yapılarak sabotaj eyleminin gerçekleştirdiğini beyan etmiştir.Sanık Yücel YAMAN gerek Emniyet ve gerekse Savcılık ifadelerinde Ergün SARAÇ'ın beyanlarını teyit etmemiştir. Anayasanın ihlâli cürmünde hukuki durumu azmettiren olarak değerlendirilen ve manevi aslî şerik olduğu kabul edilen sanık Yücel YAMAN hakkında sanık Ergün SARAÇ'ın ifadesinden başka bir delil bulunmamaktadır.

12- Avni DENİZ : Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi üyesi olarak devrimci işçileri örgütleme ve şiddet eylemleri içine sokma görevi aldığı anlaşılan Avni DENİZ, Hilmi TAŞDEMİR ile tanıştıktan sonra sendika mensubu işçiler arasında THKC'ne bağlı bulunan hücreler kurulmasını teklif etmiş, Hilmi TAŞDEMİR de kendi başkanlığında sanık işçilerden Feyzullah BİGALI, Cevat ZAMANOĞLU ve Zeki ORDU ile birlikte ilk hücreyi oluşturmuştur. Hilmi TAŞDEMİR ile devrimci parelelde çok yakın ilişkiler kuran sanık Avni DENİZ Tersane-İş sendikasında işçilerin Marksist-Leninist bilince ulaşmalarını temin etmek maksadıyla da faaliyet göstermiş ve bu meyanda Tersane-İş sendikası mensubu sanıkların Kültür Sarayı sabotajını yaptıklarını öğrenmiştir.Kendi ifadesine göre diğer taraftan sanıklardan Nuri YAZICI ve Vahap MUTLUGÜN ile tanışarak yakın ilişkiler içine giren Avni DENİZ bir sabotaj ekibi ile temas kurduğunu beyan etmiş, bunun üzerine de tersanede dış hatlara çalışan bir gemiye sabotaj yapılması talimatını almıştır. Tersane-İş sendikasında sanık işçilerden kendi örgütü adına bir sabotaj eyleminin yapılmasını isteyen sanık Avni DENİZ daha sonra temaslarını Hilmi TAŞDEMİR ile sürdürerek Marmara Gemisine sabotaj yapılması talimatını vermiş, bu eylem karşılığı sanıklara verilecek para hususunda da anlaşmıştır.Avni DENİZ'in talimat ve telkinleri, ayrıca eylem karşılığı para vermesi neticesi Marmara Gemisine sabotaj yapılması eylemi gerçekleşmiştir. Bu sanığın azmettirmeye azmettirilen olarak aslî manevî şerik olduğu kabul edilmiştir.

13- Feyzullah BİGALI : Kuruluşundan itibaren Tersane-İş sendikasında sistemili ve programlı olarak tatbik edilen devrimci eğitimle Marksist-Leninist bilince ulaşan TAŞDEMİR'e bağlı hücre mensubu olarak THKC'ne giren sanık Feyzullah BİGALI, Kültür Sarayı sabotajında Taksim meydanındaki Süngü'nün önünde, Marmara Gemisi sabotajında Tersane

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kapısı karşısında, gözcülük yapmıştır.Gözcülük görevi aldığı bu sabotajların ve ayrıca Eminönü Araba Vapuru sabotajının eylem kararlarının alındığı ve plânlarının yapıldığı toplantılarda bulunmuştur.Sabotaj eylemleri karşılığında para almıştır. Sanığın sabotaj eylemlerindeki gözcülük faaliyetinin bu fiillerin ikaında illî bir değer taşımadığı sanığın bu hareketlerinin olmaması halinde de eylemin ika edilebileceği, ancak gözcülük yaparak müzaharet ve muavenet ile suçun icrasını kolaylaştırdığı gözönüne alınarak Feyzullah BİGALI'nın Anayasanın ihlâl cürmünün Fer'i maddî şeriki olduğu neticesine varılmıştır.

14- Cevat ZAMANOĞLU : Devrimci eğitim dersleri ile Marksist-Leninist bilinç kazanan ve Tersane-İş sendikasında oluşan sosyal bir sınıfın tahakkümünü amaçlayan örgütün ve daha sonraları THKC'nin üyesi olan sanık Cevat ZAMANOĞLU Kültür Sarayı ve Marmara Gemisi sabotaj eylemlerinde ve Eminönü Araba Vapurunun batması ile neticelenen 1 Nolu havuz kapağına bomba koymak suretiyle yapılan sabotaj eyleminde gözcülük yapmıştır.Sanığın bu eylemler içindeki gözcülük fiillerinin muzaharet ve muavenet ile suçun icrasını kolaylaştırmak olarak tavsif edilebileceği kabul edilerek Anayasanın ihlâli cürmünü fer'an iştirak ettiği neticesine varılmıştır.

15- İrfan METE : Hem öğrenci hem işçi statüsünde olan bu sanık Kültür Sarayı sabotajında gözcülük yapmış, Marmara Gemisi sabotajında gözcülük görevi aldığı halde görev mahalline gitmemiş, bu iki eylemin karar ve plânlama safhalarında sendikada yapılan toplantılara katılmıştır.Eminönü Araba Vapuru sabotajında görev almadığı halde diğer eylemlerde olduğu gibi bir miktar para almıştır. Kültür Sarayı yangını icra hareketindeki gözcülük faaliyetinin, suçun icrasına katılma sayılmayacağı, ancak suçun icrasını kolaylaştırdığı gözönüne alınarak Anayasa'yı ihlâl cürmüne fer'an iştirak ettiği anlaşılmıştır.

16- Kemal İREN : Tersane-İş sendikasında devrimci eğitim görerek sosyal bir sınıfın tahakkümü amacını güden örgütte yer alan ve diğer sanıklarla fiili bir işbirliği halinde bulunan sanık Kemal İREN Kültür Sarayı sabotajında sanık Yaşar YILMAZ'ın talimatı ile yangın akabinde çıkan panikten istifade ederek fuayedeki yangın söndürme cihazını işlemez hale getirmiştir. Marmara Gemisi,Eminönü ArabaVapuru sabotajlarının da mensup olduğu örgüt tarafından yapıldığından haberdar olan Kemal İREN bu eylemlerin plânlanması için yapılan bazı toplantılara iştirak ettiği gibi her üç sabotaj eylemi sonunda da Hilmi TAŞDEMİR'den para almıştır. Bu sanık Emniyet ve Savcılık ifadelerinde Kastamonu şilebinde yangın çıkarttığını da ikrar etmiş bulunmaktadır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Anayasanın ihlâli cürmünde Kültür Sarayı ve Kastamonu Şilebi sabotajlarındaki fiilleri ile aslî fail olduğu kabul edilmiştir.

17- Ahmet Ergün CAVULDAK : Sabotaj eylemlerinde mesleği itibariyle en önemli görevleri ifa eden sanıklardan biridir.Tersane-İş sendikasında uygulanan devrimci eğitim metodu ile bu sendika merkez olmak üzere oluşan Marksist -Leninist örgütün faal bir üyesi olmuştur. Kültür Sarayı sabotajında aldığı talimat gereği santralda kısa devre yapmış, Marmara Gemisi sabotajında eylemin yapılacağı gün sanık Merih KAVUKÇUOĞLU ile birlikte gemiye girerek D güvertesindeki sigortaların amperaj gücünü yükseltmiş, alarm tertibatını çalışmaz duruma getirmiştir.Bu eylemlerle, Eminönü Araba Vapurunun batırılmasını sağlamıştır. Sendikada yapılan,kararların alındığı ve plânlamanın yapıldığı toplantılara katılmıştır.Anayasanın ihlâli cürmünde aslî maddî fail olduğu neticesine varılmıştır.

18- Mahmut Merih KAVUKÇUOĞLU : Tersane-İş sendikasındaki devrimci eğitim dersleri ile Marksist-Leninist bilinç kazanan bu sanık sabotajların şehir gerillasının eylem biçimlerinden biri olduğunu bilerek Kültür Sarayı sabotajında sanık Yaşar YILMAZ'ın talimatı ile Kültür Sarayının santralında sigortalar içine giren iki hattı kablolar ile bağlamak suretiyle sigortalılık durumunu ortadan kaldırmış, Marmara Gemisi sabotajında D güvertesindeki sigortaların tel ilavesiile amperaj güçlerini yükseltmiş, Eminönü Araba Vapuru sabotajında eylemin yapılacağı gün vapurun alçak kısımlarında bulunan teknik emniyet lambalarınınduy ve klemenslerini gevşetmiş, Kastamonu şilebi sabotajında oksijen kaçağı ile çalışmaları bölgelere mazotlu üstüpüler koymak suretiyle yangın çıkmasını sağlamıştır.Maddî aslî faildir.

19- Hüseyin Esat YARAR : Marksist-Leninist felsefeyi benimsemiş ve bilimsel sosyalizmi eylem klavuzu edinmiş olan Esat YARAR Tersane-İş sendikasında sanık işçilere devrimci eğitim dersleri vererek işçilerin Marksist-Leninist bilince ulaşmalarını sağlamıştır.Sendikalı işçilerle yakın ilişkiler içinde bulunmuş, benimsediği felsefeyi bu işçilere aktarmak için sohbet toplantıları, programlı derslerden istifade etmiştir.Sosyal bir sınıfın tahakkümünü tesis amacı güden ve sendika merkez olmak üzere oluşan bu örgütte aynı amaç etrafında diğer sanıklarla fiilî işbirliği halinde bulunmuştur.Bu fiili ile T.C.K.nun 141/5 maddesini ihlâl etmiştir.

20- İrfan SOLMAZER : Sanık Osman KİPER'in ifadesinden anlaşıldığına göre ülkemizde komünist bir rejimi tesis etmek için faaliyet gösteren bir örgütün şehir gerillası eylemlerini plânlayan İrfan SOLMAZER hakkında gıyabi tutuklama kararı verilmişse de yurt dışına firar ettiği tesbit edilmiştir.Bu sebeple hakkında kamu davası açılamı-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

yarak dosyası tefrik edilmiştir.

21- Mehmet ALTUN : Tersane-İş sendikasında sosyal bir sınıfın tahakkümünü tesis amacıyla oluşan örgütün üyelerinden biridir.Uygulanan devrimci eğitim dersleri meyanında işçi sanıklara Marksist-Leninist bilinç kazandırmak gayesi ile dersler vermiştir.İşçi sanıkların ifadelerine göre Kültür Sarayı sabotajından önce sendikada yapılan toplantıya iştirak etmiş, yaptığı konuşmada işçilerin de devrimci şiddet hareketlerine geçmeleri gerektiğini söylemiştir.Kültür Sarayına sabotaj yapılacağından sanık Hasan Sabri KISAR vasıtası ile haberdar olmuş, eyleme katılmayı kabul etmiş ise de, herhangi bir fiili tesbit edilememiştir.Fiilinin T.C.K.nun 141/5 maddesi hudutları içinde kaldığı kabul edilmiştir.

22- Nuri YAZICI : Mensup olduğu mahiyeti belli ancak teşkilâtı açıklığa kavuşturulamıyan örgütün uyguladığı strateji gereği sanıkAvni DENİZ'e Marmara Gemisine sabotaj yapılması talimatını vermiş ve aynı kanalla paranın sabotaj ekibine ulaşmasını sağlamıştır. Avni DENİZ Emniyet ve Savcılık ifadelerinde Emniyette yapılan yüzleştirmede sabotaj talimatını ve parayı bu sanıktan aldığını ifade etmiştir.Anayasanın ihlâli cürmünde manevî aslî şeriktir.

23- Abdülvahap MUTLUGÜN : Sanık Nuri YAZICI ile aynı örgüte mensup olduğu anlaşılan bu sanığın da YAZICI ile birlikte Marmara Gemisine sabotaj yapılmasını Avni DENİZ'e telkin ettiği, bu fiili ile aslî manevî şerik olarak Anayasanın ihlâli cürmüne iştirak ettiği keza DENİZ'in ifadelerinden tesbit olunmuştur.

24- Nabi YAĞCI : 2 Nolu Askerî Mahkemede görülmekte olan Dev-Genç davasında da sanık olan ve gıyabî tutuklu olduğu halde Askeri Savcılıkca, firarda olduğundan dosyası tefrik edilen Nabi YAĞCI'nın Tersane-İş sendikasında yürütülen devrimci eğitim metodunu uygulayıcılarından biri olduğu proleterya ihtilâlini amaçlıyarak diğer sanıklarla fiili işbirliğinde bulunduğu sanık ifadelerinden anlaşılmıştır.Firarda olduğu bilinen bu sanık hakkındaki dosya da tefrik edilmiştir.

SONUÇ VE İSTEMİ :

Yukarıda ayrıntıları ile açıklandığı üzere :

1- Sanıklardan Hilmi TAŞDEMİR, Zeki ORDU, Hamit KAHYA, Mustafa ERDEMİR,Ergün ŞARAÇ, Hasan Sabri KISAR, Levent YILMAZ, Mehmet Yaşar YILMAZ,Ali Ekber KARAGÖZ Osman KİPER, Yücel YAMAN,Avni DENİZ,Kemal İREN,Ahmet Ergün CAVUŞDAK,Mahmut Merih KAVUKÇUOĞLU, Nuri YAZICI ve Abdülvahap MUTLUGÜN'ün Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamını veya bir kısmını tebdil, tağyir ve ilgaya cebren teşebbüs cürmünü aslî fail olarak ika ettikleri sübuta erdiğinden fiillerine uyan T.C.K.nun

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

146/1 maddesi uyarınca tecziyeleri,

2- Sanıklardan Feyzullah BİGALI,Cevat ZAMANOĞLU ve İrfan METE'nin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamını veya bir kısmını tebdil, tağyir veya ilgasına ceb'ren teşebbüste bulunmak suçuna fer'i maddî fail olarak iştirak ettikleri sübuta ermekle eylemlerine uyan T.C.K.nun 146/3, 173/3, 31, 33 ncü maddeleri uyarınca cezalandırılmaları,

3- Sanık Hüseyin Esat YARAR ve Sanık Mehmet ALTUN'un sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek üzere Tersane-İş sendikası merkez olmak üzere kurulan cemiyetin üyesi oldukları anlaşılmakla fiillerine uygun T.C.K.nun 141/5, 31 ve 33 ncü maddeleri gereğince tecziyeleri,

4- Kültür Sarayı, Marmara Gemisi, Eminönü ArabaVapuru ve Kastamonu Şilebi sabotajlarında meydana gelen cem'an 161 milyon 307 bin 013 lira hazine zararının 353 sayılı kanunun 16 ncı maddesi uyarınca Anayasanın ihlâli cürmüne aslî ve fer'i fail olarak katılan sanıklardan müteselsilen ve mütemiyizen tahsiline karar verilmesi,

5- Tersane-İş sendikasında ve bu dava sanıkları ile haklarında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilen sanıkların evlerinde, iş yerlerinde yapılan aramalar neticesi bulunan yasaklanmış ve toplattırılmasına karar verilmiş kitap, dergi, broşür ve suç delili olan sair yazılı ve basılı belgelerin T.C.K.nun 36 ncı maddesi uyarınca müsaderelerine karar ittihazı,

6- Tersane-İş sendikasının 1402 sayılı kanunun 15/L maddesi delaletiyle sendikalar kanununun 30/4 maddesi uyarınca kapatılmasına karar verilmesi,

7- Sanıkların tutukluluk sürelerinin ceza mahkûmiyetlerinden indirilmesine T.C.K.nun 40 ncı maddesi gereğince karar ittihazı,

Ve duruşmalarının İstanbul Sıkıyönetim K.lığı 2 Nolu Askerî Mahkemesinde yapılması talep ve iddia olunur.9.Şubat.1973

Ülgen SÖZER
Hâkim Kd.Yüzbaşı
Yrd.Askerî SAVCI

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI